

A historical map of the Land van Cuijk region, showing various towns, rivers, and geographical features. The map is color-coded with yellow, green, and pink areas. Overlaid on the map is the text 'Het oude behouden voor de toekomst met een beleid van nu.' in a bold, black, sans-serif font. The text is arranged in four lines, centered on the map. The map itself shows a network of roads and rivers, with numerous place names in Dutch. The overall tone is historical and informative.

Het oude behouden voor de toekomst met een beleid van nu.

Beleidsnota archeologie
gemeente Land van Cuijk

2024

**Beleidsnota archeologie
gemeente Land van Cuijk
2024**

Afbeelding voorzijde: Uitsnede van
de *Clivia Ducatus et Ravestein*
Dominium uit 1635. Te zien is het
gebied van Land van Cuijk zoals dat
sedert de Middeleeuwen bestond.

Colofon

Titel: Het oude behouden voor de toekomst met een beleid van nu.

Beleidsnota archeologie gemeente Land van Cuijk 2024.

Uitgave: gemeente Land van Cuijk.

Contactpersoon: dhr. J. van Kampen (gemeentelijk archeoloog Land van Cuijk)

Versie: 4 april 2024

Gemeente Land van Cuijk

Postbus 7

telefoon: 0485-853177

5360 AA Grave

E-mail: Johan.vanKampen@LandvanCuijk.nl

© Gemeente Land van Cuijk, 2024

Balans & Publiek

Wat mij betreft zijn dit de twee sleutelbegrippen voor het nieuwe archeologiebeleid van de Gemeente Land van Cuijk. Een ogenschijnlijk relatief technisch document, maar met significante uitwerking in het hier en nu, maar ook in de toekomst. En dat terwijl het over het verleden gaat.

In dit beleidsplan hebben we getracht de juiste balans te zoeken tussen enerzijds het (wetenschappelijke) belang van bewaren en behouden, en anderzijds het blijven mogelijk maken van ontwikkelingen in het fysieke domein. Woningen moeten immers gebouwd worden en agrariërs moeten hun grond kunnen bewerken. Met de gekozen vrijstellingen voor het roeren van de grond denken we deze balans te hebben gevonden.

Daarnaast besteden we ook extra aandacht aan het toegankelijk en bereikbaar maken van archeologische vondsten voor het brede publiek. De kennis over het verleden is niet alleen relevant voor de wetenschap (geologie, geschiedenis, klimaat), maar ook voor inwoners om het verhaal van hun eigen leefomgeving te kennen. Maar vooral ook te beleven: het mag onze verbeelding prikkelen én van toeristisch, recreatief en daarmee ook economisch nut zijn. Met het percentage dat we voortaan willen reserveren bij ruimtelijke projecten, geven we onszelf mogelijkheden dat te doen.

Nadrukkelijk is onze doelstelling dan ook om archeologie in brede zin meer van ons allemaal te laten zijn. De grond waarop we staan vertelt het verhaal van ons verleden, heden en kan ons helpen de toekomst beter te begrijpen.

Joost Hendriks
Wethouder Erfgoed & Archeologie

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
2 Archeologie.....	8
2.1 Archeologie als identiteitsdrager	8
2.2 Wetenschap en onderzoek.....	9
2.3 Het belang van het beleven.....	10
2.4 Archeologie en ontwikkeling	12
2.5 Enkele bijzonderheden uit ons lokale verleden	12
Heel oud vuursteen	13
Ons oudste graf	13
Wonen en begraven in de Bronstijd en de IJzertijd	14
De Romeinse tijd in Land van Cuijk	15
Nieuwe binnenkomers en een moeilijk grijpbare periode.....	16
De Volle en Late Middeleeuwen, het begin van Land van Cuijk	17
2.6 Kwetsbaar en onvervangbaar.....	19
3 Ons beleid.....	21
3.1 Wettelijke taken	21
3.2 Waarom dit beleid.....	22
3.3 Onze archeologische kaarten	22
Waarden en verwachtingen	25
Updates en aanpassingen.....	29
Planregels	30
3.3 Verankering in onze fysieke leefomgeving.....	30
Archeologie in de Omgevingsvisie.....	30
Archeologie in het Omgevingsplan.....	31
Archeologie in de Omgevingsvergunning.....	31
3.4 Het archeologisch proces: zinvol onderzoek.....	33
3.5 Verbinden door beleven: communicatie en archeologie.....	34
4 Organisatie en financiën.....	36
4.1 Gemeentelijke organisatie	36
4.2 Gemeentelijke archeologische kosten	36
Literatuur.....	38

Bijlagen

- Bijlage 1 RAAP-Rapport 5689 Archeologie in de gemeente Land van Cuijk. Een archeologische waarden- en verwachtingenkaart.
- Bijlage 2 Uitvoeringsagenda archeologiebeleid
- Bijlage 3 Regels

Kaartbijlagen

- Kaartbijlage 1 Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart.
- Kaartbijlage 2 Archeologische Beleids- en Advieskaart

1 Inleiding

In deze beleidsnota archeologie geven we aan hoe we als gemeente Land van Cuijk willen omgaan met ons archeologisch erfgoed.

We beschrijven wat we moeten doen -onze wettelijke taken- en wat we willen doen met voor onze bewoners en bezoekers. Archeologie is verre van een stoffige en ver van mijn bed show. Het is vaak dichterbij dan we denken en het blijft mensen fascineren, van jong tot oud. Het is een kennis, een wetenschap, die zich steeds meer ontwikkelt en daardoor steeds nieuwe ontdekkingen doet. Deze ontdekkingen genereren nieuwe kennis over de zeer rijke geschiedenis van het gebied binnen onze gemeentegrenzen en voegt nieuwe hoofdstukken toe aan het verhaal van onze jonge gemeente.

De gemeente Land van Cuijk staat, net als heel Nederland, aan de vooravond van een andere, nieuwe omgang met hoe we omgaan met onze leefomgeving. Met ingang van 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet van kracht, waarmee tientallen wetten en veel besluiten en regels gebundeld worden in één wet. Archeologisch erfgoed is een van de pijlers die voortaan een rol moeten spelen bij de inrichting van onze fysieke leefomgeving. Met enerzijds duurzaam behoud van ons archeologisch erfgoed en gedegen en waar mogelijk aansprekend onderzoek anderzijds biedt dit een enorme kans om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te vergroten en deze meer diepgang te geven.

De kern van deze nota ligt bij de uitvoering van onze wettelijke taken. Om dat goed te kunnen doen hebben we een Archeologische Beleids- en Advieskaart (ABAK) nodig, die aangeeft welke archeologische waarden we in de ondergrond hebben of verwachten, en daaraan gekoppeld, welke planregels daaraan verbonden zijn. De keuzes die aan deze planregels ten grondslag liggen, zijn samengevat in de tabel met vrijstellingsgrenzen voor archeologisch onderzoek.

Achter die ABAK staat een tweede kaart, met meer details, die alle beschikbare informatie bevat over archeologische onderzoeken, vondsten, het landschap, historische bronnen enz. Deze Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart (AWVK) is dynamischer, omdat hier elke keer nieuwe onderzoeken in verwerkt zullen worden.

2 Archeologie

2.1 Archeologie als identiteitsdrager

Archeologisch erfgoed is een verrijking van onze leefomgeving. Het spreekt tot de verbeelding, geeft een verdieping aan onze woonplaats en verbindt ons met elkaar en met het gebied waarin wij wonen. Het verbindt ons ook met de mensen voor ons, en de mensen die na ons komen. Het archeologisch erfgoed vormt daardoor mede de basis van onze cultuur en onze identiteit.

Archeologie bevindt zich overal om ons heen, vaak zonder dat we het weten of zien. Ook Land van Cuijk, of misschien zelfs juist Land van Cuijk, kent een bijzonder rijk archeologisch bodemarchief, dat tot op heden slechts in zeer beperkte mate haar geheimen heeft prijsgegeven. Daarbij is ons grondgebied uniek te noemen voor Nederland als het gaat om haar archeologie.

Het is zowel landschappelijk als historisch gezien te beschouwen als een echte eenheid.

Landschappelijk omdat het gebied vanaf de eerste substantiële menselijke aanwezigheid grotendeels begrensd werd door natuurlijke barrières in de vorm van de Peel in het westen en de Maas in het noorden en oosten. Het gebied hier tussenin is, met haar vruchtbare gronden, glooiingen en vele waterlopen te beschouwen als een gesloten gebied waarbinnen mensen al duizenden jaren zeer graag wonen.

Door deze landschappelijke factoren is het werkelijk een archeologische schatkamer die zich heel goed leent om verbanden over grotere afstanden te leggen en patronen te zien. Het zijn deze verbanden en patronen die er voor zorgen dat de geschiedschrijving continu aan verandering onderhevig is, zich nog ontwikkelt en leeft.

Sinds de middeleeuwen is het Land van Cuijk ook een bestuurlijke eenheid. Het begon met het beroemde geslacht van de Heren van Cuijk die dit gebied tot een eenheid smeedden. Weliswaar ging het deel rond Boxmeer kort daarna zijn eigen weg, toch kun je spreken van één gebied met een collectieve geschiedenis dat prachtige en waardevolle verhalen herbergt. Dit verhaal is nog lang niet af. Sterker nog, we weten slechts een fractie van wat zich hier allemaal in de laatste 10.000 jaar heeft afgespeeld, maar door archeologisch onderzoek groeien de verhalen en krijgt de onbekende, maar rijke geschiedenis steeds meer gestalte.

Archeologie en de kennis die het biedt geeft dus mede identiteit aan een gebied, en aan de bewoners die er wonen.

2.2 Wetenschap en onderzoek

De kennis over het onzichtbare verleden komt uit archeologisch onderzoek en de overdracht hiervan. Dit onderzoek wordt in de regel verricht door professionele en hiervoor gecertificeerde archeologische bedrijven. Deze worden ingehuurd op het moment dat een initiatiefnemer archeologisch onderzoek moet laten verrichten. Het gaat hierbij om zowel hele grote projecten waarbij meerdere hectares worden onderzocht als om kleinere onderzoeken die zich beperken tot een enkele woonkavel. Al deze onderzoeken worden uitgevoerd met het doel archeologische resten te inventariseren en waar nodig te behouden. Daarbij dragen al deze onderzoeken bij aan de kennisvermeerdering over de geschiedenis van onze gemeente.

Veruit het meeste archeologische onderzoek komt voort uit ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Dat wil zeggen dat ze niet dienen om wetenschappelijke kennis op te doen, maar om op een wetenschappelijke manier onderzoek te doen naar wat er zich op een bepaalde plek in de grond zit. Archeologische adviesbureaus doen dit onderzoek en werken toe naar een advies aan de gemeente dat aangeeft of en hoe men met de aangetroffen resten het beste kan omgaan. De gemeente bewaakt niet alleen het wetenschappelijk niveau van het onderzoek, maar neemt op basis van het advies ook besluiten die van invloed zijn op de plannen.

De kern van dit soort onderzoek is vast te stellen of er sprake is van archeologie, aan te geven waar die zich bevindt, er een waarde aan toe te kennen om te zien of het belangrijk genoeg is om te worden behouden, en dit in een bruikbaar advies aan opdrachtgever en gemeente te gieten.

Essentieel is te weten dat hier het verstoorder betaalt principe geldt. Alle kosten voor het (voor-) onderzoek, en de maatregelen die nodig zijn om archeologie te behouden of op te graven, zijn voor rekening van de initiatiefnemer. De gemeente heeft dus geen potje om dit soort onderzoek te betalen.

Naast de reguliere onderzoeken die in het kader van een Omgevingsvergunning of Omgevingsplanwijziging worden uitgevoerd, kan ook onderzoek worden gedaan door vrijwilligers in de archeologie. Onze gemeente kent een aantal organisaties die zich op vrijwillige basis bezighouden met archeologie. Dit gebeurt zowel tijdens archeologische onderzoeken waarbij zij professionele

archeologen ondersteunen met arbeid en kennis, maar ook middels eigen onderzoeken. Zo kunnen archeologische verenigingen, mits aangesloten bij de Archeologische Werkgroep Nederland (AWN), zelfstandig archeologisch onderzoek uitvoeren op vindplaatsen die volgens de maatstaven van het bevoegd gezag niet behoudenswaardig zijn, maar die wel degelijk archeologische resten bevatten.

Alle onderzoeken leveren op verschillende niveaus een bijdrage voor grotere wetenschappelijke onderzoeken. Het formaat en de landschappelijke en archeologische diversiteit van onze gemeente maken het gebied bijzonder interessant en ook relevant voor overkoepelend wetenschappelijk onderzoek in binnen- en buitenland. Ons gebied is dan ook zeker geen onbekende op het internationale archeologische speelveld. Zo weet iedere archeoloog in Nederland, Duitsland en België wat er bedoeld wordt met het huistype Haps (fig. 2.1). Dit is een huistype uit de IJzertijd (850-50 voor Chr.) waarvan de resten voor het eerst zijn gevonden en beschreven in Haps, maar dat ver buiten onze landsgrenzen voorkomt. Ook de rol van Cuijk in de Romeinse tijd en de hier gedane vondsten genieten internationale wetenschappelijke bekendheid.

Een van de ambities van ons archeologiebeleid is het verder stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek om de bijzondere archeologie van onze streek nog meer waarde te geven.

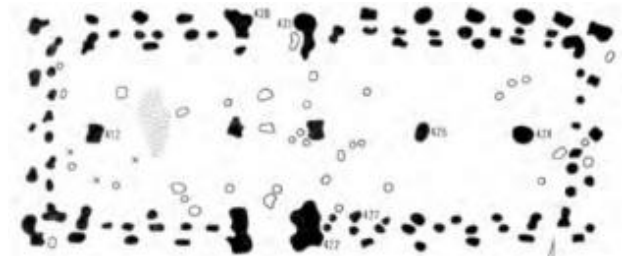

Fig. 2.1. Hét boerderijtype Haps.
Boven: grondplan (Verwers 1972, 77, abb. 48);
midden: reconstructie van het skelet in Haps; onder:
volledige reconstructie in het openluchtmuseum in
Eindhoven.

2.3 Het belang van het beleven

Archeologie biedt grote kansen op het gebied van toerisme en economie. Onderzoek wijst uit dat de keuze voor toeristen om een gebied te bezoeken, voor een groot deel samenhangt met het aanbod

van cultureel erfgoed.¹ Daarbij komt dat de historie van een plaats ook van positieve invloed kan zijn op het vestigingsklimaat van burgers en bedrijven. Hieraan kan archeologie een waardevolle bijdrage leveren door de gegevens van de onderzoeken die plaatsvinden te benutten in de openbare ruimte, bijvoorbeeld in de vorm van reconstructies, wandel- en fietsroutes en diverse vormen van informatievoorziening binnen en buiten de kernen.

Onze gemeente leent zich voor een veelvoud van dergelijke grote en kleinere initiatieven. Een mooi voorbeeld is de Vestingvisie in Grave (fig. 2.2). Hier worden de vestingwerken op basis van historische en archeologische gegevens gereconstrueerd. Naast het gegeven dat dit de toeristische attractie van de stad Grave zal versterken, is het zeker ook van toegevoegde waarde voor de eigen bewoners. Een sfeervolle, groene omgeving met waterpartijen is van positieve invloed op de belevingswereld van bewoners en gebruikers.

Fig. 2.2. Impressie van een mogelijke uitvoering van de vestingvisie te Grave.
Bron: West8 2018, 53.

Het verder uitdragen van de archeologische informatie op het gebied van toerisme en economie en naar burgers is onderdeel van de uitvoeringsagenda van ons archeologiebeleid. Belangrijk onderdeel hiervan is de terugkoppeling van de resultaten van de onderzoeken aan de burgers. Dit kan op een veelvoud aan manieren, waarbij onder andere gedacht moet worden aan open dagen tijdens

¹ Van Loon 2013, 63-73.

opgravingen, publieksopgravingen en het in de publiciteit brengen van bijzondere onderzoeken en vondsten. In de komende jaren zal worden onderzocht waar en op welke wijze we hier meer gestalte aan kunnen geven.

2.4 Archeologie en ontwikkeling

Naast deze mogelijkheden op het toeristische en economische vlak, biedt de uitvoering van een solide en vooral duidelijk archeologiebeleid ook directe voordelen bij de ontwikkeling van gebieden. Door archeologie in een vroeg stadium te betrekken in de planvorming, kan tijdig inzicht worden verkregen in de aan- of afwezigheid van behoudenswaardige archeologische resten in de ondergrond. Hierdoor kan in de planfase al worden gezien of behoud *in situ* mogelijk is, waardoor hoge onderzoekskosten vermeden kunnen worden. Wanneer vindplaatsen toch opgegraven worden, is in een vroeg stadium inzichtelijk wat de kosten hiervan zijn. Hierdoor weten initiatiefnemers tijdig waar ze aan toe zijn en kunnen de benodigde fondsen tijdig worden gereserveerd. Daarbij kan men al vroeg in het traject nadenken over de mogelijkheden om archeologie te verwerken in de plannen en zo een maatschappelijke meerwaarde te creëren met de ontwikkeling.

Ook op het gebied van grotere maatschappelijke onderwerpen binnen de gemeente kan archeologie een waardevolle bijdrage leveren. De inzichten die worden verworven tijdens archeologisch onderzoek kunnen helpen een antwoord te vinden op belangrijke vraagstukken zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie in relatie tot woningbouw. Hierbij zijn zaken als locatiekeuze voor bewoning in het verleden, ligging van oude geulen en andere waterlichamen relevant voor de huidige uitdagingen op het gebied van vestiging en watermanagement.

2.5 Enkele bijzonderheden uit ons lokale verleden

Onze geschiedenis is onderverdeeld in een aantal tijdvakken en periodes (fig. 2.3). In al deze periodes hebben mensen in ons gebied rondgelopen, gewoond en gewerkt. Binnen onze gemeente zijn dan ook mooie voorbeelden van vondsten en vindplaatsen bekend. Sommigen hiervan zijn zeer uniek en bijzonder. Andere vormen een puzzelstukje in de steeds completer wordende puzzel van ons verleden.

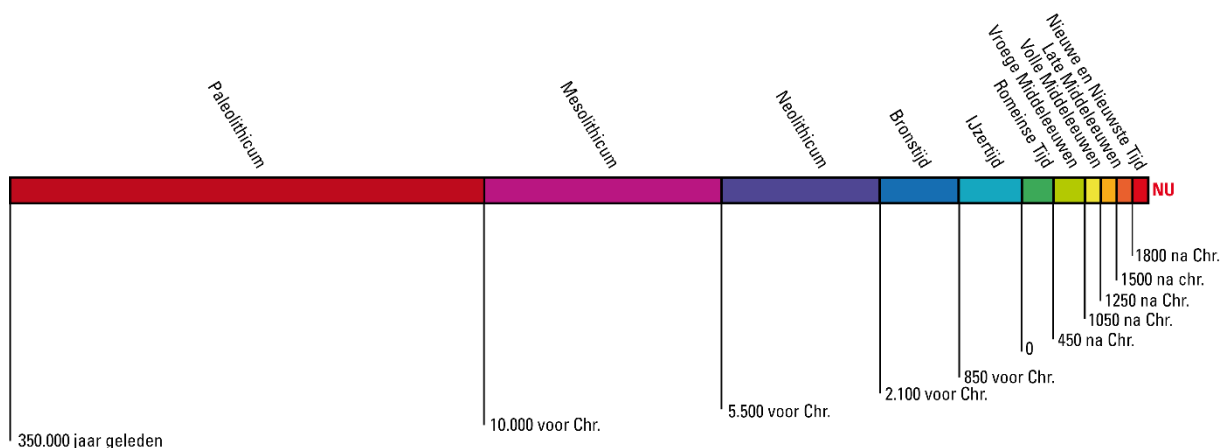

Fig. 2.3. Overzicht van de archeologische periodes.

Heel oud vuursteen

De geschiedenis in onze gemeente gaat heel ver terug. Al ver voor de laatste ijstijd kwamen hier mensen, op zoek naar voedsel en een goede plek om te wonen. Het was een afwisselend landschap dat veel kansen bood, en dat trok mens en dier aan. De oudste vondsten die op de aanwezigheid van mensen duiden, gaan al meer dan 100.000 jaar terug. Het gaat hierbij dan om vuursteenvondsten. Tot op heden zijn vindplaatsen uit het Paleolithicum nog niet bekend uit opgravingen, maar wel uit vondstmeldingen. Zo lijkt er een bijzondere laat-paleolithische vindplaats even boven Oeffelt liggen. Ongeveer 35.000 jaar geleden moeten hier mensen hebben gewoond. Gelijkaardige vindplaatsen zijn vooralsnog alleen bekend uit Frankrijk en Zuid Oost Engeland.

Fig. 2.4. 100 tot 150.000 jaar oude vuistbijl gevonden te Overloon.
Foto: D. Reijnen.

Ons oudste graf

Na de laatste ijstijd, begint de midden steentijd. Hiervan is al een klein aantal vindplaatsen in onze gemeente bekend uit opgravingen. Hierbij gaat het dan om concentraties vuursteen die er op duiden dat mensen dit materiaal bewerkten om allerlei gebruiksvoorwerpen van te maken. Het merendeel van deze vondsten is zeer klein, passend bij de min of meer nomadische leefwijze van deze jagers en verzamelaars.

Heel bijzonder is de vondst van een graf uit deze periode. Het betreft een klein crematiegrafje dat is gevonden tijdens een grote opgraving in Haps. Het bestond uit wat verbrand bot, wat hazelnootdoppen en vuursteen. Graven uit deze periode zijn zeer zeldzaam. Helemaal bijzonder aan

het graf uit Haps is dat het het oudst bekende graf uit Nederland lijkt te zijn. De overledene zal ongeveer 10.000 jaar geleden zijn gecremeerd en begraven.

Fig. 2.5. Impressie van de begrafenis van de persoon in het oudste graf van Nederland.
Tekening: K. Wilson.

Wonen en begraven in de Bronstijd en de IJzertijd

Dat de glooiende terrassen in ons gebied een geliefde plek waren om te wonen blijkt ook uit diverse opgravingen in Cuijk, Boxmeer maar vooral uit Haps. De opgravingen waarbij het beroemd huistype is aangetroffen, zijn al uitgevoerd in de jaren '60 van de vorige eeuw. De afgelopen jaren zijn nog twee grote onderzoeken uitgevoerd ter hoogte van het industrieterrein van Haps.

Bij alle drie de opgravingen zijn zowel resten van nederzettingen als grafvelden aangetroffen. De graven werden gemarkeerd door grote en kleinere grafheuvels waarvan tijdens de opgraving alleen nog de omringende greppel zichtbaar was. De graven zelf bestonden uit crematieresten die soms in een urn waren geplaatst. Rondom de grafvelden zijn veel resten van nederzettingen aangetroffen. Nederzettingen van mensen die hun doden in de grafvelden hebben bijgezet.

Deze drie opgravingen geven een geweldig beeld van een bewoningsgeschiedenis die meer dan 1000 jaar omvat.

Door de omvang van de opgravingen wordt deze geschiedenis in steeds groter detail duidelijk en kunnen de resultaten van andere onderzoeken hier mee worden vergeleken om nog meer duidelijk te maken.

Fig. 2.6. Restant van een pot met daarin crematieresten uit een van de grafheuvels in Haps. Bron: Hos 2023, 14, fig. 9.

De Romeinse tijd in Land van Cuijk

Voor veel mensen is de Romeinse tijd in Nederland dé periode die het meest tot de verbeelding spreekt. Ongeveer 2000 jaar geleden kwam ons gebied onder de Romeinse overheersing te liggen en ook in het grondgebied van Land van Cuijk hebben de Romeinen hun sporen nagelaten. Hierbij neemt het centrum van Cuijk een bijzondere positie in. Al vrij vroeg in de Romeinse tijd zullen hier Romeinse soldaten zijn geweest. Vermoed wordt dat hier een legerkamp werd opgericht. Of dit er daadwerkelijk is geweest en wat precies de vorm en de functie was, is niet bekend. Wel is zeker dat vlakbij de locatie van het legerkamp een zogenaamde vicus werd gesticht, de vicus Ceuclum. Dit dorpje lag langs de doorgaande weg tussen Tongeren en Nijmegen, waarvan een heel groot deel door onze gemeente loopt. De weg is al meerdere keren tijdens archeologische onderzoeken aangesneden (fig. 2.7), maar vooral ook door leden van de Werkgroep Archeologie Cuijk in kaart gebracht, waardoor we de weg nu vanaf Linden tot net boven Beugen kunnen volgen.

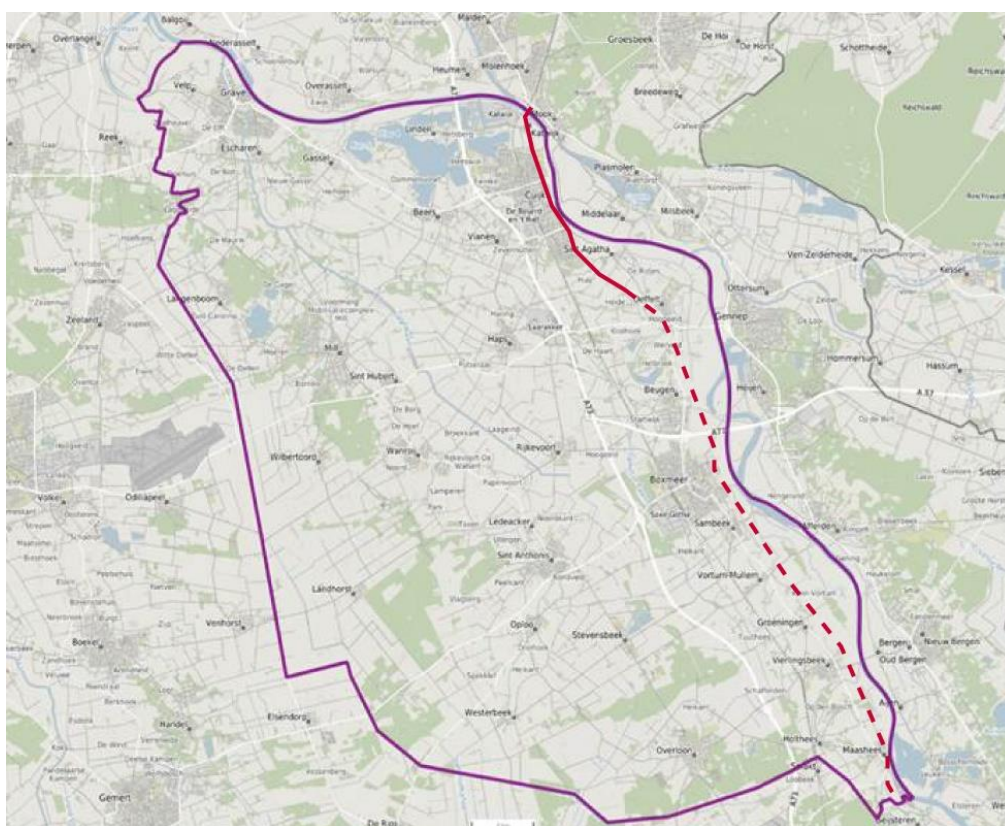

Fig. 2.7. Het tracé van de Romeinse weg in Land van Cuijk. De harde lijn representeert het onderzoek van de Werkgroep Archeologie Cuijk, waarbij de weg daadwerkelijk is aangesneden. Het gestippelde deel betreft de vermoedelijke loop van de weg.

In de Laat Romeinse tijd, een periode waarin dit deel van het Romeinse rijk te kampen heeft met veel politieke en militaire problemen, wordt in het centrum van Cuijk een groot, in steen uitgevoerd

legerkamp gebouwd. Het legerkamp dient als steunpunt voor de forten langs de Romeinse rijksgrens, die verder naar het noorden lag. Vanuit het fort, konden soldaten via een brug over de Maas richting de rijksgrens vertrekken om daar ondersteuning te bieden. De bevoorrading van het fort zal zowel over de weg als over het water zijn gegaan, waarbij schepen in een haven zullen hebben aangelegd. De combinatie van het legerkamp, brug en haven zijn uniek te noemen.

Bijzonder is ook de relatie van de bewoners en het leger in Cuijk met de omliggende nederzettingen.

Inmiddels zijn in de directe omgeving van het centrum van Cuijk enkele Romeinse nederzettingen bekend en ook verder naar het westen en zuiden zijn dergelijke kleine woonplaatsen van niet meer dan twee of drie gelijktijdige boerderijen bekend. Deze nederzettingen werden bevolkt door de inheemse bevolking, die, ondanks het feit dat ze regelmatig met de Romeinse cultuur in aanraking kwamen, veelal vasthielden aan hun eigen tradities en gebruiken. De verschillen tussen de bewoners uit Ceuculum en de andere nederzettingen zien we onder andere terug in de vorm van de huizen en in de graven van de mensen. In Ceuculum woonde men in grotendeels stenen gebouwen met een pannendak en hieromheen woonden mensen in houten boerderijen waarbinnen ook het vee werd gehouden. De graven van de mensen in het 'buitengebied' waren relatief eenvoudig uitgevoerd en voorzien van enkele stukken vaatwerk of andere objecten, terwijl de graven van de mensen uit Ceuculum zeer rijk waren uitgevoerd en veel luxueuze bijgiften bevatten, zoals we kunnen zien in het grafveld aan de Grotestraat.

Fig. 2.8. Onderzoek van een rijk Romeins graf aan de Grotestraat in Cuijk. Foto: T. van der Zanden.

Nieuwe binnenkomers en een moeilijk grijpbare periode

In de nadagen van het Romeinse rijk zullen in ons gebied al nieuwe mensen van 'boven de rivieren' zijn komen wonen. Hiervoor vinden we steeds meer aanwijzingen in de vorm van andere soorten aardewerk, gebouwen en ook begravingen. Vanaf de 5de eeuw spreken we van de Merovingische tijd, het begin van de Middeleeuwen. Tot op heden zijn uit deze periode slechts enkele vindplaatsen in Escharen, Cuijk, Beugen en

Fig. 2.9. IJzeren Merovingische ingelegde gesp uit een graf in Escharen en nu te vinden in het Stedsmuseum Grave. Foto: J. van Kampen.

Boxmeer bekend (fig. 2.9). Het gaat hierbij dan in de meeste gevallen om graven of grafvelden, waarbij de doden werden begraven in kisten en niet meer werden gecremeerd.

Na de Merovingische periode zullen nog zeker mensen in het gebied hebben gewoond, maar hun nederzettingen zijn tot nog toe niet gevonden.

De Volle en Late Middeleeuwen, het begin van Land van Cuijk

Het gebied dat we nu Land van Cuijk noemen kent als zodanig een lange geschiedenis. Al aan het einde van de 11de eeuw komt de naam Hendrick van Kuyc voor het eerst voor in de historische geschriften. Alles wijst erop dat deze heer van Cuijk en zijn directe nakomelingen tot de hoogste kringen van de toenmalige maatschappij behoorden. Ze bezitten dan een burcht in Cuijk, die, getuige de verhalen, slechts een gelijke burcht kent te Geldermalsen, alwaar de Heren van Cuijk hun oorsprong kennen. Echter, in 1133 wordt de burcht verwoest als wraak van de Graaf van Holland op de moord van Floris de Zwarte, de broer van de Graaf, door de Heren van Cuijk in het jaar daarvoor. De gevolgen van de moord zijn vrij groot voor de status van het geslacht van Cuijk, maar door wat geluk en toeval, lukt het de heren om een groot deel van hun macht en status te herpakken en ze vestigen zich in Grave, van waaruit ze het Land van Cuijk voor de komende twee eeuwen besturen.

De uitzonderlijk hoge status van de Heren van Cuijk, maakt het een zeer intrigerend en beroemd

Fig. 2.10. Archeologisch onderzoek van een grote pot uit de 13de eeuw in Grave. Foto: J. van Kampen

(zeker in hun eigen tijd) geslacht en het spreekt dan ook voor zich dat de bewoners in het Land van Cuijk in meer of mindere mate met deze adel te maken moeten hebben gehad. Tot op heden zijn in onze gemeente, met uitzondering van de stad Grave (fig. , echter nauwelijks onderzoeken uitgevoerd waarbij resten uit de Middeleeuwen zijn aangetroffen. Deels is dit het gevolg van het feit dat veel van onze kernen ook in de Middeleeuwen al bewoond waren en dat nog steeds zijn. Omdat in deze kernen ontwikkelingen niet vaak voorkomen of juist kleinschalig zijn, blijven de archeologische resten onzichtbaar of verdwijnen ongezien

tijdens relatief kleine ingrepen. Vanwege het grote belang van deze periode voor onze gemeente is dit dus een groot aandachtspunt voor toekomstig onderzoek. Met het opstellen van ons archeologiebeleid zijn hierin al de eerste mooie ontdekkingen gedaan en is onze gemeente in een

keer twee mogelijke kastelen rijker.² Het eerste bevindt zich direct ten zuiden van kasteel Tongelaar. Hier lijkt de vroeg- en volmiddeleeuwse motteburcht (verstevigde woontoren op een kunstmatige omgrachtte heuvel) in de ondergrond aanwezig te zijn (fig. 2.11). De Tongelaar was een van de kastelen van de Heren van Cuijk. Of deze voorganger ook aan hen moet worden toegeschreven of aan andere lokale machthebbers, zal onderzoek moeten uitwijzen.

Het tweede kasteel dat is ontdekt ligt in Boxmeer, even ten noorden van het huidige kasteel (fig. 2.12). Oorspronkelijk behoorde

Boxmeer en de omliggende gebieden ook tot het grondgebied van de Heren van Cuijk, maar zijn hebben dit op een gegeven moment verkocht, waarna Boxmeer een eigen heerlijkheid werd. Het gebied is dan ook onlosmakelijk verbonden met de Heren van Cuijk, eerst als bezit en daarna als burens. Hoe het nieuw ontdekte kasteel zich verhoudt tot het bekende kasteel zal in de toekomst moeten blijken.

Fig. 2.11. Veronderstelde locatie van de voorganger van het huidige kasteel Tongelaar op een luchtfoto. Het betreft hier een ronde verhoging, met hieromheen een laagte, vermoedelijk de gracht. Bron: www.AHN.nl

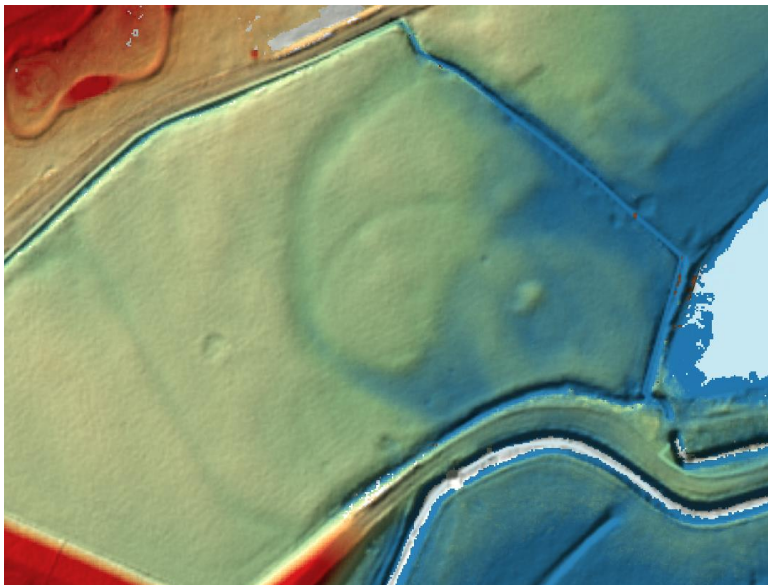

Fig. 2.12. Hoogtebeeld van het veronderstelde ontdekte kasteel in Boxmeer. In het patroon zijn duidelijk de locatie van de grachten, de voorburcht en de locatie van de hoofdburcht te herkennen. Bron: www.AHN.nl

² Deze kastelen zijn ontdekt bij het bestuderen van diverse hoogtekarten. De feitelijke resten liggen dan ook nog ongezien in de grond.

We lijken al veel te weten, maar er is veel meer dat we niet weten dan wel. En vaak blijkt ook dat wat we dachten na onderzoek toch anders te zijn (fig. 2.13). Met elk nieuw onderzoek komen er stukjes informatie boven water die helpen de puzzel van ons verleden verder te completeren. Deze stukjes vormen niet alleen de basis voor het wetenschappelijke onderzoek, maar ook voor de verhalen die we mee willen geven aan onze bewoners en de toeristen die onze gemeente komen bezoeken en zijn dan ook van grote waarde.

Fig. 2.13. Archeologisch onderzoek bij een tot dan toe onbekende en dus onverwachte stadsmuur van Grave.
Foto: E. van Alem.

2.6 Kwetsbaar en onvervangbaar

Archeologie is kwetsbaar. Het is onderworpen aan een natuurlijk proces van degradatie, waardoor er na verloop van tijd steeds minder van over is. Naast dit natuurlijke proces is er natuurlijk ook de invloed van de mens, zowel direct als indirect. En die invloed is in de loop van de tijd steeds groter geworden. We graven en verleggen waterwegen, we bouwen huizen met diepgaande funderingen, we verlagen kopjes in het landschap en vullen laagtes in, we ploegen de bovengrond om, en als we grote voorraden bruikbaar zand en kiezel tegenkomen dan baggeren we dat uit (fig. 2.14).

Zo is al heel veel archeologie ongezien verloren gegaan. Maar ook indirect is de mens van invloed op de archeologie in de ondergrond. Door het verlagen van de grondwaterspiegel bijvoorbeeld, waardoor er zuurstof in de bodem komt en zaken als hout, textiel en leer wegrotten.

Deze effecten kunnen door de klimaatverandering nog versterkt worden: afwisselend grote droogte en overvloedige neerslag kunnen tot overstromingen en erosie leiden, waardoor ook archeologie verloren zal gaan.

Wezenlijk is ook dat archeologie onvervangbaar is. We kunnen een eenmaal vernietigd Merovingisch grafveld niet terugbrengen. Eenmaal weg is voor altijd weg.

Fig. 2.14. Foto van een archeologische vindplaats waarbij de schade aan het archeologisch niveau door ploegwerkzaamheden zichtbaar is in de vorm van de lange smalle banen.

Foto: J. van Kampen.

Dit alles samen maakt dat we al heel veel informatie over ons verleden kwijt zijn. Het maakt dat die resten die we nog hebben steeds belangrijker worden, omdat het soms letterlijk het laatste stukje informatie bevat dat er is. Daarom moeten we voor ons archeologisch erfgoed zorgen.

3 Ons beleid

3.1 Wettelijke taken

Archeologie is een wezenlijk onderdeel van cultureel erfgoed, en de zorg voor het archeologisch erfgoed berust sinds 2007 grotendeels bij de gemeente.³

In 1988 kreeg Nederland de Monumentenwet, die de zorg voor monumenten en archeologie veelal op rijksniveau regelde. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) uit 2007 paste de Monumentenwet 1988 aan en legde de verantwoordelijkheid voor archeologie grotendeels bij de gemeenten. Vanaf dat moment moesten gemeenten een afwegingskader hebben om het archeologisch belang een plek te geven in de ruimtelijke ordening.

Dat afwegingskader is niets anders dan het bestemmingsplan. Om een afweging te kunnen maken moet de gemeente weten of er sprake is van archeologie, of die belangrijk is en wat de bedreigingen zijn. Dan kun je kijken of behoud *in situ*, het uitgangspunt van het Nederlandse archeologiebeleid, mogelijk is, bijv. door planaanpassing. In het uiterste geval kan een plan geen doorgang vinden. Een andere optie is dat het plan wel kan doorgaan, maar dat de archeologie opgegraven moet worden. Hierdoor wordt de informatie veiliggesteld.

In 2016 heeft de Erfgoedwet de Monumentenwet 1988 grotendeels vervangen. Deze wet sorteerde ook al voor op de nieuwe Omgevingswet. De zorg voor het archeologisch erfgoed blijft dus grotendeels bij de gemeenten. De concrete regels krijgen een plek in het definitieve Omgevingsplan, de Erfgoedverordening regelt de kaders, bijv. de processen rond het aanwijzen van monumenten.

Het beleid van de gemeente Land van Cuijk moet in lijn zijn met het landelijk beleid, dat gericht is op het duurzame behoud van de archeologische resten. De voorkeur heeft behoud *in situ*, dus door de resten duurzaam in de bodem te laten zitten.

³ Het Rijk gaat voornamelijk over beschermde archeologische rijksmonumenten, de provincies hebben een taak als eigenaar van de vondsten (provinciale archeologische depots) en als bevoegd gezag bij provinciale vergunningen, met name ontgrondingsvergunningen. Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is ook hier van toepassing en lijkt een grotere rol te gaan spelen: beleidsreactie 'Archeologie bij de tijd', brief van de Minister van OC&W aan de Tweede Kamer van 8-11-2022.

3.2 Waarom dit beleid

Om onze wettelijke taken op het gebied van de archeologische monumentenzorg goed te kunnen vervullen is het hebben van een archeologiebeleid dus noodzakelijk. De oude gemeentes waaruit Land van Cuijk is voortgekomen hadden ieder een eigen archeologiebeleid. Deze beleidsstukken verschilden niet alleen inhoudelijk van elkaar, maar waren ook sterk verouderd. Zo heeft het onderzoek uit de laatste tien jaar binnen en buiten ons grondgebied uitgewezen dat gebieden waarvan werd aangenomen dat deze niet interessant waren voor de mens om te gebruiken, in bepaalde periodes juist heel gewild waren om zich te vestigen. Daarnaast hanteerden de voormalige gemeentes verschillende ondergrenzen voor archeologisch onderzoek. Hierbij werden soms zulke ruime grenzen werden aangehouden dat in delen van de gemeente zeer weinig archeologisch onderzoek is uitgevoerd, met als resultaat dat hier voor veel gebieden een grote lacune bestaat op het gebied van onze kennis over het verleden. Ook was in een aantal van onze voormalige gemeentes het bouwvlak vrijgesteld van archeologisch onderzoek, hetgeen zo blijkt uit de jurisprudentie, ontoelaatbaar is.⁴ Onbedoeld is door de omgang met vrijstellingsgrenzen voorbij gegaan aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente ten aanzien van archeologische monumenten. Het is dan ook niet alleen een wens, maar ook een noodzaak om te komen tot een uniform, up-to-date en dynamisch archeologiebeleid, waarin de reeds vergaarde kennis, opgedane inzichten en de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van archeologische monumentenzorg verwerkt is.

3.3 Onze archeologische kaarten

Het grootste gedeelte van onze gemeente is in een ver verleden gevormd door rivieren. Door het afzetten van sediment en het verplaatsen en insnijden van rivieren is het voor Land van Cuijk zo kenmerkende glooiende landschap ontstaan. De keuze van mensen om zich ergens te vestigen werd voor het grootste deel bepaald door landschappelijke factoren als hoger gelegen oeverwallen, rivierduinen of dekzandkoppen en -ruggen. De opbouw van het (pre-)historische landschap is in grote lijnen bekend en in combinatie met andere landschappelijke, historische en archeologische gegevens is een Archeologische Waarden- en Verwachtingskaart voor de hele gemeente opgesteld (fig. 3.1, kaartbijlage 1). Deze kaart wordt regelmatig geüpdatet met de resultaten van nieuwe onderzoeken en vondstmeldingen. De informatiewaarde van deze kaart is dan ook heel groot en de informatiedichtheid hoog.

⁴ Zie o.a. uitspraak van de Raad van State 200907043/1/R3.

Fig. 3.1. Archeologische Waarden en Verwachtingen kaart Land van Cuijk. Boshoven 2023, Kaartbijlage 2.

Om de AWWK toepasbaar te maken op beleidsmatig niveau, is deze kaart vertaald naar de Archeologische Beleidsadvieskaart (fig. 3.2, kaartbijlage 2). In voormalige gemeenten bestonden voor gebieden met dezelfde archeologische verwachtingswaarde, verschillende vrijstellingsgrenzen. Op de nieuwe kaart zijn deze gebieden, waarvoor dezelfde beleidsuitgangspunten gelden, maar voorheen

dus andere regels kenden, samengevoegd, waardoor een uniform beleid kan worden uitgevoerd.
 Voor sommige gebieden betekent dit dat de vrijstellingsgrenzen strakker zijn dan in de voormalige
 beleidsstukken en in andere gevallen betekent het juist dat deze ruimer zijn geworden.

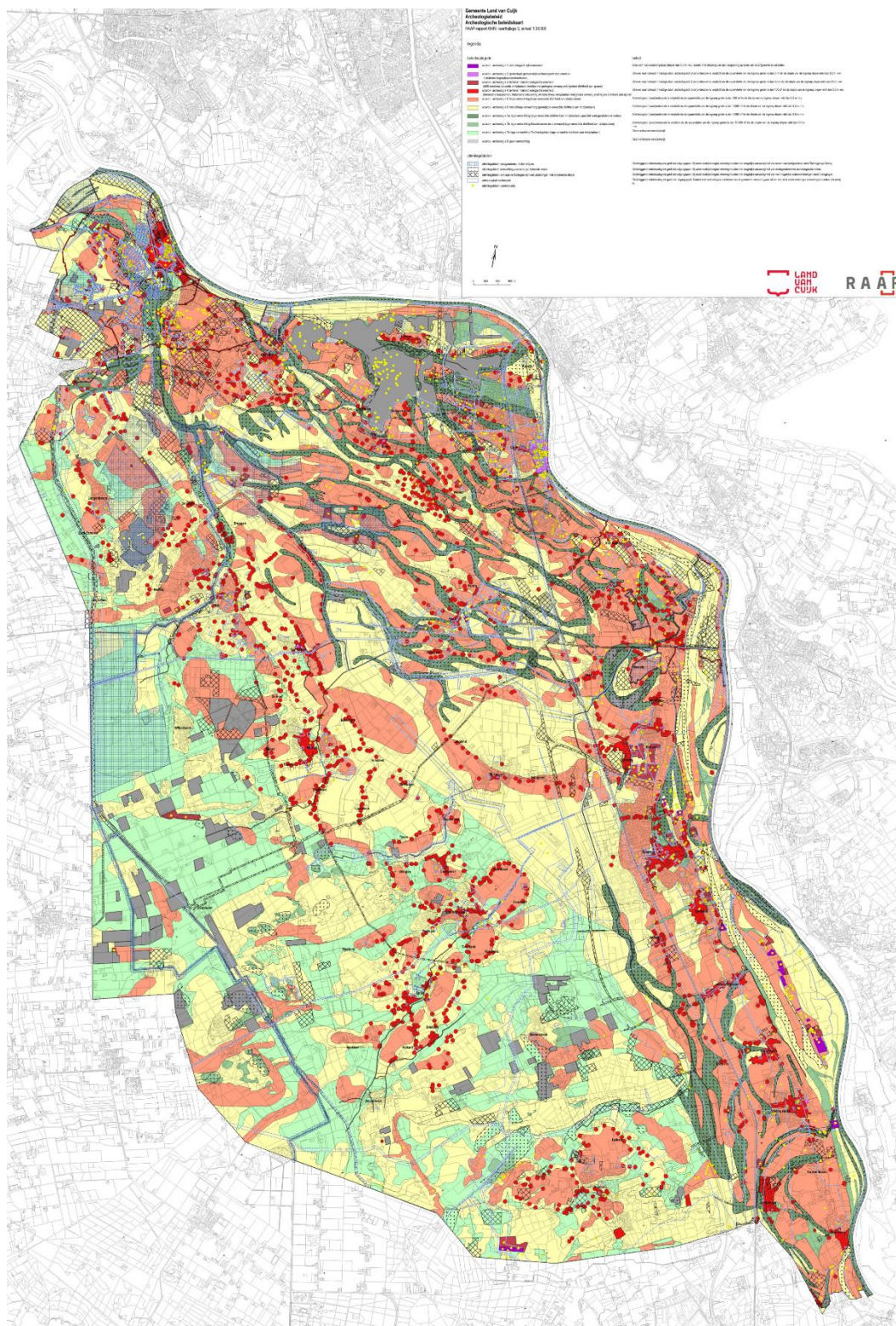

Fig. 3.2. Archeologische Beleids- en Advieskaart van Land van Cuijk. Boshoven 2023, kaartbijlage 3.

De oppervlakte van de gemeente en de landschappelijke diversiteit die hiermee verbonden is, heeft geresulteerd in acht hoofdcategorieën ten aanzien van de archeologische verwachtingswaarde (tabel 3.1). Het gegeven dat dit aantal aanzienlijk hoger ligt dan de drie meer gebruikelijke hoge, middelhoge en lage verwachtingswaarden, komt voort uit het zeer gevarieerde landschappelijke karakter van onze gemeente in combinatie met de grote diversiteit aan bekende te verwachten archeologische vindplaatsen die binnen dit landschap aanwezig zijn.

Categorie	Verwachting/Waarde
1	archeologisch rijksmonument
2	(potentieel) gemeentelijk archeologisch monument en historische begraafplaatsen/kerkhoven
3	terrein met archeologische waarde 1
4	terrein met archeologische waarde 2
5	hoge verwachting
6	middelhoge verwachting
7a	lage verwachting; natte context archeologie
7b	lage verwachting (Maasterrassen)
7c	lage verwachting (Peelhorst)
8	geen verwachting

Tabel 3.1. Overzicht van de verschillende waarden en verwachtingen op de archeologische beleidskaart.

Aan de categorieën zijn op basis van de verwachtingen uit AWVK ondergrenzen gekoppeld die in het traject van de Omgevingsvergunning leidend zijn voor het al dan niet laten uitvoeren van archeologisch onderzoek. De beleidskeuze die aan deze ondergrenzen ten grondslag ligt, wordt hieronder verder toegelicht.

Waarden en verwachtingen

We onderscheiden in de kaart verschillende soorten gebieden, gebaseerd op onze kennis van bekende of te verwachten archeologie. Hierbij maken we een onderverdeling tussen archeologische waardegebieden en archeologische verwachtingsgebieden. De verdeling volgt een hiërarchisch systeem, waarbij waarde-archeologie 1, de hoogste waarde is en derhalve het zwaarste regime kent. De categorieën 1 tot en met 4 zijn zogenaamde waardegebieden. Dit zijn zones en plaatsen waarvan we weten dat hier behoudenswaardige resten in de ondergrond aanwezig zijn. Hiervoor is het uitgangspunt bodemingrepen zo veel mogelijk te beperken of te vermijden. Daar waar dit niet mogelijk is en de aan deze waardegebieden gekoppelde grenzen overschreden zullen worden tijdens ontwikkelingen, is in het kader van de Omgevingsvergunning archeologisch onderzoek nodig.

Toelichting waardegebieden

Waarde-archeologie 1: Dit zijn de archeologische rijksmonumenten binnen de gemeenten. Momenteel telt de Land van Cuijk elf dergelijke gebieden. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de toekomst nieuwe archeologische rijksmonumenten worden aangewezen.

Beleid: Bodemingrepen zonder omgevingsvergunning zijn verboden. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen beslist over een dergelijke vergunningaanvraag.

Waarde-archeologie 2: Deze waarde is gereserveerd voor historische begraafplaatsen/kerkhoven en voor gemeentelijke archeologische monumenten. Deze laatste zijn nog niet aangewezen binnen Land van Cuijk, maar het is niet uit te sluiten dat dit in de toekomst zal gebeuren. Tevens is er voor gekozen om ook de historische begraafplaatsen/kerkhoven (ouder dan ca. 1850) onder deze categorie te laten vallen aangezien bij elke vorm van bodemverstoringen kan leiden tot versterking van aanwezige graven en is een zorgvuldige omgang met deze graven noodzakelijk.

Beleid: Bodemingrepen zonder omgevingsvergunning zijn niet toegestaan. Deze kan, afhankelijk van de aard van de ingreep, al dan niet met archeologisch onderzoek worden verleend. De besluitvorming hierover is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Binnen de gemeente bevinden zich diverse gebieden, waarvan reeds bekend is dat hier behoudenswaardige vindplaatsen in de ondergrond aanwezig zijn, maar geen formele monumentenstatus genieten. Deze verschillen in aard en omvang en zijn dan ook in meer of mindere mate kwetsbaar bij bodemingrepen. Om deze vindplaatsen adequaat te beschermen en tegelijkertijd geen onevenredige last voor initiatiefnemers te genereren, zijn deze vindplaatsen onderverdeeld in twee waardegebieden:

Waarde-archeologie 3: Dit zijn de terreinen met archeologische waarde 1. Onder deze categorie vallen terreinen die op de Archeologische Monumentenkaart van het Rijk (geen Rijksmonumenten) staan en bekende vindplaatsen met geringe omvang en/of grotere dichtheid aan sporen en vondsten.

Beleid: Streven naar behoud in huidige staat. Archeologisch (voor)onderzoek is verplicht als het oppervlak van het te verstoren gebied meer dan 50 m² bedraagt en de diepte meer dan 30 cm - mv.

Waarde-archeologie 4: Op deze terreinen met archeologische waarde 2: Onder deze categorie vallen de diverse historische dorpskernen, militaire linies, historische bebouwing en vindplaatsen met grotere omvang en/of lagere dichtheid aan sporen en vondsten.

Beleid: Streven naar behoud in huidige staat. Archeologisch (voor)onderzoek is verplicht als het oppervlak van het te verstoren gebied meer dan 100 m² bedraagt en de diepte meer dan 30 cm - mv.

De overige categorieën op de kaart bestaan uit de zogenaamde verwachtingsgebieden. Hier is de aanwezigheid van een archeologische vindplaats nog niet aangetoond door middel van een archeologisch onderzoek, maar is op grond van landschappelijke kenmerken en andere gegevens een algemene verwachting is geformuleerd voor het voorkomen van archeologische resten in de ondergrond.

Toelichting verwachtingsgebieden

Waarde-archeologie 5: In deze gebieden wordt een hoge dichtheid aan archeologische resten verwacht. Naast de gebieden die op basis van de landschappelijke ligging een hoge verwachting hebben gekregen, betreft het ook de locatie van drie historische justitieplaatsen en de historische dijken en enkele loopgraven uit de Tweede Wereldoorlog.

Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 250 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,3 m -mv.

Waarde-archeologie 6: Voor deze gebieden geldt een middelhoge verwachting voor de aanwezigheid van archeologische resten. Het betreft een tussencategorie waarbij een gematigde verwachte dichtheid aan archeologische resten wordt verwacht. Veelal betreft het de overgangszones tussen de gebieden met een hoge of een lage verwachting of gaat het om terreinen in het buitengebied waar historische erven worden verwacht.

Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 1.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,3 m -mv.

Waarde-archeologie 7: Gezien het dynamische karakter van het landschap en de grote diversiteit aan landschappelijke elementen is het voor de gebieden waarvoor een lage archeologische verwachting geldt, noodzakelijk om hierin te differentiëren. Voor een aantal gebieden geldt dat hier een lage dichtheid van archeologische resten wordt verwacht, terwijl het voor andere gebieden vrij zeker is dat hier geen resten meer voor zullen komen.

Waarde-archeologie 7a: lage verwachting; het betreft voormalige (inmiddels al dan niet opgevlude) geulen met een specifieke verwachting voor watergerelateerde resten als boten, kano's, steigers, visfuiken etc. Dergelijke complexen zijn ruimtelijk zeer verspreid en veelal klein van omvang, waardoor de kans dat deze bij kleinschalige ingrepen worden aangetroffen, klein is.

Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 5.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,8 m -mv.

Waarde-archeologie 7b: Deze verwachting geldt voor de zone met Maasterrassen en uiterwaarden in het oostelijke deel van de gemeente. De kans dat hier archeologische vindplaatsen aanwezig zijn is niet groot, maar ook niet afwezig.

Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 10.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,5 m -mv.

Waarde-archeologie 7c: Voor een groot gedeelte van de Peelhorst geldt een zeer lage archeologische verwachting. Dit gebied kenmerkte zich als een groot veengebied. Dit veen is vanaf het midden van de 19de eeuw grotendeels ontgonnen. Eventuele archeologische resten zijn tijdens deze ontginningen reeds verstoord.

Beleid: De kans op aanwezigheid van archeologische resten is dermate klein dat er geen onderzoek noodzakelijk is.

Waarde-archeologie 8: Gebieden zonder archeologische verwachting. Het betreft gebieden waarvan bekend is dat de ondergrond reeds is verstoord tot onder het archeologisch relevante niveau of gebieden waarvoor middels een selectiebesluit, volgend op archeologisch onderzoek, de archeologische dubbelbestemming is verwijderd.

Beleid: Geen onderzoeksplicht.

Toelichting van de ondergrenzen

In 2007 wijzigde de Wamz de Monumentenwet 1988 en werd archeologisch onderzoek verplicht bij ontwikkelingen groter dan 100 m². Gemeenten moesten hier in hun bestemmingsplannen rekening mee houden, maar konden ook -gemotiveerd- andere grenzen hanteren. Dit kon zowel naar boven als naar beneden. Op basis van ervaringsregels werd de diepte, in navolging van wat het Rijk deed bij beschermde rijksmonumenten, meestal op 30 cm gesteld. We zien deze diepte terug in bijv. het afwijken van het opgravingsverbod uit de Erfgoedwet, zoals verwoord in het Besluit Erfgoedwet Archeologie, art. 2.2. Ook bestaat er jurisprudentie die nader regelde hoe gemeenten met de archeologie en een afwegingskader moesten omgaan gaan uit van een 'normale' vrijstellingsdiepte van 30 cm.⁵ Afwijkingen hiervan dienen inhoudelijk gemotiveerd te zijn.

De gemeente Land van Cuijk kiest er bij de nieuwe kaart voor om deze vrijstellingsdiepte van 30 cm, voor het grootste deel van ons grondgebied, te volgen. We doen dit op basis van een analyse van het de laatste tientallen jaren uitgevoerd onderzoek, waaruit blijkt dat er veel gebieden zijn, waarbij de intacte archeologische resten zich al op 30 cm onder het maaiveld bevinden.⁶ In gebieden waar we weten dat zich archeologische resten pas op een grotere diepte kunnen voorkomen, gaan we uit van een andere vrijstellingsgrens. Het gaat hierbij onder andere om oude geulen en rivierlopen waarin vooral resten van schepen en andere watergerelateerde zaken verwacht kunnen worden.

Normaal gebruik van landbouwgrond blijft vergunningsvrij. Alleen bepaalde handelingen zoals diepploegen, het graven van sloten, houtopslag, boom- en aspergeteelt, etc. vallen hier niet onder. Ook dit was al zo en verandert dus niet.

De vrijstellingsgrenzen die behoren bij de beleidskeuze van de gemeente Land van Cuijk ten aanzien van archeologie zijn weergegeven in tabel 3.2. Deze grenzen zijn gebaseerd op de inzichten die in de afgelopen jaren zijn verkregen in Land van Cuijk. Algemeen kan worden gesteld dat naar mate de verwachtingswaarde van een gebied groter is, de ondergrens voor vergunningsvrije toegestane ingrepen kleiner is. De grenzen zijn bepaald aan de hand van een aantal criteria waarbij steeds een afweging is gemaakt tussen de archeologische verwachting in relatie tot duurzaam behoud, de

⁵ Zie bijv. RvS 200509593/1.

⁶ Boshoven 2023. N.B. Er zijn ook gevallen bekend waar na afplaggen of het verlagen van het maaiveld er minder dan 30 cm buffer zit tussen bovengrond en archeologische resten. Een voorbeeld is de Heeswijkse Kampen, waar een deel van een Romeinse nederzetting al op 20 cm onder het huidige maaiveld aangetroffen werd.

maatschappelijke haalbaarheid en de uitvoerbaarheid. Hiermee is ook de kans op toevalsvondsten zo veel mogelijk gereduceerd.

Beleidskeuze Land van Cuijk ten aanzien van de vrijstellingsgrenzen archeologie			
Categorie	Verwachting/Waarde	vrijstellingsoppervlak (m ²)	vrijstellingsdiepte (cm -mv)
1	archeologisch rijksmonument	0	30
2	(potentieel) gemeentelijk archeologisch monument en historische begraafplaatsen/kerkhoven	0	30
3	terrein met archeologische waarde 1	50	30
4	terrein met archeologische waarde 2	100	30
5	hoge verwachting	250	30
6	middelhoge verwachting	1000	30
7a	lage verwachting; natte context archeologie	5000	80
7b	lage verwachting (Maasterrassen)	10.000 (= 1 ha)	50
7c	lage verwachting (Peelhorst)	geen onderzoek	nvt
8	geen verwachting	geen onderzoeksplicht	nvt

Tabel 3.2. Indeling van de archeologische categorieën in Land van Cuijk met de hieraan gekoppelde archeologische waarden en verwachtingen en de bijbehorende vrijstellingsgrenzen.

Toevalsvondsten zijn vondsten die worden gedaan buiten regulier archeologisch onderzoek. Deze vondsten dienen te worden gemeld bij de Minister van OC&W. Deze kan dan besluiten dit nader te laten onderzoeken. De kosten hiervan zijn voor de Minister. De vertraging die kan ontstaan door het stil leggen van de werkzaamheden kan leiden tot een geschil tussen vergunningnemer en vergunningverlener (de gemeente). Wie immers een vergunning krijgt mag er van uit gaan dat er redelijkheidshalve geen verdere voorwaarden of kosten zullen optreden. Met goed onderbouwde ondergrenzen, en besluiten op het uitgevoerde vooronderzoek, willen we dit soort discussies voorkomen.

Updates en aanpassingen

Zowel de ABAK en de AWVK zullen regelmatig aangepast moeten worden, om de meest recente kennis en inzichten te verwerken. Voor de ABAK willen we na maximaal 3 jaar een evaluatie en eventuele aanpassingsronde instellen, de AWVK willen we regelmatig bijwerken. Dit is omdat de AWVK de basis vormt voor het uit te voeren onderzoek door archeologische adviesbureaus. De meest actuele kennis moet voorkomen dat initiatiefnemers onnodig geld uitgeven of keuzes maken op basis van verouderde informatie. En omgekeerd, het delen van de meest recente informatie moet voorkomen dat archeologische resten ongewild vernietigd worden. We delen deze kaarten via onze gemeentelijke website.

Planregels

De aan de waarden- en verwachtingsgebieden gekoppelde regels zullen in alle bestemmingsplannen verwerkt worden en zo straks ook in het definitieve Omgevingsplan worden opgenomen. We hanteren nu uniforme regels binnen de hele gemeente, wat het overzicht sterk vergemakkelijkt. Deze regels zijn opgenomen in Bijlage 3 van deze nota. Daarmee voldoen we ook aan de regelgeving vanwege de Wet arhi.⁷

3.3 Verankering in onze fysieke leefomgeving

De gemeente moet beschikken over een afwegingskader waardoor het archeologisch belang een rol gaat spelen bij plannen in de fysieke leefomgeving. Om deze afweging te kunnen maken is het nodig dat archeologie betrokken wordt in de verschillende besluitvormende processen met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Archeologie speelt hierbij een rol op het gebied van de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning.

Archeologie in de Omgevingsvisie

In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Cultureel Erfgoed, en dus ook archeologie, maakt hier ook een wezenlijk onderdeel van uit. Archeologie zal in deze fase van de bestuurlijke planvorming vooral van inspirerende waarde zijn. Hierbij is archeologie net als het overige onroerende erfgoed een belangrijke factor die benut kan worden in de verbinding van burgers met hun woonplaats en de gemeente in het algemeen.⁸

Archeologisch erfgoed wordt in de Omgevingswet als ruimtelijke basiskwaliteit beschouwd. Hiermee is het mede-ordenend bij de inrichting. Behoud van archeologische resten is daarbij het uitgangspunt. Daarnaast is het van belang om in dit stadium van planvorming inzicht te hebben in eventuele financiële consequenties van bepaalde ontwikkelingen die voort kunnen komen uit de Omgevingsvisie. Indien bij de beoogde ontwikkeling bekende en mogelijk te verwachten vindplaatsen worden bedreigd, is inzicht in de kosten en de tijdsduur van archeologisch onderzoek cruciaal. Dit

⁷ De Wet algemene regels herindeling (arhi) bevat de wettelijke kaders voor de harmonisatie van 'gemeentelijke voorschriften' na een gemeentelijke herindeling. Hieronder vallen onder andere verordeningen, plannen en beleidsregels en dus ook het archeologiebeleid en de hieraan gekoppelde regels.

⁸ Zie ook het Erfgoedbeleid van de gemeente Land van Cuijk. Beleidsplan erfgoed gemeente Land van Cuijk 2023-2027 - Bewaren, Beleven en Verbinden, Erfgoedverordening Land van Cuijk 2023.

inzicht zal in dit stadium primair worden verkregen aan de hand van de meest actuele versie van de ABAK.

Archeologie in het Omgevingsplan

Met de vaststelling van deze beleidsnota en de hieraan verbonden Archeologische Beleids- en Advieskaart komen de dubbelbestemmingen archeologie, zoals deze waren opgenomen in de bruidsschat bij de overgang naar de Omgevingswet te vervallen. De dubbelbestemmingen zoals deze op de ABAK van deze beleidsnota zijn weergegeven, komen hiervoor in de plaats. Uiterlijk na drie jaar wordt gezien of de ABAK aanpassingen behoeft. Indien dit het geval is, worden deze doorgevoerd en wordt de nieuwe versie vastgesteld en daarmee leidend in het Omgevingsplan.

In de Omgevingswet dient het belang van archeologie te worden meegenomen in de planvorming. De gemeentelijk archeoloog dient daarom vanaf het eerste moment bij de Omgevingstafel aan te sluiten om te bepalen hoe archeologie en het duurzame behoud hiervan geborgd moet worden in de planvorming. In dit stadium, kunnen vooruitlopend op de Omgevingsvergunning, meerdere (voor)onderzoeken worden gevraagd. Dit heeft tot doel vroegtijdig inzicht te krijgen in de archeologische situatie ter plaatse en wel binnen het hele plangebied. Hierbij dienen de gevolgen van een plan voor eventueel aanwezige archeologische resten in zijn geheel te worden gezien. Een mogelijke plaanpassing door het verplaatsen van structuren of gebouwen kan immers deel uitmaken van de maatregelen die moeten zorgen voor behoud *in situ*. Inzicht in de situatie van het hele plangebied moet daarbij helpen. Dit helpt ook met het voorkomen van vertragingen en onvoorziene kosten ten tijde van het traject van de Omgevingsvergunning.

Archeologie in de Omgevingsvergunning

Naar aanleiding van de afspraken die zijn gemaakt aan de omgevingstafel, dienen initiatiefnemers in het kader van de vergunningverlening de rapporten van de benodigde (voor)onderzoeken aan te leveren. In de regel zal het hier gaan om de onderzoeken tot en met de waarderende fase van het onderzoek. Op basis van deze onderzoeken kan de Omgevingsvergunning, eventueel onder voorwaarde van een opgraving, worden verleend. Ook andere, mitigerende, maatregelen zijn mogelijk.

Alle rapporten van onderzoeken die bij de vergunningaanvraag worden ingediend, moeten beoordeeld en akkoord worden bevonden door het bevoegd gezag, in de persoon van de gemeentelijk archeoloog van Land van Cuijk. Om onnodig oponthoud te voorkomen, worden de

conceptrapporten bij voorkeur ruim voor de feitelijke vergunningaanvraag ter beoordeling voorgelegd aan het bevoegd gezag.

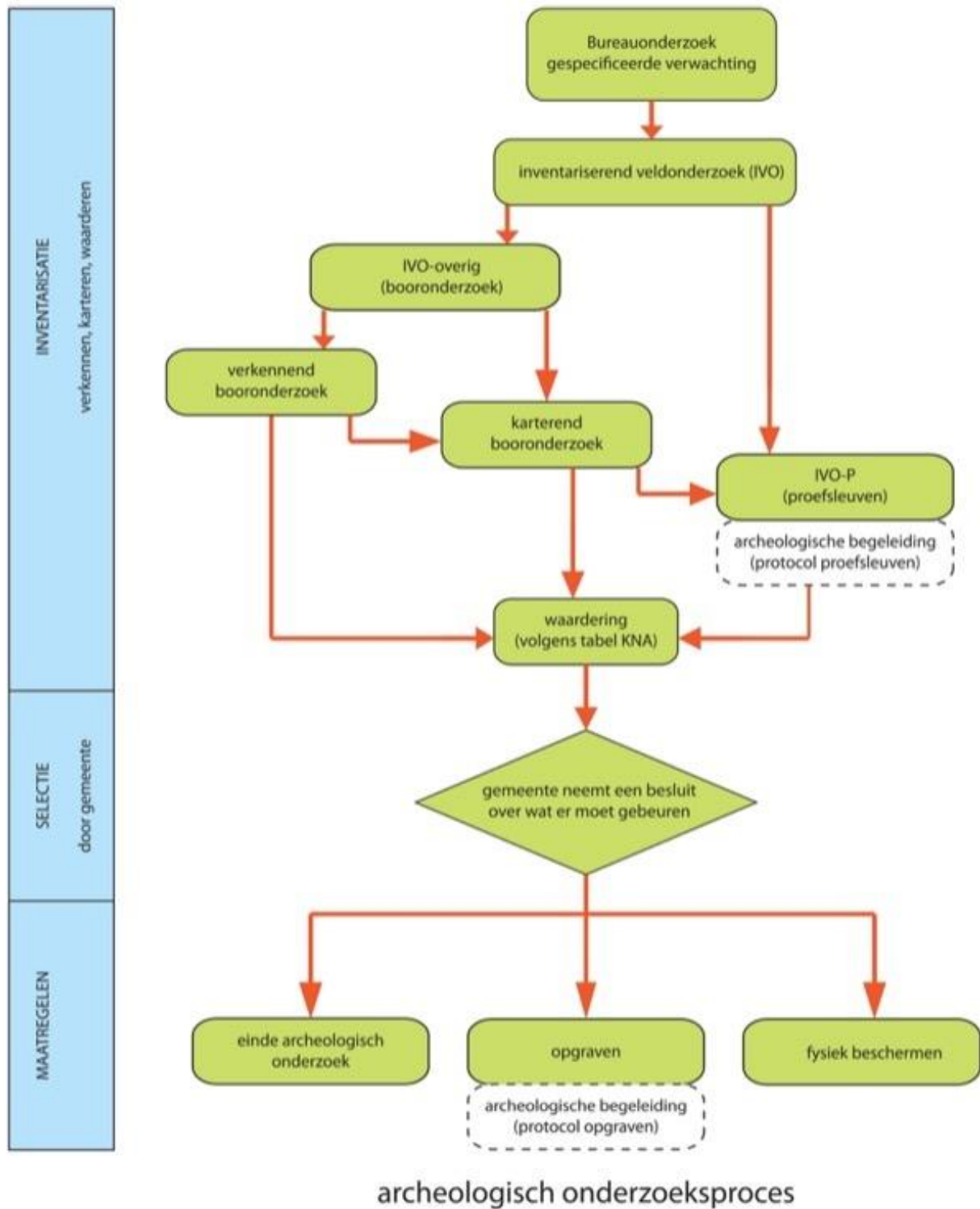

Fig. 3.3. Stroomschema van de archeologische monumentenzorgcyclus.

3.4 Het archeologisch proces: zinvol onderzoek

De kern van het archeologiebeleid is duurzaam behoud van relevante archeologische resten opdat latere generaties met nieuwe vragen en nieuwe technieken tot nieuwe en gedetailleerdere inzichten kunnen komen. Duurzaam behoud kan het best gerealiseerd worden door archeologische resten, onder onveranderende, stabiele condities in de grond te laten zitten. Dit is echter niet altijd mogelijk, waardoor het behoud gerealiseerd dient te worden middels een opgraving. Voordat het tot een opgraving komt, zal eerst moeten worden bepaald of er sprake is van een archeologische vindplaats en of deze behoudenswaardig is. Om dit mogelijk te maken is een systeem van *checks and balances* ingericht, en een getrapte onderzoeksmethode: de AMZ-cyclus (fig. 3.3).

De AMZ-cyclus is ontstaan via de SIKB, een netwerkorganisatie waar zowel bodem, water als archeologisch onderzoek geregeld wordt via praktijkgerichte kwaliteitsrichtlijnen. In de SIKB werken diverse overheden en het bedrijfsleven samen. Bij die laatste groep zitten bijv. archeologische onderzoeksbureaus, maar ook de vertegenwoordigers van de grote project- en gebiedsontwikkelaars in Nederland. Hierdoor is de AMZ-cyclus een compromis tussen alle belangen en ook algemeen aanvaard.

De AMZ-cyclus doorloopt drie fasen: de inventariserende fase, een besluit en daaruit volgende maatregelen. In de inventariserende fase kunnen diverse elkaar opvolgende onderzoeken uitgevoerd worden die alle moeten leiden tot het vaststellen of er sprake is van archeologische waarden in een gebied, en een waardestelling die moet aangeven of de aangetroffen archeologie behoudenswaardig is, of niet. Die waardestelling is essentieel en vormt de basis voor het selectieadvies (door een gecertificeerd archeologisch adviesbureau, namens de initiatiefnemer) aan de overheid.

Op basis van het uitgebrachte selectieadvies kan de gemeente dan een besluit nemen. Dit wordt het selectiebesluit genoemd. Hiermee geeft de gemeente aan hoe er met de aanwezige archeologie omgegaan dient te worden. Dit kan betekenen dat er geen verder onderzoek meer nodig is, of dat er na planaanpassingen verder gegaan kan worden met de ontwikkeling. Als behoud *in situ* niet kan, dan kan er ook gekozen worden alle archeologische resten op te graven (behoud *ex situ*). Dit alles maakt van elk project maatwerk. Op het moment dat verder onderzoek niet nodig is omdat een vindplaats volledig is opgegraven of omdat uit het onderzoek blijkt dat in de ondergrond geen behoudenswaardige vindplaats aanwezig is, zal middels het selectiebesluit de dubbelbestemming archeologie worden verwijderd van het plangebied.

Het selectiebesluit wordt door het college van burgemeester en wethouders genomen. Deze besluiten met betrekking tot de selectie van vindplaatsen voor hetzij behoud *in situ* hetzij een opgraving, zijn gebaseerd op inhoudelijke argumenten en overwegingen. De argumenten voor deze besluiten moeten blijken uit het uitgevoerde (voor)onderzoek. Zonder (voor-)onderzoek kan geen besluit worden genomen over de omgang met archeologie. De taak van de gemeente is door middel van een planologische afweging te streven naar behoud *in situ*, niet om aan te geven of de wetenschap voldoende kennis heeft opgedaan over bepaalde onderdelen van ons verleden, zo dat al zou kunnen. De overwegingen tot behoud *in* of *ex situ* volgen een systematiek waarbij wordt vastgesteld in hoeverre een archeologische vindplaats behoudenswaardig is. Hierbij zijn toetsbare criteria als kwaliteit, zeldzaamheid en informatiewaarde van de archeologische resten alsmede de gevolgen van een ontwikkeling voor deze resten leidend.

3.5 Verbinden door beleven: communicatie en archeologie

Omdat archeologische vindplaatsen zich voornamelijk onder de grond en dus uit het zicht bevinden, is de kennis over archeologie en daarmee de historie van een woonplaats bij een groot deel van de bevolking onbekend. Door deze kennis te vergroten, kunnen mensen zich verwonderen over het verleden en zich meer verbonden voelen met hun woonplaats en de streek waar ze wonen. Om die reden is het belangrijk dat de resultaten van de archeologische onderzoeken binnen de gemeente worden teruggekoppeld aan de burgers.

Fig. 3.4. Een zeer directe vorm van erfgoedcommunicatie: een rondleiding voor schoolklassen op een opgraving in Grave. Foto: J. van Kampen.

Met de implementatie van het verdrag van Faro wordt het delen van informatie over ons erfgoed ook een taak van de gemeente. Wij als gemeente lopen op deze wetgeving reeds vooruit door in de planvorming bij projecten publieksbereik mee te nemen in het proces. Ook wordt in het kader van de uitvoeringsagenda gewerkt aan een lokale en gemeentebrede aanpak van dit vraagstuk. Hierbij wordt bekeken hoe we onze burgers actief kunnen betrekken bij de vele facetten van archeologie.

Daarnaast wordt een actieve samenwerking gezocht met de diverse organisaties binnen onze gemeente die zich bezighouden met historie in het algemeen en archeologie in het bijzonder. Tijdens de bijeenkomsten van het Erfgoedplatform worden de bijzonderheden aangaande resultaten van onderzoeken op het gebied van archeologie van de afgelopen periode gedeeld en zal tevens worden besproken of en zo ja, waar en op welke wijze de samenwerking tussen deze groepen en archeologische onderzoeken voor de komende periode geconcretiseerd kan worden.

Ook werken we actief samen met de andere beleidsterreinen cultuur, toerisme en communicatie. Direct of indirect hebben deze afdelingen een relatie met archeologie en door samen op te trekken kan ons archeologisch erfgoed meer onder de aandacht worden gebracht.

4 Organisatie en financiën

4.1 Gemeentelijke organisatie

De verordening Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving van de VNG stelt duidelijke eisen ten aanzien van beleidsambtenaren op het gebied van cultuurhistorie. Binnen onze gemeente wordt op het gebied van archeologie aan deze verplichtingen voldaan door het in dienst hebben van een beleidsadviseur voor archeologie, ook wel de gemeentelijk archeoloog genoemd. Deze persoon voldoet aan de eisen ten aanzien van opleiding en ervaring zoals deze door de VNG zijn gesteld.

De gemeentelijk archeoloog is binnen Land van Cuijk belast met het adviseren op het gebied van archeologie in de ruimste zin van het woord. Hierbij gaat het onder andere om adviezen bij alle omgevingsplanwijzigingen en een groot deel van de omgevingsvergunningen, maar ook om het toetsen van rapportages die voortvloeien uit alle archeologische onderzoeken in de gemeente aan wet en regelgeving. Daarnaast is de gemeentelijk archeoloog het aanspreekpunt binnen de gemeente voor alle zaken die gerelateerd zijn aan archeologie voor zowel burgers, initiatiefnemers, beleidsmakers en bestuurders en onderhoudt hij de contacten met de diverse archeologische verenigingen en amateurarcheologen.

Intern is de gemeentelijk archeoloog betrokken bij de advisering en besluitvorming op alle gebieden waarbij grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd en heeft hij een adviserende rol bij de aanbesteding van gemeentelijk archeologische aanbestedingen.

4.2 Gemeentelijke archeologische kosten

De doelstellingen van onze gemeente op het gebied van archeologie zijn naast realistisch ook ambitieus. De realisatie hiervan vraagt dan ook een investering. Deze investering wordt echter deels terugverdiend door het tijdig betrekken van archeologie in de planvorming en het goed inschatten van projecten, waarmee wordt voorkomen dat in een vergevorderd stadium onvoorzien hoge kosten worden gemaakt om archeologische resten te borgen.

Daarnaast worden de kosten voor de beleidsadviseur archeologie deels gedekt door een jaarlijkse vaste bijdrage uit het gemeentefonds en wordt een ander deel van de werkzaamheden van de adviseur, zoals het beoordelen van rapporten, bekostigd middels de plankosten en de leges.

Naast de ambtelijke kosten en de kosten voor archeologisch onderzoek is ook budget nodig om te voorzien in de ambitie, het publieksbereik op het gebied van archeologie te vergroten. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe we de vergroting van het publieksbereik vorm willen gaan geven. Dit willen we in het komende jaar gaan onderzoeken. Dit onderzoek is opgebouwd uit verschillende deelonderzoeken die enerzijds moeten bijdragen aan een lastenverlichting voor initiatiefnemers en anderzijds moeten leiden tot concrete ideeën over de wijze waarop onze archeologisch erfgoed bij het grote publiek onder de aandacht moet worden gebracht. De kosten die voor de verschillende deelonderzoeken zijn geraamd zijn hieronder weergegeven.

Beleid	Onderzoek mogelijke lastenverlichting PvE's	€ 5.000
Uitwerking	Publieksvriendelijk overzicht archeologie	€ 10.000
Publiek	Inventarisatie publiekspresentatie	<u>€ 10.000</u>
		€ 25.000

Voor de volgende jaren, 2025 en verder, zal het budget voor publieksbereik worden bepaald aan de hand van de kosten voor archeologisch onderzoek per project. Hoe dit concreet vorm wordt gegeven, wordt nog onderzocht. Uitgangspunt is dat het budget voor publieksbereik tussen 1 en 5 % is van de kosten voor het archeologisch onderzoek. Dit bedrag wordt niet per project, maar gemeentebreed ingezet ter vergroting van de publieke kennis op het gebied van archeologisch erfgoed. Hierbij gaat het dan onder meer om het uitwerken van oud, nog niet gepubliceerd archeologisch onderzoek, het vervaardigen van publieksvriendelijke publicaties en het opnemen en uitlichten van archeologische ontdekkingen in de publieke ruimte. Na drie jaar (2027) wordt deze werkwijze geëvalueerd.

Literatuur

Boshoven, E.H., 2023: *Archeologie in de gemeente Land van Cuijk. Een archeologische waarden- en verwachtingenkaart*, Weesp.

Hos, T.H.L., 2023: *Weekrapport week 5 2023 Hoge Veld te Haps, gemeente Land van Cuijk*, Intern document.

Loon, R. van, 2013: Binnenlands toerisme en cultureel erfgoed, in : S. van Dommelen en C. Pen. (red.), *Cultureel erfgoed op waarde geschat: Economische waardering, verevening en erfgoedbeleid*, Den Haag. (63 -73).

West 8, 2018: *Visie op de vestingstad Grave. Een geïntegreerde visie op het vestingstelsel*, Rotterdam.

Bijlage 1

RAAP-Rapport 5689 Archeologie in de gemeente Land van Cuijk.

Een archeologische waarden- en verwachtingenkaart.

RAAP-RAPPORT 6589

Archeologie in de gemeente Land van Cuijk

Een archeologische waarden- en verwachtingenkaart

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Land van Cuijk

Titel: Archeologie in de gemeente Land van Cuijk. Een archeologische waarden- en verwachtingenkaart.

Versie: 13-10-2023

Auteur: ir. E.H. Boshoven

Projectcode: CUAVW

Bestandsnaam: RAAPrap_6589_CUAVW_20231013

Autorisatie: drs. H.F.A. Haarhuis

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2023

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Land van Cuijk heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in 2023 een harmonisatie en actualisatie uitgevoerd van de gemeentelijke archeologiekarten. De archeologische waarden- en verwachtingskaart voor de gemeente Land van Cuijk is niet alleen gebaseerd op een analyse van bekende archeologische en historische vindplaatsen en terreinen, maar in nog hogere mate op de fysiek-landschappelijke en bodemkundige context van het gemeentelijk grondgebied. In de archeologische studie die van het gemeentelijk grondgebied is gemaakt, kunnen op grond van de ondiepe geologie, de terreinkenmerken en de bodemgesteldheid namelijk verschillende landschappen worden onderscheiden die ieder eigen ontwikkelingen en bewoningsmogelijkheden hebben gekend. Juist door analyse van deze bewoningsmogelijkheden en ontwikkelingen door de tijd heen kan een verwachtingsmodel worden opgesteld. Omdat (zeker de laatste jaren) het aantal archeologische onderzoeken enorm is gestegen en diverse bronnen beschikbaar zijn gekomen, is het zaak om de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart te actualiseren. Bij de huidige actualisatie gaat het om:

- Het bijwerken van de achterliggende databestanden met nieuwe/aanvullende archeologische en landschappelijke (geomorfologische) gegevens en inzichten;
- Het toevoegen van informatie over bodemverstoringen;
- Het bijwerken van de bestaande kaartgrenzen;
- Het toevoegen van de verwachting voor watergebieden;

Daarbovenop heeft de actualisatie vanuit een bredere cultuurhistorische en ruimtelijke analyse plaatsgevonden ten opzichte van de eerdere inventarisaties. Zo is er onderzoek gedaan naar historische nederzittingslocaties vanwege de belangrijke leemte in de bestaande archeologische registraties ten aanzien van de locatie van nederzittingsresten uit de Middeleeuwen en de (vroeg) Nieuwe tijd en is meer aandacht besteed aan bodemverstoringen.

Naast het rapport en de kaartbijlagen zijn ook de digitale GIS-gegevens aangeleverd naar de gemeente met op vlakniveau een archeologische verwachting, bron en onderbouwing.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader en doelstelling	5
1.2 Onderzoeksoptzet, leeswijzer en richtlijnen	6
2 Methoden en bronnen	8
2.1 Analyse van de archeologisch-landschappelijke context.....	8
2.2 Bronnen en methoden	8
2.3 Archeologisch relevante locaties uit historische bronnen	14
2.4 Inventarisatie van bodemverstoringen	22
2.5 Structuur digitale kaartbestanden (GIS)	23
3 De archeologische waarden- en verwachtingskaart	24
3.1 Inleiding	24
3.2 Verwachtingsmodel voor het pleistocene Peelhorstlandschap	26
3.3 Verwachtingsmodel voor het Maasterrassen- en Maasdal/uiterwaardenlandschap	29
3.4 Specifieke verwachtingsmodel voor natte gebieden	32
4 De kaartproducten	34
4.1 De aardkundige kaart met archeologische (basis)informatie	34
4.2 De archeologische waarden- en verwachtingenkaart.....	34
4.3 De archeologische beleidskaart	36
Literatuur	39
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	41

1 Inleiding

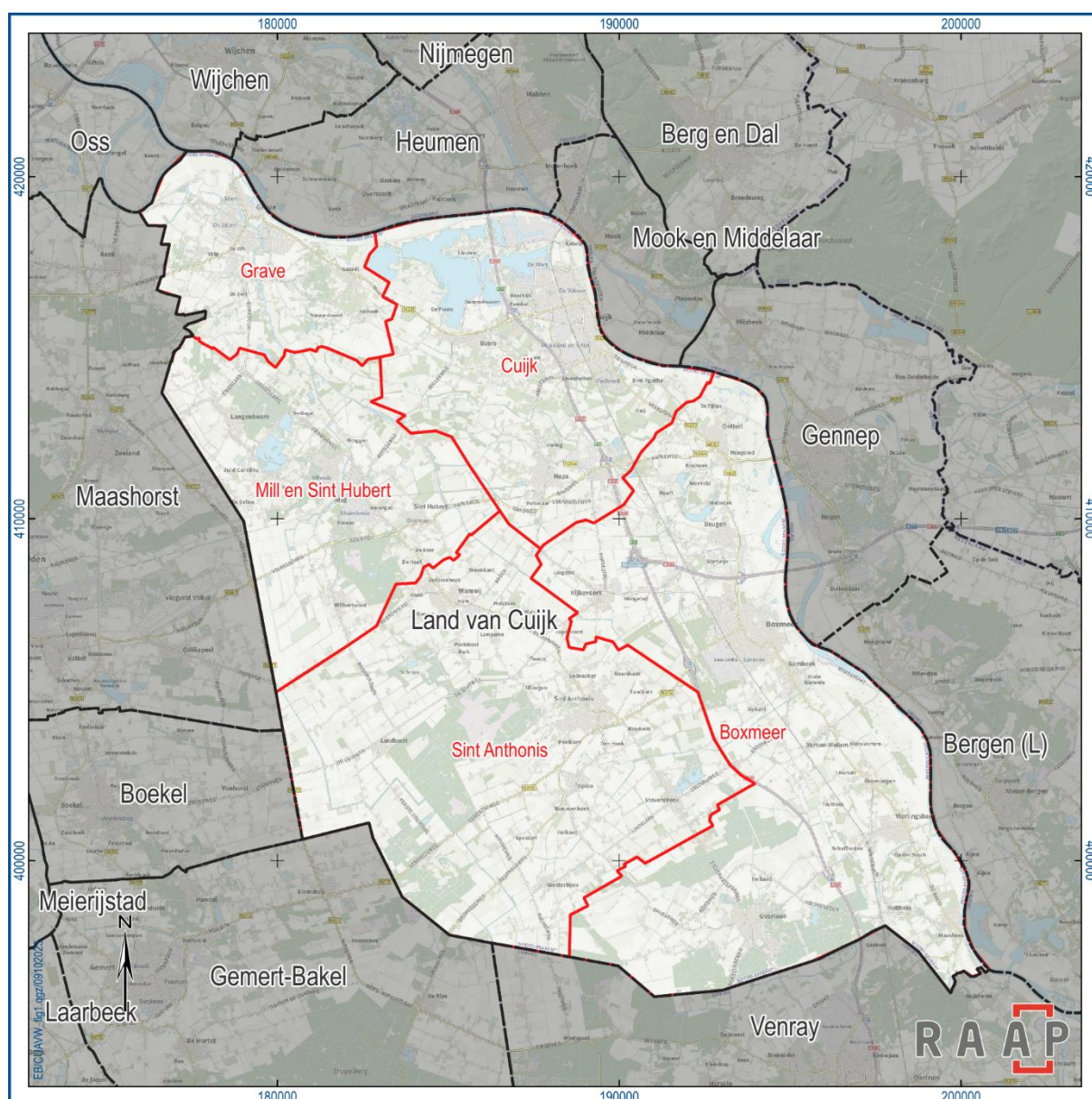
1.1 Kader en doelstelling

De gemeente Land van Cuijk is in 2022 ontstaan door de samenvoeging van de toenmalige gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis. De voormalige gemeenten beschikten alle over een gemeentelijke archeologische beleidskaart, maar deze waren alle meer dan tien jaar oud en verschilden van elkaar in geraadpleegde bronnen en in detailniveau. De samenvoeging tot de gemeente Land van Cuijk vormde de directe aanleiding voor een harmonisatie en actualisatie van de gemeentelijke archeologische kaarten.

Omdat (zeker de laatste jaren) het aantal archeologische onderzoeken landelijk enorm is gestegen, is het zaak om de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart periodiek te laten actualiseren. In opdracht van de gemeente Land van Cuijk heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in 2023 deze harmonisatie en actualisatie van de gemeentelijke archeologiekaarten uitgevoerd. Het gaat hierbij om het bijwerken van de bestaande kaartgrenzen alsmede het bijwerken van de achterliggende databestanden met nieuwe/aanvullende archeologische en landschappelijke (geomorfologische) gegevens en inzichten, en het aanpassen van de beleidskaart.

Gelijktijdig met onderhavig onderzoek is door RAAP een cultuurhistorische waardenkaart voor de gemeente opgesteld (Van Snippenburg, 2023).

Politiek-bestuurlijk en maatschappelijk is cultuurhistorie steeds meer in de belangstelling komen te staan en de landelijke en provinciale overheid hebben hier reeds beleidsmatige stappen in gezet, onder meer door de verplichting sinds 1 januari 2012 om in het ruimtelijk beleid rekening te houden met cultuurhistorische waarden. Deze beleidswijziging is ook doorgevoerd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3) door wijzigingen in de omgang met zowel de ondergrondse als bovengrondse bouwhistorische resten. De voor het thema archeologie relevante elementen die tijdens het cultuurhistorisch onderzoek zijn geïnventariseerd, zoals historische dorpskernen, historische boerderijlocaties, kastelen etc. zijn overgenomen op de archeologische kaart.

Figuur 1. Ligging van de gemeente Land van Cuijk met omliggende gemeenten en begrenzing van de voormalige gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis.

1.2 Onderzoeksoepzet, leeswijzer en richtlijnen

De harmonisatie en actualisatie van de kaarten heeft betrekking op het aardkundige, archeologische en archeologisch relevante historisch-bouwkundige en historisch-stedenbouwkundige erfgoed op het grondgebied van de gemeente Land van Cuijk (figuur 1). De resultaten van de inventarisatie van historische nederzittingslocaties zijn geïntegreerd in de nieuwe gemeentelijke archeologiekaarten (kaartbijlagen 1, 2 en 3).

In hoofdstuk 2 worden de bronnen genoemd en de methoden behandeld. In hoofdstuk 3 volgt de inhoudelijke verantwoording. In hoofdstuk 4 staat op de opbouw van de diverse kaarten beschreven. De vervaardigde kaarten zijn bijgevoegd als kaartbijlage 1 (aardkundige kaart met archeologische (basis)informatie), kaartbijlage 2 (archeologische waarden- en verwachtingenkaart) en kaartbijlage 3

(archeologische beleidskaart). De kaarten zijn vervaardigd voor gebruik op schaalniveau 1:10.000, maar zijn in de (A0-)bijlagen weergegeven op kaartschaal 1:30.000. De archeologische beleidskaart betreft de weergave van zowel de archeologische verwachtingszones als de locaties waarvan vastgesteld is dat er (mogelijk) waardevolle cultuurhistorische resten bovengronds aanwezig zijn of in de bodem bewaard zijn gebleven. Op deze kaart zijn de in hoofdstuk 3 onderbouwde archeologische vindplaatsen en verwachtingen op dusdanige wijze beleidsmatig 'vertaald' dat ze bij de herziening en actualisatie van de omgevingsplannen en het overige ruimtelijke beleid van de gemeente kunnen worden opgenomen en als basis kunnen dienen bij de gemeentelijke vergunningverlening (archeologische onderzoeksverplichting).

Het samenstellen van de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg¹). Het uitgevoerde onderzoek bestond uit een bureauonderzoek. Er is geen veldonderzoek uitgevoerd. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. De praktische uitvoering van het onderzoek voldoet aan de normen opgesteld in het Handboek ROB-specificaties van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB, 1998).

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0022429/2012-01-01>

2 Methoden en bronnen

2.1 Analyse van de archeologisch-landschappelijke context

De archeologische waarden- en verwachtingenkaart voor de gemeente Land van Cuijk is niet alleen gebaseerd op een analyse van bekende archeologische en historische vindplaatsen en terreinen, maar in nog hogere mate op de fysiek-landschappelijke en bodemkundige context van het gemeentelijk grondgebied. In de archeologische studie die van het gemeentelijk grondgebied is gemaakt, kunnen op grond van de ondiepe geologie, de terreinkenmerken en de bodemgesteldheid namelijk verschillende landschappen worden onderscheiden die ieder eigen ontwikkelingen en bewoningsmogelijkheden hebben gekend. Juist door analyse van deze bewoningsmogelijkheden en ontwikkelingen door de tijd heen kan een verwachtingsmodel worden opgesteld.

2.2 Bronnen en methoden

2.2.1 Landschappelijke-bodemkundige gegevens

Op basis van de beschikbare gegevens is een actualisatie van de aardkundige ondergrond uitgevoerd. Aangezien afgelopen 10 jaar diverse (gedetailleerde) bronnen beschikbaar zijn gekomen, zoals het 0,5 m grid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (huidige versie: AHN4; zie ook figuur 2) is voor de gehele gemeente meer detail in het ondergrondmodel aangebracht. Waar voor de voormalige gemeenten Boxmeer en Cuijk de bebouwde kommen niet gekarteerd waren, is dit bij onderhavig onderzoek wel gedaan. De volgende bronnen zijn gebruikt bij de actualisatie:

- De paleogeografische kaart voor het rivierengebied.² Bij de bestaande kaart van de voormalige gemeente Grave is de versie van deze kaart uit 2001 gebruikt. In 2012 is deze stroomgordelkaart geactualiseerd en voor het gebied van (met name) Grave heeft een controle plaatsgevonden of er op de geactualiseerde stroomgordelkaart relevante wijzigingen zijn.
- De archeologische verwachtingenkaart voor het Maasdal.³
- De studie van de geomorfologische reconstructies van het oeverwallenlandschap in de Rijn-Maasdelta tijdens het eerste millennium na Chr.⁴
- Gedetailleerde bodemkaarten van het gebied:
 - Riele, W.J.M. te, 1966. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied Overloon. Stiboka rapport 659 (Bodemkundige overzichtskaart op schaal 1:25.000);
 - Kleinsman, W.B., D.J. Groot Obbink & H.J.M. Zegers, 1972. Ruilverkaveling Land van Cuyck: de bodemgesteldheid. Stiboka rapport 837 (Bodemkaart op 1:25.000)
 - Leenders, W.H. & H.J.M. Zegers, 1974. Uitbreiding ruilverkaveling Land van Cuyck. Stiboka rapport 1099 (bodemkaart op schaal 1:25.000)
- Actueel Hoogtebestand Nederland (0,5 m grid; AHN4) evenals bewerkingen van dit AHN, zoals een raster waarin het regionale reliëf is verwijderd en waarmee de lokale hoogteverschillen goed

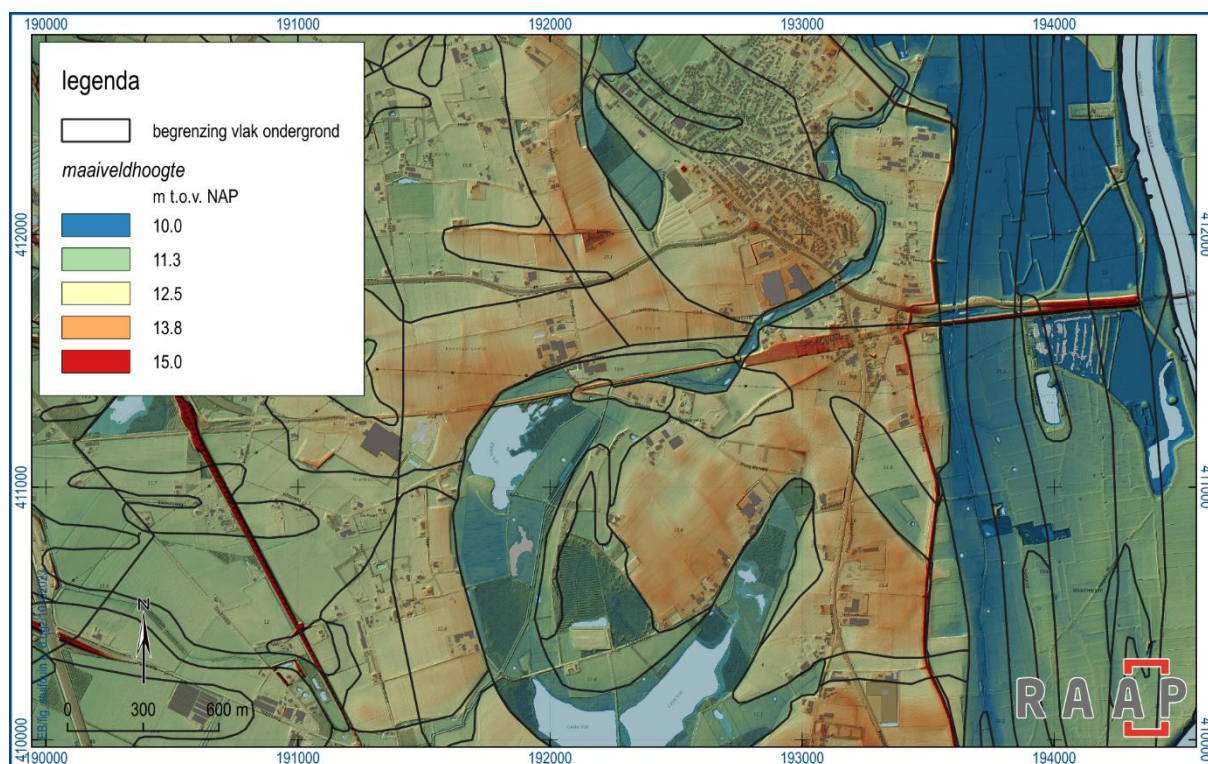
² Cohen., Stouthamer, Pierik & Geurts, 2012.

³ Isarin, Rensink, Ellenkamp en Heunks, 2015.

⁴ Pierik 2017.

zichtbaar zijn. Met deze AHN-bewerking kon de begrenzing van de oude Maasgeulen en -terrassen worden verrijkt.

- Historische kaarten, met name de bonnekaarten uit begin 20^e eeuw, zijn met name gebruikt om de ondergrond ter plaatse van de huidige bebouwde gebieden in kaart te brengen. Op basis van onder andere het landgebruik dat op die kaarten is weergegeven kunnen uitspraken worden gedaan over landschappelijke ligging.
- Onderzoekresultaten van uitgevoerd archeologisch (voor)onderzoek. Deze exercitie heeft plaatsgevonden aan de hand van grotere prospectieonderzoeken (> 10 ha), proefsleuvenonderzoeken en opgravingen.

Figuur 2. AHN-beeld met de diverse Maasterrassen en oeverpakketten tussen Oeffelte en Beugen. De lijnen geven de (tijdens dit onderzoek gekarteerde) grenzen van de diverse landschappelijke eenheden aan.

2.2.2 Archeologische rijksmonumenten

Rijksmonumenten zijn terreinen, gebouwen of andere objecten die om hun nationale cultuurhistorische waarde door de rijksoverheid zijn aangewezen als beschermd monument. Ze zijn onder het rijksmonumentennummer te vinden in het monumentenregister⁵. Binnen de gemeente zijn 496 Rijksmonumenten aanwezig, waarvan verreweg het overgrote deel betrekking heeft op bovengrondse monumenten. Slechts een totaal van elf Rijksmonumenten betreft archeologische rijksmonumenten (tabel 1 en bijlage 2). Deze zijn grotendeels overgenomen van de archeologische monumentenkaart (in het verleden de terreinen van zeer hoge archeologische waarde, beschermd) en hebben in het monumentenregister een nieuw nummer gekregen. Het oude AMK-nummer is daarmee komen te vervallen.

⁵ <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>

Thema	Aantal per thema	complex	RM nummer	mesolithicum	neolithicum	bronstijd	ijzertijd	Romeinse tijd	vroege middeleeuwen	late middeleeuwen	nieuwe tijd
Wonen	2	Nederzetting	46102								
		Nederzetting	46103								
Religie en begraven	4	Urnenveld	45279								
		Urnenveld	46107								
		Grafveld	45280								
		Grafveld	45283								
Oorlog en defensie	3	Kasteel	45282								
		Kasteel	45441								
		Kasteel	46104								
Economie en infrastructuur	1	Brug en haven	524076								
Overig	1	Opgeworpen hoogte	45281								

Tabel 1. Overzicht van aanwezige complextypen en bijbehorende perioden van de archeologische rijksmonumenten.

2.2.3 Terreinen van archeologische waarde

Hoofddoel van archeologisch vooronderzoek in het kader van de archeologische monumentenzorg (AMZ) is om voorafgaand aan vergunningverlening de archeologische waarde van het terrein dat zal worden verstoord in voldoende mate vast te stellen. Daartoe wordt gekeken naar de kwaliteit, de zeldzaamheid en de contextwaarde van (eventueel) aanwezige archeologische resten. Dit wordt 'waardestelling' genoemd.

Van een aantal terreinen is deze waardestelling in het verleden reeds door het Rijk (i.c. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) bepaald. De meeste van deze terreinen werden ondergebracht op de provinciale archeologische monumentenkaart (AMK). De gegevens in de kaartbijlagen zijn ontleend aan de laatst aangepaste versie van de AMK, voor het laatste gepubliceerd in juli 2014 door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De AMK wordt niet meer geactualiseerd.

Er is sprake van 48 AMK-terreinen, onderverdeeld in drie terreinen van archeologische waarde, 41 terreinen van hoge archeologische waarde en vier terreinen van zeer hoge waarde.

Thema	Aantal (per thema)	complextype	Aantal (per complextype)	paleolithicum	mesolithicum	neolithicum	bronstijd	ijzertijd	Romeinse tijd	vroege middeleeuwen	late middeleeuwen	nieuwe tijd
Wonen	38	Nederzetting (onbepaald)	33	3								
					1							
						1						
							1					
						1						
								1				
									2			
								1				
								7				
									8			
										2		
											4	
												1
		Stad	1									1
Religie en begraven	14	Historische dorpskern	2									2
		Huisterp	2									2
		Graf (onbepaald)	1						1			
		Grafheuvel (onbepaald)	1							1		
		Grafveld (onbepaald)	6				2					
								2				
									1			
										1		
		Urnenveld	6				2					
								2				
									1			
										1		
Oorlog en defensie	3	Kasteel	2									2
		Legerplaats	1						1			
Economie en infrastructuur	6	Steen-/pannenbakkerij	1									1
		Brug	2						2			
		Haven	1						1			
		Weg	2						2			

Tabel 2. Overzicht van aanwezige complextypen en bijbehorende perioden van de AMK-terreinen. Een aantal complexen heeft een datering die binnen een archeologische periode valt, terwijl andere complexen in meerdere perioden vallen.

Aan elk AMK-terrein is minimaal één archeologisch complex gekoppeld, maar er kan sprake zijn van meerdere complextypen per terrein. In gemeente Land van Cuijk geldt voor acht AMK-terreinen dat sprake is van meerdere complextypen, variërend tussen twee en vijfcomplextypen, en daarmee komt het totaal aantal complextypen op 61 (tabel 2 en bijlage 3).

Ten opzichte van de situatie in 2014 zijn er binnen de gemeente geen wijzigingen in het bestand met AMK-terreinen. Wel is tijdens onderhavige inventarisatie een aantal AMK-terreinen, te weten historische dorpskernen, herbegrensd aan de hand van historisch kaartmateriaal zoals de kadastrale minuut 1832 en is gecontroleerd of de begrenzing van direct naast elkaar liggende archeologische rijksmonumenten en AMK-terreinen wel goed op elkaar aansloten.

2.2.4 Archeologische vondstlocaties/vindplaatsen

Algemeen

Archeologische vindplaatsen zijn (punt)locaties waar (in het verleden) vondsten/waarnemingen zijn gedaan die van archeologisch belang zijn en die het mogelijk maken bepaalde uitspraken te doen over de archeologische betekenis van een locatie. Veelal betreft het een locatie waar antropogene grondsporen en al dan niet in los verband voorkomende materiële resten, zoals aardewerk, vuursteenartefacten of organische artefacten voorkomen. De aard, ouderdom, verspreiding, gaafheid en conservering hiervan kunnen worden benut om de aan- of afwezigheid van vergelijkbare, maar nog onbekende resten elders in het landschap (tot op zekere hoogte) te voorspellen. Veel archeologische waarnemingen uit het verleden staan geregistreerd in een landelijke database: ARCHIS3, de nationale archeologische databank van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Buiten deze registraties zijn echter nog veel meer waarnemingen bekend en al dan niet opgenomen in collecties van heemkundeverenigingen. Ook historische bronnen zijn een waardevolle bron van informatie. Op dit moment is het, gezien het huidige maatschappelijke gezichtspunt ten aanzien van de omgang met materieel erfgoed, vanzelfsprekend om ook deze bronnen te gebruiken bij het opstellen van een verwachting ten aanzien van cultuurhistorisch erfgoed (zie verder § 2.3).

ARCHIS-waarnemingen

Belangrijkste uitgangspunt voor de archeologische inventarisatie zijn de in ARCHIS3 aangemelde onderzoeken en waarnemingen⁶. Elk in Nederland uit te voeren archeologisch onderzoek wordt in dit systeem onder een unieke numerieke code, het ARCHIS-zaakidentificatienummer (of CIS-code) aangemeld. Tot deze registratie horen ook geografische (toponiem, locatie, omvang) en andere administratieve gegevens (uitvoerder, opdrachtgever, aanleiding). Eventueel aangetroffen archeologische resten (individuele vondsten, complextypen, etc.) worden in ARCHIS3 eveneens geregistreerd onder hetzelfde zaakidentificatienummer.

In ARCHIS staan binnen het grondgebied van Land van Cuijk 5536 waarnemingen geregistreerd en deze kunnen worden samengevoegd tot 989 vondstlocaties (zonder administratief geplaatste locaties).⁷ Zie bijlage 4 voor de catalogus met vindplaatsen.

Voor elke geïnventariseerde archeologische vindplaats is een catalogusnummer uitgedeeld (nrs. 1 t/m 989). Het betreft dimensieloze puntlocaties waar archeologische vondsten zijn geregistreerd. Een vindplaats kan meerdere perioden en/of vindplaatstypen omvatten en meerdere ARCHIS-waarnemingsnummers. Deze staan in bijlage 4 onder hetzelfde catalogusnummer, maar in een andere

⁶ <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

⁷ Peildatum: 7 januari 2022

regel ('volgnr') opgenomen (geregistreerd onder subcatalogusnummers a, b, c etc). In het ARCHIS3 systeem staan de vindplaatsen onder een zaakidentificatienummer vermeld. Met dit zaakidentificatienummer kan op de website <https://archis.cultureelerfgoed.nl/> uitgebreide extra informatie over de vindplaats worden opgezocht.

De administratief geplaatste vondstlocaties (ligging op kilometergrid) zijn buiten de catalogus gehouden en zijn niet op de kaart weergegeven.

Portable Antiquities of the Netherlands

De archeologische vondstlocaties die geregistreerd staan in PAN (Portable Antiquities of the Netherlands) mogen (vanwege afspraken van PAN met de metaaldetectoramateurs) niet op de kaart worden weergegeven. Binnen de gemeente Land van Cuijk zijn momenteel ruim 3413 vondsten geregistreerd in PAN en deze hebben betrekking op 439 locaties.⁸ De gegevens in deze database zijn gebruikt om het archeologisch verwachtingsmodel te toetsen. Indien nodig is het ondergrondmodel aangepast.

Catalogus met vondstlocaties

In bijlage 2 t/m bijlage 4 zijn catalogi met archeologische waarden en archeologische vondstlocaties opgenomen. De uit historische bronnen overgenomen locaties van huisplaatsen (§ 2.3) is echter niet opgenomen in de catalogus. De reden is dat de aanvullende informatie veelal te beperkt is in relatie tot de enorme hoeveelheid locaties (buiten historische dorpskernen: ruim 2000). Voor meer informatie over dit type vindplaats dient dan ook, naast de kaart, de gegevens op de kadastrale minuut 1832 te worden geraadpleegd.

2.2.5 Watergebieden

Aan de hand van diverse bronnen, waaronder top10-lijnen, maar ook historisch kaartmateriaal als de serie bonnekaarten, de serie rivierkaarten en de kadastrale minuutplan uit 1832, zijn de watergebieden (watergangen, grachten, beeklopen, vijvers) geïventariseerd. Het betreft de nu nog aanwezige watergebieden, maar ook gedempte archeologisch relevante watergebieden. Van de watergebieden is vervolgens bepaald of er een archeologische relevantie geldt, of niet. Zo zijn de watergebieden die in de 20^e of 21^e eeuw zijn gegraven, aangeduid als 'archeologisch niet relevant'. Sterker nog, door het graven van deze watergangen is het archeologisch relevante niveau voor landbodems verstoord. Deze watergebieden zijn dan ook als verstoring aangemerkt (zie § 2.4).

Van de archeologisch relevante watergebieden is in de attribuuttabel⁹ de bron naar de historische kaart(en) waarop de ligging is gebaseerd en tevens staat vermeld of sprake is van een nu nog bestaand water of dat deze inmiddels gedempt is.

2.2.6 Onderzoeksgebieden

De gebieden met uitgevoerd archeologisch onderzoek zijn gedownload bij ARCHIS. De attribuuttabel bevat gegevens over type onderzoek, identificatienummer, uitvoerder, uitvoeringsperiode en dergelijke. Binnen de gemeente zijn 231 bureauonderzoeken uitgevoerd, 470 booronderzoeken, 131 proefsleuvenonderzoeken (zie een bovenaanzicht van een dergelijk onderzoek in figuur 3), 45 opgravingen, 84 archeologische begeleidingen en 39 overige type onderzoeken.

⁸ Peildatum: 1 maart 2021; <https://portable-antiquities.nl/pan/#/public>

⁹ Attribuuttabel bevat de achterliggende informatie van elk vlak, lijn- of punt-object in het GIS-systeem

Figuur 3. Luchtfoto van een proefsleuvenonderzoek dat in juni 2020 werd uitgevoerd in plan Kranenhof te Escharen (satellietdataportaal.nl).

2.3 Archeologisch relevante locaties uit historische bronnen

2.3.1 Inleiding

Met name voor de periode vanaf de 15^e/16^e eeuw bieden historische bronnen een goede aanvulling op de reguliere archeologische bronnen en methoden om potentiële vindplaatsen op te sporen. Kaarten en soms ook andere schriftelijke documenten geven immers aan waar relictten te vinden kunnen zijn die door middel van archeologische of daaraan verwante technieken (opgraven, geofysica, etc.) onderzocht kunnen worden. Soms is de verwachting ook voor de leek te begrijpen, vooral als een gebouw dat voor wat betreft het ondergrondse deel archeologische potentie heeft, bovengronds nog aanwezig is. Een deel van deze bebouwing zal bovendien als rijks- of gemeentelijk monument beschermd zijn.

2.3.2 Bronnen

Voor het systematisch karteren van de potentiële archeologische vindplaatsen op de kaart is in eerste instantie gebruik gemaakt van de kadastrale minuutplannen, die tussen 1811 en 1832 met het oog op het op te richten stelsel voor de heffing van grondbelasting werden opgesteld. Daarbij werd gekarteerd per kadastrale gemeente, waarvan de begrenzing meestal overeenkwam met de toenmalige burgerlijke gemeente. Door gemeentelijke herindelingen en verleggingen van het stroombed van de Maas met bijbehorende grenscorrecties gaat het voor de huidige gemeente Land van Cuijk om 155 gehele of delen van kadastrale gemeenten, te weten Beers, Bergen, Beugen en Rijkevoort, Boxmeer, Cuijk en Sint Agatha, Escharen, Gassel, Gave, Haps, Linden, Maashees en Overloon, Mill en Sint Hubert, Oeffelt, Oploo, Sint Anthonis en Ledeacker, Reek, Sambeek, Velp, Vierlingsbeek en Wanroij. Deze zijn vervolgens met behulp van GIS-software gegeoreferend, om een zo hoog mogelijke nauwkeurigheid te bereiken. Toch kan, afhankelijk van de nauwkeurigheid van de opmeting en het aantal beschikbare referentiepunten in de huidige situatie, de afwijking nog altijd enkele meters bedragen.

Met de kartering van het minuutplan als basis zijn daar andere bronnen aan toegevoegd, zoals de serie Tranchotkaarten (1803-1820) en recentere Bonnekaarten en topografische kaarten.

Weliswaar zijn er ook jongere kaarten beschikbaar, maar enkele bijzonderheden daargelaten zijn structuren van na het midden van de 19e eeuw niet als archeologisch relevant beschouwd.¹⁰ In het GIS zijn bronverwijzingen opgenomen naar de kaarten die daadwerkelijk informatie hebben opgeleverd.

Ook is het AHN bestudeerd om zo (met succes) bijvoorbeeld nog niet bekende omgrachte terreinen te ontdekken of eventuele grafheuvels en celtic fields in de diverse bosgebieden (niet waargenomen).

2.3.3 Algemene uitgangspunten van de methodiek

Door het nauwkeurig georefereren van het voornaamste bronnenmateriaal – het kadastraal minuutplan uit 1832 – en de wijze van intekenen van alle vlakobjecten is het opnemen van buffers om de verschillende objecten niet strikt noodzakelijk. Voor elementen die als punt- of lijnobject zijn gedigitaliseerd geldt wel dat er een buffer is toegekend (zie de catalogus in bijlage 5). Het kan om archeologisch-inhoudelijke redenen wel zinvol zijn om, als archeologisch onderzoek verplicht wordt gesteld, het plangebied als geheel te beschouwen, en niet alleen die delen, die als ‘archeologisch kansrijke locatie uit historische bronnen’ aangemerkt zijn. Het kan namelijk, ondanks de context die meegekarteerd is, voorkomen dat er bijbehorende structuren buiten de gekarteerde zone liggen. Een voorbeeld zijn de historische kerkhoven: die kunnen groter zijn geweest dan wat er in 1832 nog van over was.

2.3.4 Onderdelen

De te karteren structuren en elementen zijn in een aantal thema's en complextypen ingedeeld, die in de volgende paragrafen worden behandeld. Als er ten aanzien van de manier van karteren nog iets op te merken is, dan is dat in de betreffende paragraaf vermeld.

2.3.5 Wonen

Historische stads- en dorpskernen (vlakken): de historische stad Grave en de historische dorpskernen van Gassel en Escharen (alle drie behorend bij de voormalige gemeente Grave) zijn opgenomen op de

¹⁰ Onder deze bijzonderheden bestaan we bijvoorbeeld vroegere vormen van industriële ontwikkeling zoals steenfabrieken, die echter in het onderzoeksgebied niet voorkomen.

ationale archeologische monumentenkaart. Dit gold echter niet voor de historische kernen van de overige dorpen in de gemeente. Hoe dit opmerkelijke feit verklaard moet worden, is niet duidelijk. Van alle historische dorpskernen is aan de hand van de kadastrale minuut 1832 de begrenzing ingetekend. Ook enkele (grotere) historische gehuchten zijn op deze wijze begrensd.

Bebouwing in het buitengebied (puntlocaties): Het betreft verspreide bebouwing (niet-nader gespecificeerd: veelal boeren erven of arbeiderswoningen; ruim 2150 stuks).

Landgoederen en buitenplaatsen: In de gemeente is een aantal van vijftien landgoederen en tuinen (vlakken) aanwezig, waarvan de oudste, landgoed Tongelaar ouder is dan 1282 na Chr. In een enkel geval betreft het een landhuis met bijbehorend sterrenbos. Het betreft over het algemeen grote gebieden die deels uit tuin of bos bestonden en waar ook agrarische percelen aanwezig konden zijn. Enkele twintigste eeuwse landgoederen (Lactaria en Groote Slink en De Bunthorst) zijn vanwege de jonge ouderdom niet op de archeologische kaarten weergegeven. Dit geldt ook voor de Domeinebosschen die op de Tranchotkaart worden vermeld.

2.3.6 Religie en begraven

Kapellen, kerken, kerkhoven, begraafplaatsen en grafkelders (vlakken): in de gemeente is een groot aantal historische kerklocaties (al dan niet in combinatie) met bijbehorende kerkhoven aanwezig. Ook zijn vijf kapellen op de kaart opgenomen. Binnen de gemeente waren ook enkele Joodse begraafplaatsen aanwezig en ook deze zijn op de kaart weergegeven. Kerkhoven/begraafplaatsen die jonger zijn dan (ca.) 1850 zijn niet meegenomen in de archeologische inventarisatie.

Kloosters: De inventarisatie heeft vier kloosterterreinen opgeleverd waarvan de ouderdom teruggaat tot voor de 19^e eeuw en daarmee een archeologische relevantie bezitten. Het oudste kloostercomplex betreft die van Sint Agatha en heeft een laatmiddeleeuwse oorsprong. De diverse (laat)19^e en 20^e eeuwse kloosters zijn niet op de kaart weergegeven.

2.3.7 Oorlog en defensie

Binnen het thema oorlog en defensie (lijnen, vlakken) is een groot aantal locaties geïnventariseerd. Het betreft locaties die specifiek betrekking hebben op bepaalde oorlogen, maar ook kastelen, moated sites en landweren. Het betreft:

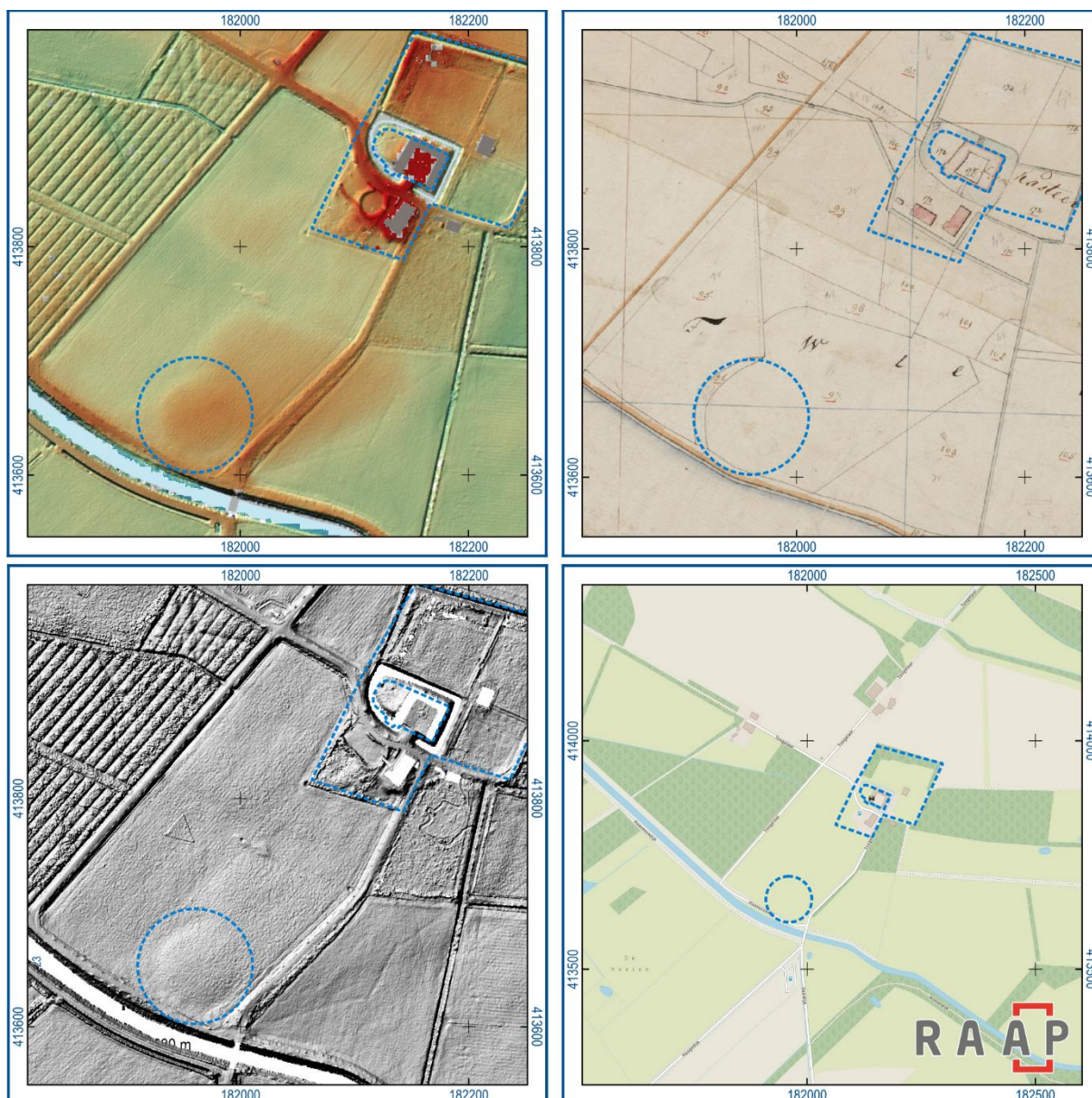
Moated sites zijn veel versterkte, omgrachte huizen, veelal gebouwd in de 14^e of 15^e eeuw. In totaal is de locatie van acht moated sites geïdentificeerd.

Kastelen: Er zijn diverse kastelen in de gemeente (elf stuks in kaart gebracht, naast drie kasteelterreinen die zijn aangemerkt als archeologisch rijksmonument en twee kastelen die op de Archeologische monumentenkaart zijn opgenomen. Hiermee komt het aantal kasteelterreinen op zestien stuks. Daarnaast heeft een analyse van het Actueel Hoogtebestand Nederland twee mogelijke kasteellocaties opgeleverd. De eerste locatie ligt langs de buitenbocht van een oude Maasarm bij Boxmeer (figuur 4; enkele honderden meters noordelijk van het kasteel van Boxmeer (gelegen aan de binnenbocht van diezelfde oude Maasarm) en een tweede locatie betreft een mogelijke mottekasteel bij (en wellicht voorganger van) kasteel De Tongelaar (figuur 5). Deze locatie was door lokale amateurarcheologen al herkend als verhoging, maar daarbij werd gedacht aan een grafheuvel. Met een diameter van zo'n 70 m, in combinatie met een halfrond waterlichaam dat op de kadastrale minuut 1832 is weergegeven, moet eerder worden gedacht aan een motte.

Figuur 4. De locatie van het vermeende kasteel bij Boxmeer (blauw omlijnd op onderste figuur) met linksboven een detailbeeld met bewerking van het AHN4 waarin de hoogteverschillen (met name de lager gelegen grachten) goed zichtbaar zijn en rechtsboven een luchtfoto uit een droge periode (augustus 2019) waarbij de gracht ook zichtbaar is.

Landweren: binnen de gemeente zijn vijf landweerlocaties geïdentificeerd. De ouderdom van deze landweren is echter niet bekend.

Figuur 5. Cirkelvormige, verhoogde locatie ten zuiden van kasteel De Tongelaar, zoals zichtbaar op het AHN (linksboven) en schaduwreliëf van het AHN (linksonder). Het is niet ondenkbaar dat hier sprake is van een mottekasteel, een voorganger van De Tongelaar. Op de kadastrale minuut 1832 (rechtsboven) is aan de westzijde een restant van een watergang/gracht zichtbaar.

Tachtigjarige Oorlog – circumvallatielinie Grave 1602: Van de circumvallatielinie die is aangelegd in het kader van het Beleg van Grave in 1602 zijn diverse elementen in de ondergrond te verwachten. Het betreft schansen, redoutes, hoornwerken, legerplaatsen, maar ook een liniewal (met gracht). Op basis van terreinvormen en -begrenzingsen kon ook de locaties van de diverse schansen, legerplaatsen en batterijen globaal worden ingetekend.

Tachtigjarige Oorlog – circumvallatielinie Genneperhuis 1641: Van deze linie is de ligging van de liniewal met gracht globaal bekend. Op basis van terreinvormen en -begrenzingsen kon ook de locatie van de diverse schansen, legerplaatsen en batterijen globaal worden ingetekend.

Justitieplaatsen: Binnen de gemeente zijn drie justitieplaatsen (uit de periode 1500 tot eind 18^e eeuw). Op de justitieplaats bij de Groote Slink werden veroordeelden opgehangen aan de takken van een eik¹¹, terwijl de justitieplaatsen ten oosten van Escharen en ten zuiden van Grave een galgenberg betrof¹².

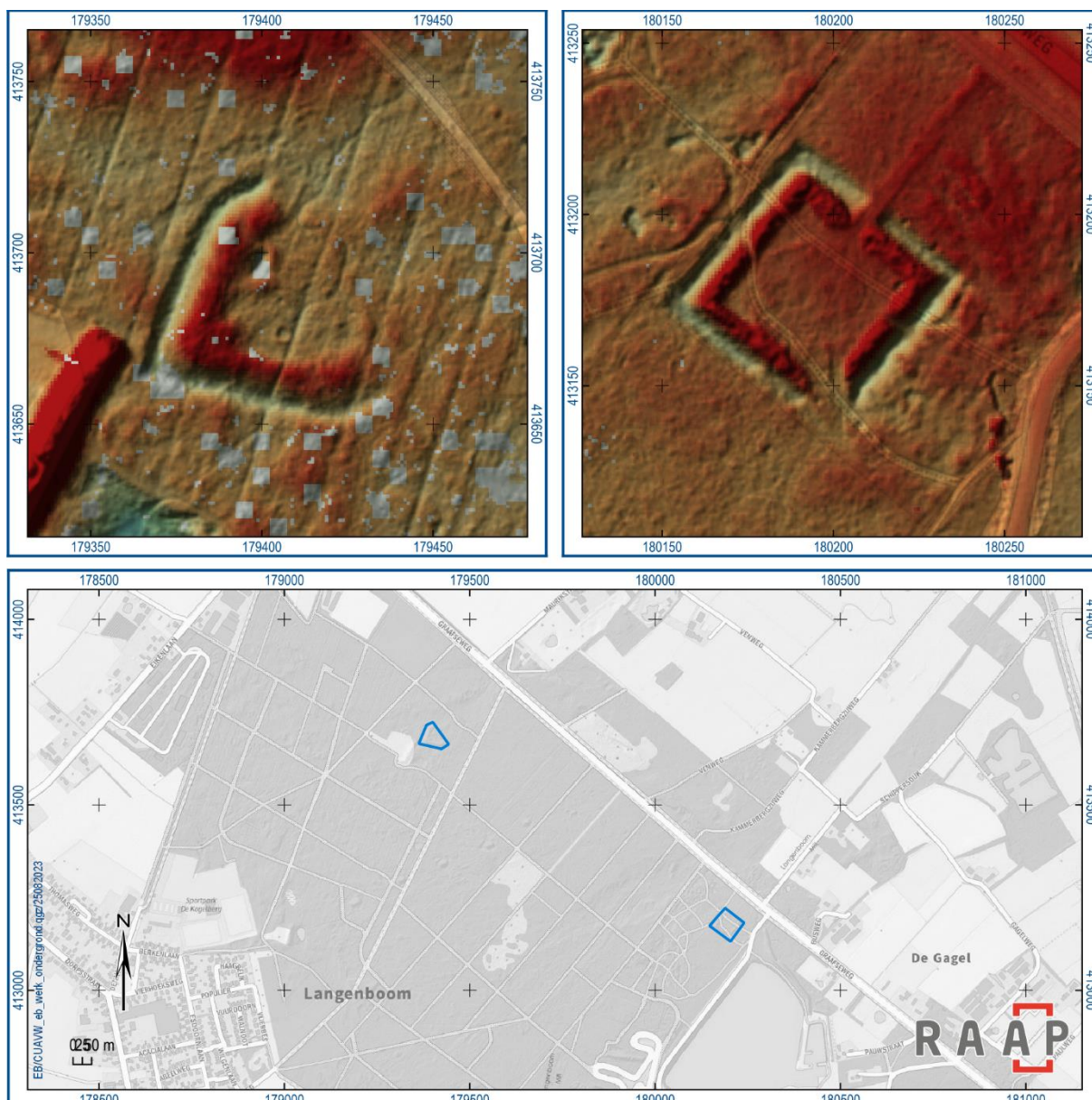
Grenspalen: Aan de ruim 25 grenspalen is geen archeologische relevantie gekoppeld.

Vestingwerken: De stad Grave was in de loop van de late middeleeuwen voorzien van een stadsmuur, waarvan resten uit de late 15^e eeuw zijn opgegraven. De vestingwerken werden in de loop van de eeuwen meermaals aangepast, maar eind 17^e eeuw is door Menno van Coehoorn een systeem van vestingwerken rond de stad gebouwd dat in 1688 werd gecompliceerd. Zo'n twee eeuwen later, tussen 1876 en 1914, werden de vestingwerken ontmanteld omdat dergelijke werken geen nut meer hadden vanwege militair-technische ontwikkelingen.

Sporen van defensie uit (vermoedelijk) de 19^e eeuw: Uit de 19^e eeuw dateert een zestal kogelvangers die gelegen zijn op het voormalige militaire oefenterrein oostelijk van Langenboom. Op en direct naast dit oefenterrein zijn op basis van een AHN-analyse twee oefenschansen ontdekt (figuur 6). De datering is onbekend, maar ze zijn hoogstwaarschijnlijk 19^e eeuws.

¹¹ Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Groote_Slink;

¹² <https://www.estersheem.nl/escharen-terug-in-de-tijd/galgenberg>

Figuur 6. De twee op basis van AHN-analyse ontdekte oefenschansen in het bos oostelijk van Langenboom.

20^e eeuw: (periode voor) de Tweede Wereldoorlog: Uit de periode 1930-1945 zijn diverse typen locaties geïnventariseerd waaraan een archeologische relevantie kan worden gekoppeld. Het betreft:

- De Peel-Raamstelling
- Een militair vliegveld (B.89 Mill, in gebruik tussen 8 februari en eind april 1945)
- Twee locaties met loopgraven
- Twee oefenloopgraven
- Drie oefenstellingen
- Twee locaties met aspergeversperringen
- Een antitankgracht

- Twee arbeidskampen
- Diverse kazamatten, stuwen en bruggen (als onderdeel van de Peel-Raamstelling)

Van de elementen die voor het cultuurhistorisch onderzoek zijn geïnventariseerd, zijn de volgende categorieën voor het thema archeologie als niet-relevant beschouwd:

- Mobilisatiecomplexen (uit de jaren 1950);
- Schietbanen uit de 20^e eeuw;
- De militaire begraafplaats Overloon (1945);
- Generaal de Bonskazerne (bouwjaar 1938; inmiddels grotendeels herontwikkeld).

2.3.8 Economie en infrastructuur

Binnen het thema economie zijn molenlocaties (4 korenmolens, twee rosmolens, een schorsmolen, een houtzaagmolen en een watermolen) aangeduid evenals drie veerhuizen.

Binnen het subthema *landbouw en bosbouw* zijn tijdens de cultuurhistorische inventarisatie vooral rabattenbossen in kaart gebracht, maar hierbij ontbreekt echter een archeologische relevantie (maar geven wel een indicatie voor een lagere verachting). Een ander element betreft een uitzichtheuvel, maar deze staat al aangemerkt als archeologisch rijksmonument (Waranda, rijksmonumentnr. 45281).

Historische wegen en paden (uit late middeleeuwen of nieuwe tijd) worden niet weergegeven op de archeologische kaart. Wel is het tracé van een Romeinse weg als AMK-terrein aangeduid en in de ondergrond zijn daadwerkelijk resten van deze weg bewaard gebleven.

Ook historische, nog bestaande dijken zijn opgenomen als archeologische waarde. Van veel dijken is nog weinig bekend over de ouderdom en fasering van de dijkenbouw, maar algemeen wordt aangenomen dat het bedijken van rivieren vanaf het einde van de Volle Middeleeuwen opkwam. Daarnaast kwam op een groot aantal dijken historische bebouwing voor.

Binnen het subthema *waterstaat* hebben de volgende categorieën een archeologische relevantie:

- Grachten (vlak)
- Molenskolken (vlak)
- Vennen (vlak)
- Historische, natuurlijke beeklopen
- Voordes
- Bruglocaties
- Sluizen en duikers

Als niet-archeologisch relevant zijn geclassificeerd:

- Poelen en vijvers
- Wielen
- Weijer (visvijver)
- Gegraven waterlopen

- 20^e eeuwse waterlichamen

2.4 Inventarisatie van bodemverstoringen

Op de bestaande archeologische kaarten van de voormalige gemeenten zijn wel bodemverstoringen weergegeven, maar de achterliggende informatie als type bodemverstoring, bron e.d. ontbreekt. Aangezien dergelijke achterliggende informatie wel relevant is ten aanzien van eventueel aanwezige archeologische resten, is een nieuwe inventarisatie van bodemverstoringen uitgevoerd. Deze inventarisatie vond plaats aan de hand van de volgende bronnen:

- De verstoringsbronnenkaart van de RCE¹³; De hier vermelde bronnen zijn geraadpleegd;
- Het bestand 'vergraven gronden' van Alterra (met name de waarden delfstoffen, transportleidingen, verwerkingen uit de attribuuftabel). Niet alle geregistreerde verstoringen zijn even ingrijpend geweest of sommige in dit bestand opgenomen verstoringstypen (begraafplaatsen, dijk en kade) zijn juist van cultuurhistorische betekenis. De RCE waarschuwt daarom dat het voor deze kaart geïnterpreteerd overzicht van potentieel verstorende activiteiten niet is gemaakt voor een een-op-een gebruik in de archeologie en dat ze slechts een eerste indicatie verschaft voor de aanwezigheid van een verstoord bodem. Het is dan ook niet mogelijk om alleen op basis van de informatie uit die bestanden met zekerheid iets te zeggen over de werkelijke mate van bodemverstoring. Mede vanwege dit gegeven zijn de niet-ingrijpende verstoringen (zoals geïnterpreteerd onder de generieke attribuuftaarden 'bebouwd' of 'natuurontwikkeling' of 'open water' of 'golfterrein' of 'sport en recreatie', 'volkstuin', 'begraafplaats') en verstoringen met eerder een cultuurhistorische betekenis, uit het aangemaakte bestand verwijderd;
- De diverse gedetailleerde bodemkaarten waarop bodemverstoringen staan weergegeven:
 - Riele, W.J.M. te, 1966. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied Overloon. Stiboka rapport 659 (Bodemkundige overzichtskaart op schaal 1:25.000);
 - Kleinsman, W.B., D.J. Groot Obbink & H.J.M. Zegers, 1972. Ruilverkaveling Land van Cuyck: de bodemgesteldheid. Stiboka rapport 837 (Bodemkaart op 1:25.000)
 - Leenders, W.H. & H.J.M. Zegers, 1974. Uitbreiding ruilverkaveling Land van Cuyk. Stiboka rapport 1099 (bodemkaart op schaal 1:25.000)
- De in 20^e dan wel 21^e gegraven watergangen en vijvers. De bronnen hiervoor zijn het BGT-vectorbestand en historisch topografische kaarten (met name historische kaart uit omstreeks 1950);
- Bodemverstoringen die zijn geïdentificeerd aan de hand van het AHN4 (0,5 m grid) evenals verstoringen op perceelsniveau van de afgelopen 20 jaar door het combineren van de gegevens van AHN1 (inwinjaar 1999/2000) en AHN4 (inwinjaar 2020) middels een GIS-calculatie (AHN4 min AHN1);
- Bestand met provinciale ontgrondingsvergunningen en van (voormalige) stortlocaties; De locaties waar op basis van het AHN niet kon worden vastgesteld dat sprake is van een daadwerkelijk lagere ligging van het maaiveld zijn niet opgenomen in het gis-bestand met bodemverstoringen.

¹³ <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Verstoringsbronnenkaart>

- Bodemloket: de op bodemloket.nl weergegeven saneringslocaties zijn niet gebruikt aangezien de weergegeven informatie niet betrouwbaar is (deze onbetrouwbaarheid bleek o.a. bij de actualisatie van de verwachtingenkaart van gemeente Veenendaal).

Speciale aandacht is besteed aan mogelijke vergravingen in de uiterwaard door historische kleiwinning t.b.v. baksteenindustrie en de Maaswerken van Lely uit de jaren 1930. Hierbij zijn huidige maaiveldhoogtes vergeleken met maaiveldhoogtes zoals weergegeven op de serie rivierkaarten uit eind 19^e/begin 20^e eeuw.

Het totale oppervlak aan mogelijke bodemverstoringen bedraagt 3634 hectare (zie tabel 3). Let wel, op een locatie kan sprake zijn van meerdere bodemverstoringen (bijvoorbeeld zowel ophoging van een perceel als verstoring onder een deel van het perceel waar een transportleiding ligt).

Type verstoring	Oppervlakte (hectare)
Afgegraven	2861
Geëgaliseerd	203
Ophoging	235
Vergraven	388

Tabel 3. Oppervlakte aan bodemverstoringen, onderverdeeld naar type verstoringen.

In de GIS-tabel met bodemverstoringen staat het type verstoring geregistreerd, de bron en, indien bekend, tot hoe diep de bodem verstoord is en of het archeologisch relevante niveau verstoord is. In de meeste situaties is de diepte niet bekend en zal aan de hand van een bronnenonderzoek (bijvoorbeeld het raadplegen van een saneringsrapport) de exacte diepte (en omvang) van de bodemverstoring moeten worden bepaald. Gezien de onduidelijkheden kan het in sommige gevallen nodig zijn om de verstoring/ontgroning te toetsen middels een booronderzoek

2.5 Structuur digitale kaartbestanden (GIS)

Een van de eindproducten van de actualisatie zijn de aan een geografisch informatiesysteem (GIS) gekoppelde kaartbeelden. Het betreft digitale GIS-tabellen waarin per punt-, lijn- of vlakelement verschillende soorten van informatie zijn opgeslagen. De GIS-bestanden voor de archeologische beleidskaart (kaartbijlage 3) zijn aangeleverd als losse bijlage en bevatten de exacte gegevens over de geografische ligging van de verschillende beleidszones. De standaardprojectie is het Rijksdriehoekstelsel (EPSG 28992).

3 De archeologische waarden- en verwachtingskaart

3.1 Inleiding

De verwachtingskaart geeft door middel van vlakken (verwachtingszones) vlakdekkend inzicht in de archeologische verwachtingen voor de gemeente. De basis voor een archeologische verwachtingskaart is een archeologisch verwachtingsmodel. Een archeologisch verwachtingsmodel doet een uitspraak over de meest waarschijnlijke locaties voor bewoning van (pre-)historische samenlevingen. In de regel betreft het kampementen van jager-verzamelaars uit het paleolithicum en mesolithicum (en deels neolithicum) en nederzettingen van landbouwende gemeenschappen ('landbouwers') uit het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Het model kan gebaseerd zijn op kwantitatieve gegevens (een zogenaamd inductieve benadering: bijv. veel bekende vindplaatsen van landbouwers liggen onder esdekken en dus krijgen alle enkeerdgronden een hoge archeologische verwachting), terwijl er tevens verwachtingsmodellen bestaan die sterk leunen op een hypothetische benadering (een zogenaamde deductieve benadering: bijv. aangenomen mag worden dat jager-verzamelaars liever in de buurt van nat-drooggradiënten bivakkeerden en dus krijgen dergelijke gradiëntzones langs waterlopen een hoge archeologische verwachting).

In de praktijk treedt bij veel archeologische verwachtingsmodellen menging op van aannamen die zowel een inductieve als een deductieve onderbouwing hebben. Gesproken wordt dan wel van een hybridemodel. Voor het opstellen van het verwachtingsmodel voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van een dergelijk hybridemodel.

Een voorbeeld van een uitgewerkt verwachtingsmodel is het verwachtingsmodel dat is opgesteld ten behoeve van de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2009). De archeologische informatie die voor de IKAW is gebruikt bestaat uit een selectie van Archis-gegevens. De geo- (of cartografische) achtergrondinformatie van de IKAW betreft voor Pleistoceen Nederland de bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. De verwachtingen op de IKAW zijn per archeoregio gebaseerd op kwantitatieve gegevens over locatiekeuzefactoren die op hun beurt weer gebaseerd zijn op economische motieven (Deeben, 2008). De IKAW geeft uitsluitend informatie over het kwantitatieve aspect van het bodemarchief en doet geen uitspraak over het kwalitatieve aspect (gaafheid, conservering, waarde) van eventueel aanwezige vindplaatsen.

Op zowel de IKAW als de hier gepresenteerde verwachtingskaart en -model betekent een hoge, middelhoge of lage kans op het aantreffen van archeologische resten dat verwacht wordt dat de relatieve dichtheid aan archeologische verschijnselen groot, klein of daar tussenin is.

Archeologische verwachtingsmodellen zijn in hoge mate gebaseerd op kennis over locatiekeuzefactoren van mensen door de tijd heen in een bepaald landschap. Tot op heden maken archeologische verwachtingsmodellen voornamelijk gebruik van locatiekeuzefactoren die gebaseerd zijn op economische motieven. Over andere, zoals politieke, religieuze en sociale motieven is tot dusver zo weinig bekend, dat ze niet gebruikt kunnen worden bij het opstellen van verwachtingsmodellen. Economische motieven hebben in hoofdzaak betrekking op de fysieke mogelijkheden en beperkingen van het landschap waarin men leefde. Deze kunnen op relatief eenvoudige wijze worden herleid door bestudering van het paleolandschap en de landschappelijke

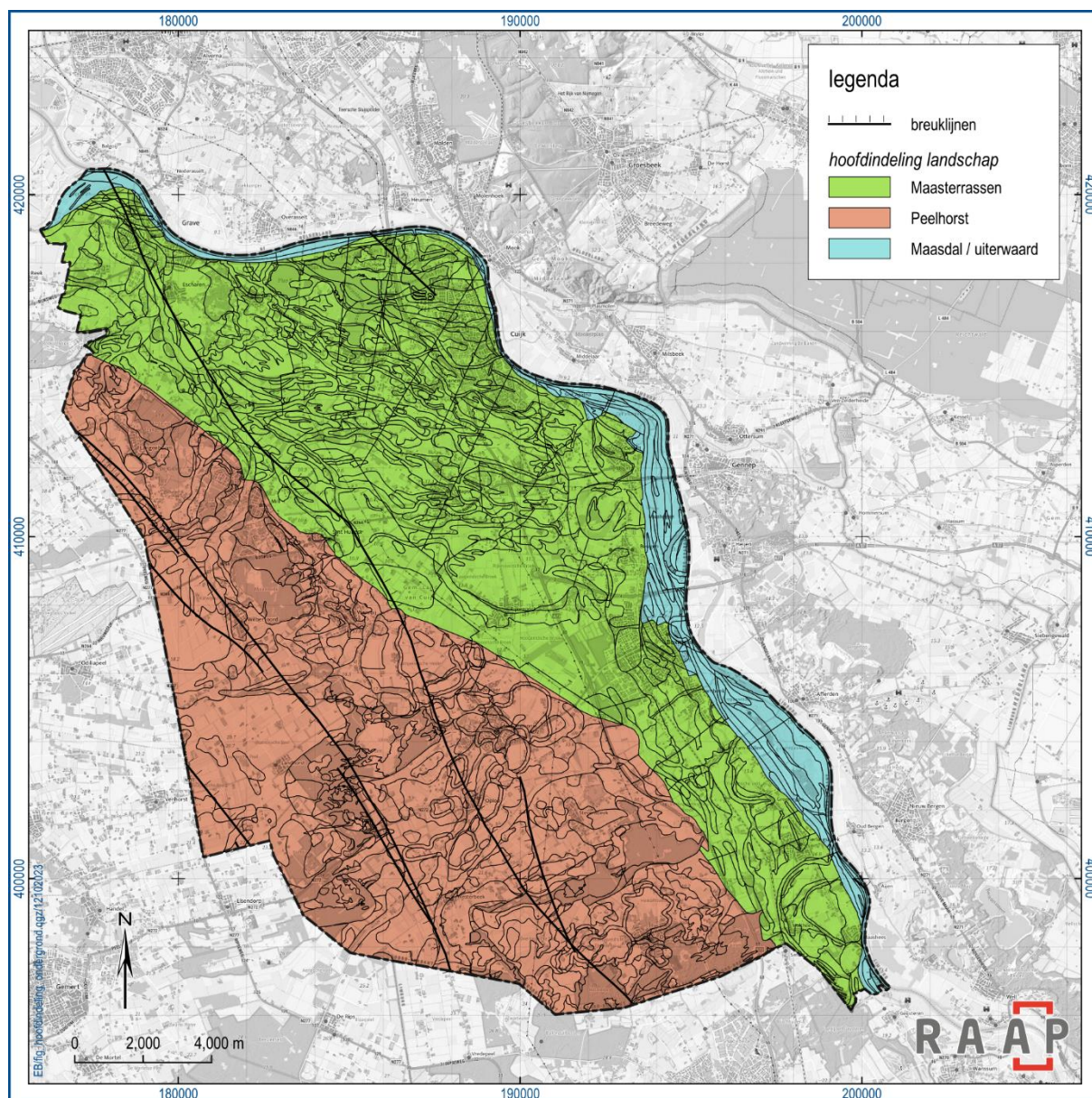
parameters daarbinnen. Algemeen geaccepteerd en aangenomen wordt dat ten behoeve van het opstellen van een verwachtingsmodel aan vergelijkbare landschappelijke eenheden een vergelijkbare verwachting mag worden gekoppeld.

In de volgende paragrafen wordt het verwachtingsmodel van de gemeente toegelicht, waarbij een onderverdeling gemaakt is in het Peelhorstlandschap (de (zuid)westelijke helft van de gemeente), het Maasterrassenlandschap en huidige Maasuitewaard. In bijlage 6 zijn per landschappelijke eenheid (rekening houdend met ouderdom van deze eenheid) vier verwachtingen aangegeven. Het betreft een verwachting voor alle perioden en opgesplitst naar periode drie verwachtingen:

- een verwachting voor de periode jager-verzamelaars (laat paleolithicum tot en met neolithicum; tot ca. 3000 v. Chr.);
- een verwachting voor de periode van de landbouwers (bronstijd tot en met vroege middeleeuwen; ca. 3000 v.Chr. tot 1050 na Chr.);
- een verwachting voor de staatssamenlevingen (late middeleeuwen en nieuwe tijd; vanaf 1050 na Chr.)

In elk verwachtingsveld is aangegeven of sprake is van geen verwachting, lage verwachting, middelhoge verwachting, hoge verwachting of watergerelateerde verwachting.

Op de archeologische waarden- en verwachtingenkaart wordt de verwachting voor alle perioden weergegeven, maar in het GIS-bestand is voor elk vlak ook de opgesplitste verwachting aangeduid.

Figuur 7. Indeling in de drie landschappen binnen de gemeente Land van Cuijk.

3.2 Verwachtingsmodel voor het pleistocene Peelhorstlandschap

3.2.1 Inleiding

Het (zuid)westelijke deel van de gemeente Land van Cuijk bestaat uit de Peelhorst en heeft een oppervlakte van ca. 165 km² en daarmee bijna de helft van de gemeente beslaat. Waar de rand van de Peelhorst ter hoogte van de dorpen Mill en Wanroij herkenbaar is middels een steilrand, is de rand verder zuidelijk in de gemeente (Sint Anthonis en zuidelijker) minder/niet zichtbaar. De ondergrond van de Peelhorst bestaat uit grofzandig, grindrijk sediment dat door voorlopers van de Maas is afgezet in het Midden Pleistoceen. Later, met name in het Laat Pleniglaciaal en het Laatglaciaal, zijn deze afzettingen bedekt geraakt met dekzand, waarbij ruggen en welvingen gevormd werden. In de vlaktes

verstoof het dekzand juist, zodat hier vooral de grofzandige, oudere afzettingen aan het oppervlak liggen.

Met name de randzone van de Peelhorst was uitermate geschikt is voor bewoning. Dit heeft onder meer te maken met de vruchtbaarheid van het dekzand en de nabijgelegen ligging van de kleigronden. Dit geldt ook voor de diverse dalen met beken die vanaf de Peelhorst in oostelijke richting naar de Maas stroomden. De vele vondstlocaties op dekzandruggen langs deze beken bevestigen de aantrekkelijkheid van het gebied. De conservering van archeologische vindplaatsen op de dekzanden in het algemeen redelijk tot goed. Veelal is ter plaatse van de dekzandruggen een 50 tot 100 cm dik plaggendeek aanwezig, waardoor onderliggende archeologische resten beschermd zijn tegen ondiepe agrarische werkzaamheden als ploegen. De mate van conservering is wel afhankelijk van de verstoringsgraad van de ondergrond. De huidige bebouwing kan het archeologische niveau verstoord hebben, afhankelijk van de diepte van funderingen.

3.2.2 Dekzandruggen

De dekzandruggen (oppervlak: ca. 30 km²) vormden de hogere en drogere delen in het landschap. In het horstgebied liggen ze veelal langs de randen van de horst, maar ook in de zones langs de diverse beken als Oude Lage Raam, Tovensche Beek, Ledeackerse Beek, Oploose Molenbeek en Strijpse Beek zijn dekzandruggen aanwezig. Deze gebieden waren zeer geschikt voor bewoning in zowel de periode van de jager-verzamelaars, landbouwers en middeleeuwen/nieuwe tijd. Voor alle perioden geldt dan ook een hoge verwachting.

3.2.3 Dekzandwelingen en lage dekzandruggen

Dekzandwelingen en lage dekzandruggen vormen de overgangsgebieden tussen de hoger gelegen dekzandruggen en -koppen en lager gelegen dekzandvlakten. Dekzandwelingen zijn gebieden die wat betreft hoogteligging, reliëf en bodemvochtigheid een tussenpositie innemen in het dekzandlandschap. Het gaat meestal om relatief uitgestrekte en homogene, zwak golvende gebieden, opgebouwd uit Jong Dekzand uit het Laatglaciaal.

Het merendeel van deze gebieden bestaat uit voormalige veldgronden, dat wil zeggen voormalige heidevelden en broekgebieden, die in de 19e en 20e eeuw zijn ontgonnen. Het totale oppervlak aan dekzandwelingen bedraagt zo'n 45 km² en deze liggen verspreid over de horst. In bodemkundig opzicht betreft het gebieden die zich kenmerken door de aanwezigheid van met name veldpodzolgronden met een relatief hoge grondwaterstand. Binnen zones met dekzandwelingen moet rekening worden gehouden met het lokaal voorkomen van kleine en hogere opduikingen. Dekzandwelingen nemen zowel in landschappelijk als in archeologisch opzicht een middenpositie in. Op de archeologische verwachtingskaart is aan deze gebieden een middelhoge archeologische verwachting voor alle perioden toegekend.

3.2.4 Gordeldekzandwelingen en -vlaktes

De gordeldekzandwelingen en -vlaktes liggen als een 'gordel' in een smalle zone aan de oostzijde van de Peelhorst, op de overgang naar het Maasterrassenlandschap en is ontstaan doordat zand van de Peelhorst werd afgeblazen en in de luwte direct oostelijk van de Peelhorst werd gesedimenteerd. Het betreft een relatief klein oppervlak waarin deze eenheid zich bevindt. De gordeldekzandwelingen hebben een middelhoge verwachting (voor alle perioden), terwijl aan de gordeldekzandvlaktes een lage verwachting is toegekend.

3.2.5 Vlaktes, laagtes en moerassige laagtes

De horstvlaktes, laagtes en moerassige laagtes zijn na de dalvormige laagtes en de beekdalen de laagst gelegen delen in het horstgebied, zich kenmerkend door een van nature relatief hoge grondwaterstand en aanwezigheid van nattere bodems als gooreerdgronden en veldpodzolgronden. Veelal ontbreekt het afdekkende dekzandpakket (Formatie van Boxtel) en liggen oudere grindrijke, grofzandige afzettingen van de Maas (Formatie van Beegden) uit het Midden Pleistoceen aan het oppervlak. Deze vlaktes en (moerassige) laagtes waren niet of nauwelijks aantrekkelijk voor bewoning, wat ook blijkt door de afwezigheid van archeologische terreinen en/of vondstlocaties. Voor alle perioden geldt dan ook een lage archeologische verwachting.

3.2.6 Erosiedalen, dalvormige laagtes, beekdalen

De beekdalen vormden met name in de periode van de jager-verzamelaars interessante locaties voor bewoning en activiteiten. Via de beekdalen kon men gemakkelijk het horstplateau op komen en de diverse ruggetjes langs deze beekdalen waren dan ook in trek voor de prehistorische mens. Voor deze periode geldt dan ook een hoge verwachting. Voor de landbouwers en staatssamenlevingen waren de beekdalen minder interessant (lage verwachting). Dit resulteert in een middelhoge verwachting voor alle perioden samen. Ook voor de erosiedalen die aanwezig zijn langs de steilrand van de horst (met name noordelijk van Wanroij aanwezig) en voor de dalvormige laagten gold dit, zij het dat voor de periode jager-verzamelaars een middelhoge verwachting geldt (met lage verwachting voor alle perioden).

3.2.7 Stuifzandruggen en vlakten en uitblazingslaagten

Binnen de Peelhorst zijn diverse stuifzandgebieden aanwezig, zoals de Overloonsche Duinen ten zuidoosten van het dorp Overloon. Ook het bosgebied De Hondsbbergen, tussen Overloon en Stevensbeek, betreft een stuifzandgebied evenals de Ullingse Bergen, evenals enkele andere kleinere gebieden op de horst. Door menselijk handelen (kappen van bos en het in gebruik nemen van het land voor de landbouw) in met name de middeleeuwen, is het zand op diverse plekken gaan verstuiwen (resultierend in uitblazingsvlakten) en heeft het elders geresulteerd in (lage en hoge) landduinen. Verstuivingen konden echter ook al eerder voorkomen. Het is niet precies bekend hoe de verstuivingsprocessen in de loop der tijd hebben plaats gevonden. Door verstuiving kunnen oude landschappen en archeologische resten afgedekt, maar ook vernietigd zijn.

Het stuifzandpakket vormt dan ook een afdekkende laag op de oudere dekzandafzettingen. Aan de uitblazingslaagten in het stuifzandgebied is (voor alle perioden) een lage verwachting toegekend omdat dit de zones zijn waar de top van het dekzand (en daarmee het archeologisch relevante niveau) is verstoven. In de gebieden waar de (lage en hoge) landduinen aanwezig zijn, ontbreekt juist informatie over het oorspronkelijke reliëf van het onderliggende dekzand (was er sprake van een dekzandrug, -wielving of vlakte) en resulteert dit in een onbekende verwachting voor de perioden jager-verzamelaars en landbouwers. Voor de periode middeleeuwen en nieuwe tijd geldt voor de landduinen een lage verwachting. Op de integrale verwachtingskaart geldt een middelhoge verwachting. Het archeologisch relevante niveau dat zich onder het stuifzandpakket ligt, kan soms tot meerdere meters onder het oppervlak liggen.

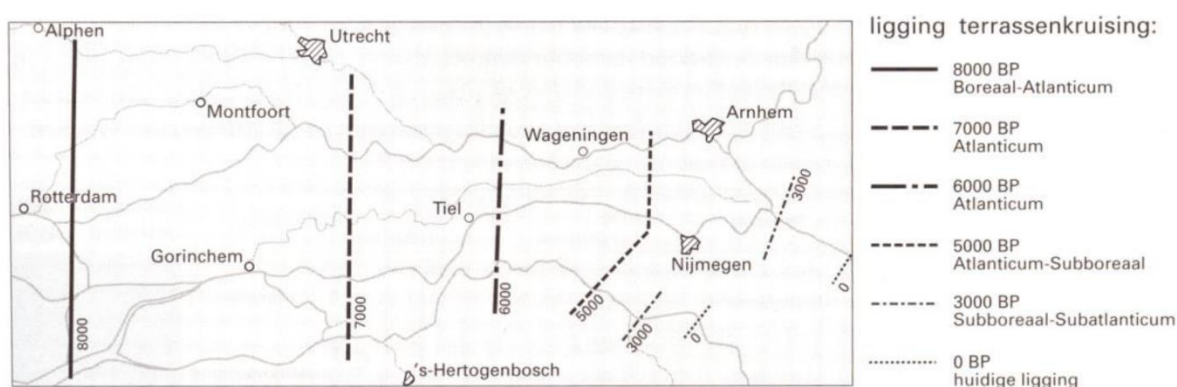
3.2.8 Afdekkende lagen: plaggendekken

Op de akkers in het dekzandgebied die eeuwenlang zijn bemest middels het potstalsysteem is veelal een dik humeus dek aanwezig, ook wel plaggendek genoemd. Deze plaggendekken vormen een afdekkende laag op de dekzandafzettingen en daarmee ook een afdekkende, beschermende laag voor archeologische resten die in de top van het dekzand aanwezig kunnen zijn. Plaggendekken hebben daarmee geen invloed op de archeologische verwachting zelf, maar wel op de gaafheid van archeologische vindplaatsen. Door het ontbreken van gedetailleerde informatie (meer detail dan de bodemkaart 1:50.000) is de aanwezigheid van plaggendekken niet gedetailleerd genoeg in kaart te brengen en zijn deze zones op de diverse kaarten niet weergegeven.

3.3 Verwachtingsmodel voor het Maasterrassen- en Maasdal/uiterwaardenlandschap

3.3.1 Inleiding

Het centrale, noordelijke en oostelijke deel van de gemeente betreft een gebied met Maasterrassen. In de zone (tot zo'n 1 km) direct langs de Maas is over het algemeen sprake van afzettingen die in de loop van het Holoceen zijn afgezet. In het zuiden van de gemeente is hierbij sprake van een duidelijk Maasdal, terwijl in het noordelijke deel eerder gesproken moet worden over de Maasduinen. Dit verschil komt voort uit de verplaatsing van de terrassenkruising in de loop van het Holoceen. Het komt er hierbij op neer dat de Maas in het zuiden van de gemeente nog lange tijd is blijven insnijden, terwijl in het noord(west)en van de gemeente de rivier (door stijgende zeespiegel en daarmee ook stijgende grondwaterspiegel) steeds hoger kwam te liggen en bij hoogwater juist klei en zand afzette. De grens tussen deze insnijdende en sedimenterende delen wordt de terrassenkruising genoemd en deze verplaatste zich gedurende het Holoceen steeds verder stroomopwaarts (in oostelijke richting) en zou zich momenteel ter hoogte van Cuijk bevinden¹⁴ zoals weergegeven in figuur 8.

Figuur 8. Globale ligging (en verplaatsing) van de terrassenkruising door de tijd. Westelijk van de betreffende lijn is sprake van accumulatie van rivier(sediment)en, terwijl oostelijk van de lijn sprake is van een insnijdende rivier.

Het terrassenlandschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van terrasvlaktes waarbinnen smalle, langgerekte laagtes aanwezig zijn: de voormalige geulen. Binnen de vlakten zijn ook ruggen aanwezig: de terrasrestruggen: hoger gelegen zones waar de top van het terras nog aanwezig is en dat bovendien

¹⁴ Door aanwezigheid van diverse stuwen in de Maas is ten zuidoosten van Cuijk geen sprake van actieve insnijding

is afgedekt met een pakket (oud en/of jong) dekzand. Bovendien komen op diverse locaties afdekkende lagen voor in de vorm van oeverdekken en/of rivierduinen.

tijdvak	chronozone		archeologische periode	dekzand	rivierduinen	stuifzand
Holoceen	Laat	Subatlanticum	ijzertijd/Romeinse tijd/ middeleeuwen/ nieuwe tijd			X
	Midden	Atlanticum, Subboreaal	mesolithicum/ neolithicum/ bronstijd		X	X
	Vroeg	Preboreaal, Boreaal	mesolithicum		X	
Pleistoceen	Laat Glaciaal	Jonge Dryas	laat paleolithicum	Jong Dekzand II	X	
		Allerød				
		Oude Dryas		Jong Dekzand I		
		Bølling				
	Laat Pleniglaciaal			Oud Dekzand		

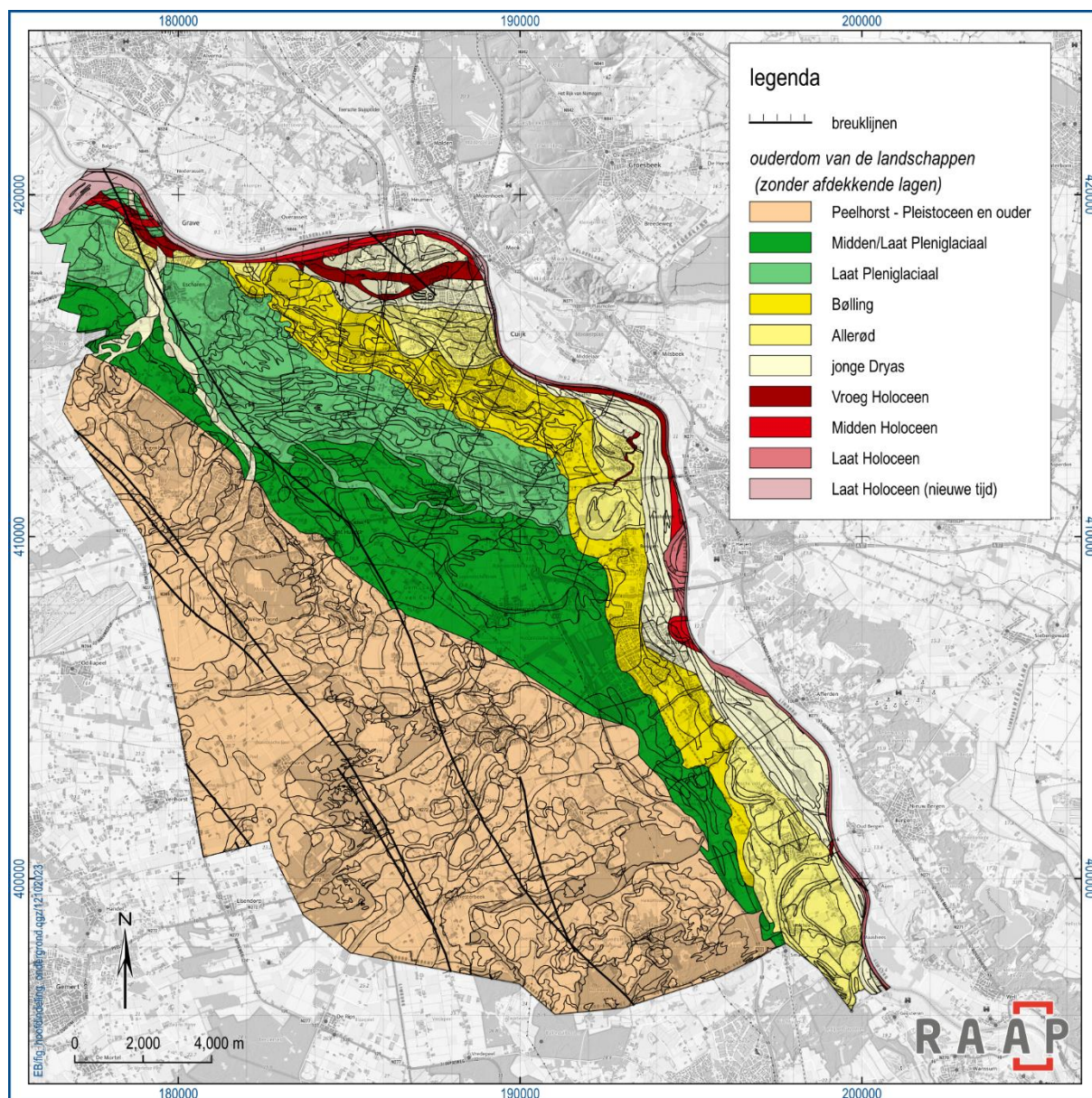
Tabel 4. Overzicht van de relevante tijdvakken en daarbij behorende dekzandafzettingen en (mogelijke) ouderdom van rivierduinafzettingen en stuifzand. Een overzicht van de bijbehorende dateringen is weergegeven in bijlage 1.

In dit gebied is veelal sprake van meerdere perioden van sedimentatie en derhalve kunnen archeologische resten op meerdere niveaus in de ondergrond worden aangetroffen. De oudste resten bevinden zich in de top van de laatpleistocene terrasafzettingen en kunnen zich, afhankelijk van de dikte van het afdekkende pakket, tot meters onder het maaiveld bevinden, vervolgens kunnen resten aanwezig zijn in een afwisselend pakket van oever- en rivierduinafzettingen.

3.3.2 De oudere Maasterrassen ((Laat)-Pleniglaciaal, Bølling, Allerød en Jonge Dryas)

De oudste rivierterrassen liggen het verst van de Maas af, tegen de rand van de Peelhorst. In dit gebied zijn twee oudere terrasniveaus uit het Pleniglaciaal aanwezig. Cohen et al (2012) geven het oudste van de twee terrassen een datering in het late deel van Midden Pleniglaciaal (40.000-20.000 jaar geleden) en het jongere terras (het Laagterras) een datering van 20.000-12.900 jaar geleden. Deze beide terrassen zijn afgedekt met (oud en/of jong) dekzand, maar er is wel reliëf aanwezig. Zo zijn er naast de terrasvlakte ruggen en geulen te onderscheiden. Meer naar het oosten en noorden van de gemeente zijn jongere rivierterrassen uit het Bølling, Allerød en Jonge Dryas aanwezig zoals afgebeeld in figuur 9. Ook deze terrassen kunnen zijn afgedekt met (jong) dekzand (of andere afdekkende lagen) en hoe jonger het terras hoe meer hoogteverschillen tussen de hoogste en laagste delen van het terras aanwezig dan wel herkenbaar zijn.

In bijlage 6 is per eenheid opgenomen welke verwachting aan de verschillende landschappelijke eenheden gekoppeld zijn.

Figuur 9. Ouderdom van de verschillende landschappelijke eenheden. Vooral in de Maasterrassen kan een onderscheid worden gemaakt in diverse ouderdommen.

3.3.3 Kronkelwaarden

Kronkelwaarden zijn kenmerkend voor meanderende rivieren. Kronkelwaarden ontstonden in de loop van het Holoceen in het huidige Maasdal, maar ook tijdens eerdere perioden, namelijk in de laatste twee interstadialen van de laatste ijstijd: Bølling en Allerød. De kronkelwaardruggen hebben dank zij de hogere landschappelijke ligging over het algemeen een hoge verwachting. Echter, bij kronkelwaardruggen in relatief jonge afzettingen (midden of laat holoceen), is de verwachting middelhoog. Voor de zones met welvingen in de kronkelwaard geldt een middelhoge verwachting. Ten noordoosten van Boxmeer is een zone met komafzettingen in de kronkelwaard aanwezig. Dit betreft dan ook een laaggelegen, nat gebied. Voor deze zone geldt een lage verwachting.

3.3.4 Maasdal/uiterwaard

De archeologische verwachting voor het Maasdal is sterk afhankelijk van de ouderdom van het aanwezige sediment. Doordat de Maasgeul zich in de loop van de tijd continu verplaatste waarbij eerder afgezette sedimenten zijn opgeruimd (of afgedekt) en jonge sedimenten zijn afgezet. Dit maakt het Maasdal een brei aan jongere en oudere sedimenten. Op basis van bestaande kaarten, zoals de verwachtingskaart van het Maasdal¹⁵, oudere studies naar de diverse Maasterrassen en stroomgordels¹⁶, en op basis van analyse van het AHN is het Maasdal opgedeeld in diverse aardkundige eenheden. De verwachting is enerzijds afhankelijk van de ouderdom (hoe ouder, hoe langer een locatie bewoond/gebruikt kan zijn geweest), relatieve hoogteligging (hoger gelegen zones hebben de voorkeur ten opzichte van lager gelegen zones) en aan-/afwezigheid van afdekkende lagen zoals rivierduinen en/of oeverwallen.

3.3.5 Afdekkende laag: Oeverwallen

Zowel in het Maasdal als op de (randen van) oudere Maasterrassen kan de ondergrond afgedekt zijn met een oeverdek. Het grote aantal vondstlocaties in deze zone laat zien dat deze gebieden intensief bewoond werden. De oeverzones lagen net wat hoger dan het omliggende landschap en het oeverpakket bevat meestal zowel zand als klei en deze oeverzones zijn daarom zeer geschikt voor landbouw. Voor het grootste gebied met een oeverdek geldt een hoge verwachting. Voor de terrasvlaktes die met een oeverdek zijn afgedekt geldt een middelhoge verwachting, terwijl voor de holocene komgebieden met oeverdek en de met oeverdek afgedekte doorbraakgeulen vanwege de lagere ligging een lage verwachting geldt. Wel dient te worden opgemerkt dat bij de aanwezigheid van een oeverdek veelal sprake is van minimaal twee archeologisch relevante niveaus (één in het oeverdek en één in de afzettingen er onder).

3.3.6 Afdekkende laag: Rivierduinen

In en langs het Maasdal zijn op diverse locaties rivierduinen aanwezig, zoals de Vortumse Bergen en Groeningsche Bergen (met bewoningssporen uit o.a. mesolithicum). Een ander rivierduincomplex is gelegen tussen Escharen en Gassel. Ook op de oudere rivierterrassen zoals bij Holthees kan een (enkele decimeters dun) pakket rivierduinafzettingen aanwezig zijn op de lemige terrasafzettingen. De rivierduinen zijn in het vroeg holoceen ontstaan door opwaaiend zand uit de Maasvlakte. Aan de zones met een rivierduin is een hoge verwachting toegekend vanwege de hogere ligging die niet bedreigd werden tijdens hoogwaterperioden en met stromend water op korte afstand, terwijl voor de lagere flanken van de Vorumse en Groeningsche Bergen (vanwege de lagere ligging) een middelhoge verwachting geldt. Let op, bij de aanwezigheid van rivierduinen is veelal sprake van twee (of meer) archeologisch relevante niveaus (één of meerdere niveaus in het duinzand en een niveau in de top van de onderliggende terrasafzettingen).

3.4 Specifieke verwachtingsmodel voor natte gebieden

Archeologisch onderzoek in natte gebieden, zoals beekdalen en depressies, is een nagenoeg onontgonnen terrein: vaak wordt de verwachting voor deze gebiedsdelen geformuleerd als 'zones met een lage archeologische verwachting'. Het klassieke archeologische verwachtingsmodel voorspelt

¹⁵ Isarin e.a., 2015

¹⁶ Huisink, 1999; Cohen & Stouthamer 2012

vooral de aanwezigheid van nederzettingsterreinen en richt zich daardoor voornamelijk op de hoger gelegen, drogere gebiedsdelen. Deze delen lenen zich goed voor (pre)historische bewoning, waardoor hier de kans op het voorkomen van nederzettingen en grafvelden het grootst is. De lage, natte zones blijven hierdoor buiten beeld. De afwezigheid van nederzettingsterreinen in de natte gebieden vormt evenwel geen reden om deze gebieden als archeologisch minder interessant of waardevol te beschouwen. Juist in dergelijke milieus kunnen bijzondere archeologische datasets aangetroffen worden. De natte delen van het landschap (beekdalen en depressies) zijn eigenlijk de enige plaatsen in het (dekzand)landschap waar de kans op het voorkomen van goed geconserveerd organisch materiaal (pollen en macroresten) reëel is. In combinatie met archeologische data, kunnen deze gegevens bijdragen tot zeer concrete landschapsreconstructies, waardoor een extra dimensie kan worden toegevoegd aan het onderzoek naar het paleo-landschap.

In de natte gebieden komen af en toe voordelen (doorwaadbare plaatsen), (veen)bruggen, knuppelpaden en kaden voor (Roymans, 2005). Natte delen van het landschap hebben in het verleden ook een onmiskenbare aantrekkingskracht gehad op het rituele vlak: de meeste rituele depots en offers kunnen in verband gebracht worden met een watervoerende omgeving. Daarnaast kunnen in natte gebieden vondsten en structuren voorkomen die afwijken van de bekende en 'normale' archeologische resten:

- resten van (zeer) tijdelijke verblijfplaatsen of kampementen voor met name specifieke activiteiten zoals jacht en visvangst;
- resten die in verband gebracht kunnen worden met het verzamelen van voedsel (vis, wild, gevogelte en planten); het gaat vooral om (resten van) eendenkooien, visvijvers en jachtattributen zoals fuiken, strikken, netten, pijlpunten en harpoenen;
- resten van exploitatie van grondstoffen zoals veen, klei, leem, zand, grind, ijzeroer en vuursteen;
- rituele- en afvaldumpen;
- resten van transport via de beken: boot/kano en aanlegsteiger;
- resten van agrarische activiteiten: percelering, omheiningen, waterputten en schuilhokken;
- resten van hydrologische activiteiten: constructies en structuren die verband houden met het controleren van de waterhuishouding zoals stuwen, dijken, duikers en oeverbeschoeiing;
- molenstuwen.

Het gebied waarin een watergerelateerde dataset kan worden aangetroffen is geselecteerd op basis van de vervaardigde aardkundige kaart. Het betreft de laaggelegen, natte zones zoals de beekdalen en dalvormige laagten op de Peelhorst, bestaande vennetjes evenals de voormalige vennen met een veenvulling en de (al dan niet watervoerende) oude Maasgeulen. De geselecteerde gebieden zijn op de verwachtingskaart weergegeven met een arcering.

Een aparte eenheid vormt de huidige loop van de Maas. Hoewel uit de Maas diverse (bagger) vondsten bekend zijn, zal de waterbodem op veel plekken al verstoord zijn door (grootschalig) bagger- en graafwerk in de afgelopen 100 jaar. Voor grote delen van de Maas geldt dan ook een lage verwachting, met uitzondering van de locatie van de Romeinse brug bij Cuijk (archeologisch rijksmonument), de zones aan weerszijden van deze brug (Romeins Cuijk; AMK-terrein) en de in de 20^e eeuw gegraven bochtafsnijdingen (geen verwachting).

4 De kaartproducten

4.1 De aardkundige kaart met archeologische (basis)informatie

4.1.1 Kaartopbouw

De aardkundige kaart heeft een eenvoudige opzet. De basis van de kaart wordt gevormd door de landschappelijke eenheden (dekzandruggen, -welingen, terrasrestruggen, terrasvlakten, etc) en indien van toepassing zijn ook de afdekkende lagen weergegeven (stuifzand, rivierduin). De landschappelijke eenheden zijn het resultaat van de kartering die voor onderhavig onderzoek is uitgevoerd. Als ondergrond is de TOP10NL gebruikt.

4.1.2 Kaartlagen

Dit, op schaal 1:30.000 afgebeelde, kaartbeeld¹⁷ is voorzien van aanvullende gegevens als archeologische relevante terreinen (archeologische rijksmonumenten, AMK-terreinen, historische (nederzettingen)locaties en is verder voorzien van bodemverstoringen (als arcering). De kaart is opgebouwd uit de volgende kaartlagen:

- Aardkundige situatie:
 - o Aardkundige eenheden (vlakken): onderverdeeld naar eenheid (met in de legenda onderscheid in dekzandgebied, rivierengebied en het buitendijkse gebied (uiterwaard).
 - o Afdekkende lagen (rivierduinen, stuifzand)
- Archeologie:
 - o Terreinen met een archeologische relevantie (vlakken, lijnen, punten);
 - o Overig: Archeologische vondstlocaties (puntlocaties);
- Overig ondergrond:
 - o Breuklijnen (bron: provincie Noord-Brabant);
 - o Overige bodemverstoringen (vlakken);
- Overig:
 - o Gemeentegrens;
 - o Topografie.

4.2 De archeologische waarden- en verwachtingenkaart

4.2.1 Kaartopbouw

De archeologische waarden- en verwachtingenkaart is opgebouwd uit vier kaartgroepen, te weten de groep met archeologische waarden, de groep met archeologische verwachtingen, de groep met bodemverstoringen en de groep met vondstlocaties en onderzoeksgebieden.

¹⁷ De kaartschaal van de gebruikte bronnen en vervaardigde kaarten is 1:10.000, maar is om praktische redenen (A0-papierformaat) afgebeeld op schaal 1:30.000 zodat de kaarten beperkt konden blijven tot 1 deelblad.

4.2.2 Kaartlagen

Archeologische waarden

De kaartgroep met archeologische waarden is opgebouwd uit de volgende lagen:

- Archeologische rijksmonumenten;
- AMK-terreinen;
- Overige archeologische terreinen (vlakken). Deze zijn onderverdeeld naar thema, zodat in een oogopslag het type vindplaats zichtbaar is. De thema's betreffen:
 - o Wonen
 - o Religie en begraven
 - o Oorlog en defensie
 - o Economie en infrastructuur
- Archeologische vondstlocaties (gelabeld met cat nr., beginnend met V..)

De diverse archeologische waarden zijn voorzien van een label met catalogusnummer. Deze catalogusnummers zijn terug te vinden in bijlage 2 t/m bijlage 4

Archeologische verwachtingen

De kaartlaag met archeologische verwachtingen betreft de weergave van zones waar een lage, middelhoge of hoge verwachting geldt en is gebaseerd op de landschappelijke ondergrond. Het bijbehorende verwachtingsmodel is beschreven in hoofdstuk 3 van dit rapport.

Bodemverstoringen

Behalve de archeolandschappelijke eenheid is ook de gaafheid (mate van intactheid) van de bodem van belang voor de archeologische verwachtingswaarde. In een gebied met een hoge archeologische verwachting kan de aanwezigheid van goed geconserveerde archeologische resten immers gering zijn als gevolg van bodemverstoringen. Gegevens over bodemverstoringen zijn verkregen van diverse bronnen, zoals beschreven in paragraaf 2.4. Op verschillende kaarten staan afgegraven, geëgaliseerde, opgeworpen en vergraven zones aangegeven.

Enkele zones met bodemverstoringen zijn de tracés van de rijksweg A73, diverse zandwinputten (Kraaijenbergse Plassen, de Heeswijkse Plas, De Kuilen bij Langenboom), diverse werken langs de Maas waarbij diverse bochten van de Maas zijn afgesneden en er zijn ook bodemverstoringen ter plaatse van ondergrondse infrastructuur (als transportleidingen en persriolen) en bij (in 20^e/21^e eeuw) gegraven vijvers/watergangen.

De zeggingskracht van de verstoringsgegevens is evenwel nogal beperkt. Enerzijds speelt mee dat veelal niet bekend is of de verstoringen voldoende nauwkeurig zijn omdat de schaal van de verstoringsgegevens erg grof is (1:50.000 of 1:25.000). Anderzijds is niet bekend wat het effect van de bodemverstoring is op de mogelijk aanwezige archeologische resten, omdat geen goed inzicht is in de diepte van de verstoringen in relatie tot de diepte van het potentieel archeologisch niveau. De locaties waarvan overtuigend bewijs is dat de ondergrond tot ver onder het archeologisch relevante niveau

verstoord is (de diepe zandwinplassen, vijvers, watergangen) zijn op de verwachtingskaart als 'grijs' vlak gekarteerd, zeggende dat er voor deze locaties geen verwachting geldt.

De overige zones met bodemverstoringen, waarvan de diepte niet exact bekend is, of slechts ondiepe bodemverstoringen betreffen zijn met een arcering op de verwachtingenkaart weergegeven. In deze zones geldt de onderliggende waarde/verwachting, maar dient bij uitvoering van archeologisch (voor)onderzoek rekening te houden met mogelijk aanwezige verstoringen en dient middels het onderzoek vast te worden gesteld of het archeologisch relevante niveau (of niveaus) al verstoord is.

Overig: Uitgevoerd onderzoek

Op de kaart zijn de begrenzingen weergegeven van binnen de gemeente uitgevoerde archeologische onderzoeken. Er is op de kaart geen onderscheid gemaakt in type onderzoek dan wel of vervolgonderzoek geadviseerd is of niet. Het type onderzoek is wel vastgelegd in de achterliggende attribuuttabel. Het advies (dan wel besluit van de gemeente) is niet vastgelegd (vanwege het grote aantal onderzoeken). De gemeente gaat deze inventarisatie zelf een keer uitvoeren en deze informatie wordt gaandeweg aangevuld in het GIS bestand en bij een update van de kaart wordt meegenomen.

4.3 De archeologische beleidskaart

Op de archeologische beleidskaart is geen onderscheid gemaakt in archeologische perioden. Er wordt onderscheid gemaakt in archeologische waardegebieden, archeologische verwachtingsgebieden en attentiegebieden.

4.3.1 Archeologische waardegebieden

Dit zijn terreinen met vastgestelde archeologische resten van zeer hoge waarde die vanuit nationaal en gemeentelijk oogpunt behouden dienen te blijven en ingevolge de Erfgoedwet of gemeentelijke erfgoedverordening. Daarnaast bevat deze categorie ook de gebieden met archeologische waarden waarop geen specifieke bescherming rust. In deze gebieden heeft het te allen tijde de voorkeur om bodemingrepen te voorkomen zodat de archeologische resten onaangetast in de ondergrond kunnen blijven liggen. De diverse subcategorieën binnen deze waardegebieden zijn:

- Waarde-archeologie 1: archeologisch rijksmonument. Dit zijn de gebieden die als archeologisch rijksmonument geregistreerd staan.
Beleid: Bodemingrepen zonder omgevingsvergunning zijn verboden. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen beslist over een dergelijke vergunningaanvraag.
- Waarde-archeologie 2: (potentieel gemeentelijk archeologisch monument en historische begraafplaatsen/kerkhoven). Deze categorie is enerzijds gereserveerd voor gemeentelijke archeologische monumenten (gebieden die beschermd zijn via de gemeentelijke erfgoedverordening en zijn geregistreerd in het gemeentelijk erfgoedregister). Momenteel zijn dergelijke terreinen niet aanwezig binnen de gemeente, maar de historische kernen van Cuijk en Grave zouden hiervoor in aanmerking kunnen komen. Tevens is er voor gekozen om ook de historische begraafplaatsen/kerkhoven (ouder dan ca. 1850) onder deze categorie te laten vallen aangezien bij elke vorm van bodemverstoringen kan leiden tot verstoring van aanwezige graven en is een zorgvuldige omgang met deze graven noodzakelijk.
Beleid: Bodemingrepen zonder omgevingsvergunning zijn niet toegestaan.

- Waarde-archeologie 3: terreinen met archeologische waarde 1: Binnen deze gebieden zijn archeologische resten aanwezig. Onder deze categorie vallen de diverse AMK-terreinen (historische dorpskernen uitgezonderd) en bekende vindplaatsen met geringe omvang en/of grotere dichtheid aan sporen en vondsten. ken). **Beleid:** Streven naar behoud in huidige staat. Archeologisch (voor)onderzoek is verplicht als het oppervlak van het te verstoren gebied meer dan 50 m² bedraagt en de diepte meer dan 30 cm -mv.
- Waarde-archeologie 4: terreinen met archeologische waarde 2: Binnen deze gebieden zijn archeologische resten aanwezig. Onder deze categorie vallen de diverse historische dorpskernen, militaire linies, historische bebouwing en vindplaatsen met grotere omvang en/of lagere dichtheid aan sporen en vondsten.
Beleid: Streven naar behoud in huidige staat. Archeologisch (voor)onderzoek is verplicht als het oppervlak van het te verstoren gebied meer dan 100 m² bedraagt en de diepte meer dan 30 cm -mv.

4.3.2 Archeologische verwachtingsgebieden

De verwachtingsgebieden waarbinnen alleen een generieke verwachte dichtheid aan archeologische resten geldt (uitgesplitst in de categorieën hoog, midden, laag) worden op de beleidskaart aangeduid als Archeologische verwachtingsgebieden. De volgende vijf categorieën archeologische verwachtingsgebieden worden onderscheiden:

- Waarde-archeologie 5: Gebieden met een hoge verwachte dichtheid aan archeologische resten. Naast de gebieden die op basis van de landschappelijke ligging een hoge verwachting hebben gekregen, betreft het ook de locatie van drie historische justitieplaatsen en de historische dijken en enkele loopgraven uit de Tweede Wereldoorlog.
Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 250 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,3 m -mv.
- Waarde-archeologie 6: Gebieden met een middelhoge (gematigde) verwachte dichtheid aan archeologische resten; Het betreft een tussencategorie waarbij een gematigde verwachte dichtheid aan archeologische resten wordt verwacht. Deze verwachte dichtheid is aanzienlijk kleiner dan die bij de zones met een hoge verwachting, maar aanzienlijk hoger dan bij de zones met een lage verwachting. Aan een aantal dekzandruggen op de (rand van de) Peelhorst is een buffer van 100 m met een middelhoge verwachting toegekend. Uit analyse van historische kaarten bleek namelijk dat in deze randzone vooral in late middeleeuwen en nieuwe tijd bewoning plaatsvond.
Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 1.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,3 m -mv.
- Waarde-archeologie 7: Gebieden met een lage verwachte dichtheid aan archeologische resten. Deze categorie is opgesplitst in drie subcategorieën:
 - o Waarde-archeologie 7a: Lage verwachting; het betreft voormalige (inmiddels al dan niet opgevolde) geulen met een specifieke verwachting voor watergerelateerde resten.
Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 5.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,8 m -mv.
 - o Waarde-archeologie 7b: Lage verwachting in de zone met Maasterrassen en uiterwaard.

Beleid: Archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 10.000 m² en de diepte van de ingreep dieper reikt dan 0,5 m -mv.

- Waarde-archeologie 7c: Lage verwachting in de zone van de Peelhorst.

Beleid: De kans op aanwezigheid van archeologische resten is dermate klein dat er geen onderzoek noodzakelijk is.

- Waarde-archeologie 8: gebieden zonder archeologische verwachting. Het betreft gebieden waarvan de ondergrond reeds verstoord is tot onder het archeologisch relevante niveau.

Beleid: geen onderzoeksplicht.

4.3.3 Archeologische attentiegebieden

Daarnaast zijn op de beleidskaart enkele kaartlagen toegevoegd die een signalerende functie hebben. Deze aandachtsgebieden zijn:

- Landgoederen en militair erfgoed. Deze gebieden betreffen:
 - Landgoederen: binnen de landgoederen kunnen (naast de algemene verwachting) specifieke resten worden verwacht die gerelateerd zijn aan het landgoed. Bijvoorbeeld zaken die te maken hebben met historische tuinaanleg e.d. Veelal hebben dergelijke resten een geringe omvang. Het verdient aanbeveling om bij geplande ingrepen een uitgebreide studie van historisch kaartmateriaal uit te voeren.
 - Militair erfgoed: binnen deze categorie vallen de gebieden waar (naast een algemene verwachting) een specifieke verwachting voor militair erfgoed geldt. Het betreft legerplaatsen behorende bij de twee circumvallatielinies uit de Tachtigjarige Oorlog, maar ook een vliegveld dat aan het eind van de Tweede Wereldoorlog is aangelegd, evenals diverse kogelvangers, antitankgracht, aspergeversperringen en de linie van de Peel-Raaamstelling.
- Watergerelateerde resten: In deze gebieden moet rekening worden gehouden met watergerelateerde archeologische resten (afhankelijk van periode en locatie: afvaldump, scheepswrakken, visfinken, beschoeiingen, brugfunderingen, voorden etc).
- Gebieden met bodemverstoringen (ondiep of diepte niet bekend; evenals ophogingen);
- Gebieden waar archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Wellicht is de betreffende locatie al voldoende onderzocht, of is op basis van het uitgevoerde onderzoek juist een vervolgonderzoek geadviseerd.
- Vondstlocaties: Het betreft de in Archis geregistreerde vondstlocaties.

Bij geplande ontwikkelingen in deze zones dient voorafgaand contact te worden opgenomen met de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag van de gemeente Land van Cuijk om te bepalen of archeologisch onderzoek in het kader van de (bodemverstoring) ontwikkeling nodig is en zo ja, op welke wijze het archeologisch onderzoek (qua type onderzoek, maar ook qua onderzoeksstrategie) vormgegeven dient te worden.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 1997. Landschappelijk Nederland. Fysische geografie van Nederland. Van Gorcum, Assen
- Breimer, J. 2008. Archeologische verwachtingskaart Boxmeer. Past2Present-Rapport 560. Pst2Present, Woerden.
- Cohen, K.M. & E. Stouthamer, 2012. Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta. Utrecht.
- Deeben, J. & E. Rensink, 2005. Het LaatPaleolithicum in Zuid-Nederland. In: J. Deebe, E. Drenth, M.-F. van Oorsouw & L. Verhart (red.); De Steen tijd van Nederland. Archeologie 11/12: 171-199.
- Deeben, J. & N. Arts, 2005. Van jagen op de toendra naar jagen in het bos; Laat-paleolithicum en vroeg-mesolithicum. In: L.P. Louwe Kooijmans, P.W. van den Broeke, H. Fokkens & A. van Gijn (red.); Nederland in de Prehistorie (139-156). Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam.
- Deeben, J.H.C. (red.), 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, derde generatie. Rapportage Archeologische Monumentenzorg 155 (RAM 155). Amersfoort
- Gemeente Cuijk, 2009. Archeologisch Beleidsplan Gemeente Cuijk.
- Huisink, M., 1999. Changing river styles in response to climate change: examples from the Maas and Vecht during the Weichselian Pleni- and Lateglacial. Amsterdam.
- Isarin, R., E. Rensink, R. Ellenkamp & E. Heunks 2015. Archeologische Verwachtingskaart Maasdal tussen Mook en Eijsden. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
- Jansen, B., J.A.M. Roymans, 2002. Het Land van Cuijk, gemeente Cuijk: een archeologische verwachtingskaart. RAAP-rapport 828. Amsterdam.
- Keunen, L.J., E.H. Boshoven & S. van der Veen, 2011. Archeologisch erfgoed van Peelhorst en Maasdal; een archeologische waarden- en verwachtingskaart en beleidsadvieskaart voor de gemeenten Sint Anthonis, Mill en St Hubert, Grave en Landerd. RAAP-rapport 2214. Weesp.
- Kleinsman, W.B., J.A.M. ten Cate & M.W. van de Berg, 1983. Geomorfologische kaart van Nederland 1:50 000. kaartblad 45, 's-Hertogenbosch. StiBoKa / Rijks Geologische Dienst, Wageningen/ Haarlem.
- Pierik, H.J. , 2017. Past human-landscape interactions in the Netherlands: Reconstructions from sand belt to coastal-delta plain for the first millennium AD/ Interacties tussen mens en landschap in het eerste millennium na Chr. Reconstructies van de Nederlandse kustvlakte, de delta en de zandgebieden (met een samenvatting in het Nederlands) Utrecht.
- ROB, 1998. Het handboek van ROB-specificaties juni 1988. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Roymans, J.A.M., 2005. Een cultuurhistorisch verwachtingsmodel voor Brabantse beekdallandschappen: een mogelijke toekomst voor het verleden van de beekdalen. Bladel/Amsterdam.
- Snippenburg, B.J.G. van, 2023. Erfgoed in de gemeente Land van Cuijk. Een cultuurhistorische waardenkaart. RAAP-rapport 6742. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Stiboka, 1976. Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 45 Oost, 46 West en 46 Oost. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Stiboka., 1985. Bodemkaart van Nederland 1:50 000. Toelichting bij de kaartbladen 50 Oost Tilburg en 51 West Eindhoven. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. Ligging van de gemeente Land van Cuijk met omliggende gemeenten en begrenzing van de voormalige gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis.	6
Figuur 2. AHN-beeld met de diverse Maasterrassen en oeverpakketten tussen Oeffelte en Beugen. De lijnen geven de (tijdens dit onderzoek gekarteerde) grenzen van de diverse landschappelijke eenheden aan.	9
Figuur 3. Luchtfoto van een proefsleuvenonderzoek dat in juni 2020 werd uitgevoerd in plan Kranenhof te Escharen (satellietdataportal.nl).	14
Figuur 4. De locatie van het vermeende kasteel bij Boxmeer (blauw omlijnd op onderste figuur) met linksboven een detailbeeld met bewerking van het AHN4 waarin de hoogteverschillen (met name de lager gelegen grachten) goed zichtbaar zijn en rechtsboven een luchtfoto uit een droge periode (augustus 2019) waarbij de gracht ook zichtbaar is.	17
Figuur 5. Cirkelvormige, verhoogde locatie ten zuiden van kasteel De Tongelaar, zoals zichtbaar op het AHN (linksboven) en schaduwreliëf van het AHN (linksonder). Het is niet ondenkbaar dat hier sprake is van een mottekasteel, een voorganger van De Tongelaar. Op de kadastrale minuut 1832 (rechtsboven) is aan de westzijde een restant van een watergang/gracht zichtbaar.	18
Figuur 6. De twee op basis van AHN-analyse ontdekte oefenschansen in het bos oostelijk van Langenboom.	20
Figuur 7. Indeling in de drie landschappen binnen de gemeente Land van Cuijk.	26
Figuur 8. Globale ligging (en verplaatsing) van de terrassenkruising door de tijd. Westelijk van de betreffende lijn is sprake van accumulatie van rivier(sediment)en, terwijl oostelijk van de lijn sprake is van een insnijdende rivier.	29
Figuur 9. Ouderdom van de verschillende landschappelijke eenheden. Vooral in de Maasterrassen kan een onderscheid worden gemaakt in diverse ouderdommen.	31

Tabellen:

Tabel 1. Overzicht van aanwezige complextypen en bijbehorende perioden van de archeologische rijksmonumenten.	10
Tabel 2. Overzicht van aanwezige complextypen en bijbehorende perioden van de AMK-terreinen. Een aantal complexen heeft een datering die binnen een archeologische periode valt, terwijl andere complexen in meerdere perioden vallen.	11
Tabel 3. Oppervlakte aan bodemverstoringen, onderverdeeld naar type verstoringen.	23
Tabel 4. Overzicht van de relevante tijdvakken en daarbij behorende dekzandafzettingen en (mogelijke) ouderdom van rivierduinafzettingen en stuifzand. Een overzicht van de bijbehorende dateringen is weergegeven in bijlage 1.	30

Bijlagen:

- Bijlage 1. Tijdschaal
- Bijlage 2. Catalogus van archeologische rijksmonumenten

Bijlage 3. Catalogus van terreinen met archeologische waarde

Bijlage 4. Catalogus met vondstlocaties

Bijlage 5. Indeling van de archeologische terreinen naar beleidscategorie

Bijlage 6. Verwachtingsmodel

Kaartbijlagen

Kaartbijlage 1. Aardkundige kaart met archeologische (basis)informatie

Kaartbijlage 2. Archeologische waarden- en verwachtingenkaart

Kaartbijlage 3. Archeologische beleidskaart

Bijlage 1. Tijdschaal

Geologische perioden				Archeologische perioden			
Tijdvak	Chronozone	Datering	Tijdperk			Datering	
Holoceen	Laat Subatlanticum	1150 na Chr.	Recente tijd			1945	
			Nieuwe tijd	C	1850		
	B			1650			
	A			1500			
	Vroeg Subatlanticum		Middelleeuwen	Laat B		1250	
				Laat A		1050	
		Vroeg		D: Ottoonse tijd	900		
				C: Karolingische tijd	725		
				B: Merovingisch tijd	525		
	A: Volksverhuizingstijd			450			
Romeinse tijd	Laat	270					
	Midden	70 na Chr.					
	Vroeg	15 voor Chr.					
Subboreaal	450 voor Chr.	IJzertijd	Laat	250			
			Midden	500			
			Vroeg	800			
	Bronstijd	Laat	1100				
		Midden	1800				
		Vroeg	2000				
Atlantium	3700	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850			
			Midden	4200			
			Vroeg	4900/5300			
Boreaal	7300	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450			
			Midden	8840			
			Vroeg	9700			
Preboreaal	9700						
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Late Dryas	11.050			
			Allerød	11.500			
			Vroege Dryas	12.000			
			Bølling	12.500			
		Vroeg Glaciaal	Laat	Vroegste Dryas	13.500		
				Denekamp	30.500		
				Hengelo	60.000		
		Midden	Vroeg	Moershoofd	71.000		
				Odderade			
				Brørup			
	Vroeg Glaciaal			114.000			
		Eemien		126.000			
		Saalien II		236.000			
		Oostermeer		241.000			
		Saalien I		322.000			
		Belvédère/Holsteinien		336.000			
		Glaciaal x		384.000			
		Holsteinien		416.000			
		Elsterien		482.000			
					482.000		
		Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat			
					Jong B		12.500
					16.000		
Jong A					35.000		
Midden							
Oud						250.000	

Bijlage 2. Catalogus van archeologische rijksmonumenten

id	IdSub	Type	RmNummer	AmkNr	Toelichtin	Naam	Bron	DatBegin	DatBeginH	DatEind	DatEindH	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	link	
1	a	urnenveld	45279		zie ook proefsleuvenonderzoek (Archis3: 2144534100)		RCE	bronsl	BRONS	ijz	IJZ	nvt		2	waarde-archeologie 1	religie en begraven	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45279
2	a	grafveld	45280		zie ook proefsleuvenonderzoek (Archis3: 2144542100)		RCE	ijz	IJZ	rom	ROM	nvt		2	waarde-archeologie 1	religie en begraven	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45280
3	a	opgeworpen hoogte	45281		terrein waarin een kunstmatig opgeworpen hoogte. Datering: Middeleeuwen of Romeinse tijd. cirkelvormig (diameter ca. 38 m. begrenzing lijkt niet geheel correct. Deel ligt in achtertuin nieuwbouwhuis.		RCE	rom	ROM	me	ME	nvt		23	waarde-archeologie 1	infrastructuur en economie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45281
4	a	kasteel	45282		kasteel Hatendonk	Hatendonk	RCE	mel	ME	mel	ME	nvt		3	waarde-archeologie 1	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45282
5	a	grafveld	45283		zie ook proefsleuvenonderzoek (Archis3: 2144550100)		RCE	rom	ROM	rom	ROM	nvt		2	waarde-archeologie 1	religie en begraven	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45283
6	a	kasteel	45441		kasteel 'De Gravenhof'; zie ook booronderzoek (Archis3: 2058383100) en begeleiding (Archis3: 4029883100)	De Gravenhof	RCE	mela	ME	mel	ME	nvt		3	waarde-archeologie 1	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/45441
7	a	nederzetting	46102		terrein waarin overblijfselen van bewoning. Datering: Mesolithicum, Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen.		RCE	meso	MESO	me	ME	nvt		123	waarde-archeologie 1	wonen	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/46102
8	a	nederzetting	46103		terrein waarin overblijfselen van bewoning. Datering: Mesolithicum, Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen.		RCE	meso	MESO	me	ME	nvt		123	waarde-archeologie 1	wonen	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/46103
9	a	kasteel	46104		kasteel 't Oordje	't Oordje	RCE	mela	ME	ntv	NT	nvt		3	waarde-archeologie 1	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/46104
10	a	urnenveld	46107		gedeeltelijke bescherming		RCE	bronsl	BRONS	bronsl	BRONS	nvt		2	waarde-archeologie 1	religie en begraven	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/46107
11	a	brug en haven	524076		terrein met restanten van een brug en een haven uit de Romeinse periode. Zie ook uitgevoerd onderwateronderzoek (Archis3: 2207893100)		RCE	rom	ROM	rom	ROM	nvt		2	waarde-archeologie 1	infrastructuur en economie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/524076

Bijlage 3. Catalogus van terreinen met archeologische waarde

Bijlage 3a: AMK-terreinen

Bijlage 3b: terreinen met archeologische waarde (vlakken)

Bijlage 3c: terreinen met archeologische waarde (lijnen)

Bijlage 3d: terreinen met archeologische waarde (puntlocaties)

id	IdSub	Type	RmNumme	RmVerwijzi	AmkNr	AmkVerwij	Toelichtin	Naam	Bron	DatBegin	DatBeginH	DatEind	DatEindH	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	link
12	b	Urnenveld			2961		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
12	a	Urnenveld			2961		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	brons	BRONS		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
13	a	Kasteel			2962		Terrein van	Makken	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)	mel	ME	nt	NT	begrenzing aangepast naar kad.minuut 1832	3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	
14	a	Urnenveld			2963		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	brons	BRONS	begrenzing aangepast naar grens rijksmonument	2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
15	a	Graf, onbepaald			4162		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
16	a	Nederzetting, onbepaald			4163		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
17	a	Urnenveld			4164		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
18	a	Nederzetting, onbepaald			4165		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
19	a	Steen-/pannenbakkerij			4167		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	infrastructuur en economie	
20	a	Nederzetting, onbepaald			4168		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	mex	ME		23	waarde-archeologie 3	wonen	
21	a	Nederzetting, onbepaald			4169		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
22	a	Nederzetting, onbepaald			4170		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
23	a	Urnenveld			4171		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
24	a	Nederzetting, onbepaald			4172		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
25	a	Grafveld, onbepaald			4633		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
26	a	Urnenveld			4634		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
26	a	Nederzetting, onbepaald			4634		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		paleo	PALEO	mesol	MESO		1	waarde-archeologie 3	wonen	
27	a	Nederzetting, onbepaald			4635		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mesol	MESO	mesol	MESO		1	waarde-archeologie 3	wonen	
28	a	Nederzetting, onbepaald			4636		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mesol	MESO	mesol	MESO		1	waarde-archeologie 3	wonen	
29	a	Grafveld, onbepaald			4640		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
30	a	Grafveld, onbepaald			4641		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
31	a	Nederzetting, onbepaald			4642		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
32	a	Grafheuvel, onbepaald			4643		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	mel	ME		23	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
33	a	Nederzetting, onbepaald			4644		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
34	a	Huisterp			4645		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
35	a	Huisterp			4646		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
36	a	Weg			4647		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	infrastructuur en economie	
37	a	Weg			4648		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	infrastructuur en economie	
38	a	Nederzetting, onbepaald			5156		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
39	a	Nederzetting, onbepaald			5159		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		neo	NEO	neo	NEO		1	waarde-archeologie 3	wonen	
40	a	Nederzetting, onbepaald			5161		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mex	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
41	a	Nederzetting, onbepaald			8455		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	wonen	
42	a	Nederzetting, onbepaald			8456		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
43	a	Nederzetting, onbepaald			8457		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
44	a	Nederzetting, onbepaald			8458		Terrein van archeologi	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
45	a	Nederzetting, onbepaald			8459		Terrein van archeologi	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mesol	MESO	brons	BRONS		12	waarde-archeologie 3	wonen	
47	b	Nederzetting, onbepaald			8460		Terrein van archeologi	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM	begrenzing aangepast	2	waarde-archeologie 3	wonen	
46	a	Nederzetting, onbepaald			8460		Terrein van archeologi	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mex	ME	mel	ME	begrenzing aangepast	3	waarde-archeologie 3	wonen	
47	a	Nederzetting, onbepaald			8460		Terrein van archeologi	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mesol	MESO	neo	NEO	begrenzing aangepast	1	waarde-archeologie 3	wonen	
48	b	Nederzetting, onbepaald			9389		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mex	ME	mex	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
48	a	Grafveld, onbepaald			9389		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	mex	ME		23	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
49	a	Grafveld, onbepaald			13333		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
50	b	Nederzetting, onbepaald			15090		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
50	a	Nederzetting, onbepaald			15090		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
51	a	Kasteel			15603		Terrein van	't Juffere (C	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)	mel	ME	nt	NT		3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	
52	e	Brug			15716		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM	begrenzing aangepast	2	waarde-archeologie 2	infrastructuur en economie	
52	c	Nederzetting, onbepaald			15716		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		neo	NEO	mel	ME	begrenzing aangepast	123	waarde-archeologie 2	wonen	
52	d	Legerplaats			15716		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM	begrenzing aangepast	2	waarde-archeologie 2	oorlog en defensie	
52	b	Haven			15716		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM	begrenzing aangepast	2	waarde-archeologie 2	infrastructuur en economie	
52	a	Brug			15716		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		rom	ROM	rom	ROM	begrenzing aangepast	2	waarde-archeologie 2	infrastructuur en economie	
53	a	Nederzetting, onbepaald			15721		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mesol	MESO	rom	ROM		12	waarde-archeologie 3	wonen	
54	b	Nederzetting, onbepaald			15881		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	rom	ROM		2	waarde-archeologie 3	wonen	
54	a	Nederzetting, onbepaald			15881		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
55	a	Nederzetting, onbepaald			15882		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		ijz	IJZ	ijz	IJZ		2	waarde-archeologie 3	wonen	
56	a	Nederzetting, onbepaald			15883		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	mex	ME		23	waarde-archeologie 3	wonen	
56	b	Nederzetting, onbepaald			15883		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		mel	ME	mel	ME		3	waarde-archeologie 3	wonen	
56	c	Grafveld, onbepaald			15883		Terrein van zeer hoge	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	ijz	IJZ		23	waarde-archeologie 3	religie en begraven	
57	a	Nederzetting, onbepaald			15884		Terrein van hoge arche	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)		brons	BRONS	mel	ME		23	waarde-archeologie 3	wonen	
58	a	Nederzetting, onbepaald			16800		Terrein van	Grave	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)	mel	ME	nt	NT		3	waarde-archeologie 2	wonen	
59	a	historische dorpskern			16843		Terrein van	Gassel	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)	mel	ME	nt	NT		3	waarde-archeologie 4	wonen	
60	a	historische dorpskern			16846		Terrein van	Escharen	Archeologische MonumentenKaart (RCE; versie nov 2014)	mel	ME	nt	NT		3	waarde-archeologie 4	wonen	

id	IdSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	AnnotatieJ	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link	
61	a	Kasteel	kasteelterrein? gelokaliseerd aan de hand van AHN		AHN				ME			nt	NT	datering onzeker			3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie		
62	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Beugen		1832	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
63	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Rijkevoort - Startwijk		1833	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
64	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Rijkevoort		1834	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
65	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Boxmeer		1835	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
66	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Cuijk		1836	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
67	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Linden		1837	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
68	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Maashees		1838	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
69	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Mill		1839	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
70	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Oeffelt		1840	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
71	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Sint Anthonis		1841	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
72	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Oploo		1842	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
73	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Vortum		1843	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
74	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Groeningen		1844	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
75	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Vierlingsbeek		1845	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
76	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Wanroij		1846	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
77	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Sambeek		1847	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
78	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Mullem		1848	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
79	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Holthees		1849	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
80	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Overloon		1850	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
81	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Sambeeksche Hoek		1851	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
82	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Heikant		1852	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
83	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Blauwenhoek		1853	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
84	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Sint Anthonis		1854	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
85	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Katwijk		1855	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
86	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Klein Lindenhof		1856	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
87	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Beers		1857	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
88	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Velp		1858	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
89	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Sint Hubert		1859	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
90	a	historische dorpskern	kadastrale minuut 1832	Ledeacker		1860	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 4	wonen		
91	a	Kasteel	mottekasteel? cirkelvormige verhoging met randgreppel zichtbaar op AHN. met diameter van 70 m te groot voor grafheuvel. Mogelijk voorganger van nabijgelegen kasteel Tongelaar		AHN4 en WAC Cuijk/AWN-16			mex	ME			NT	NT	datering onzeker			3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie		
101		uitzichtheuvel	www.nepomukboxmeer.nl		restanten koepel aanwezig	1806			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		https://www.nepomukboxmeer.nl/over-boxmeer/bekende-gebouwen-in-boxmeer/de-warande-of-sassevand-en-het-theehuisje/
102		tuinen				1500	vanaf (tot einde eeuw)		ME				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.1684.BPbuitengeb2016-ON01/b_NL.IMRO.1684.BPbuitengeb2016-ON01_bijlage43.pdf
103		landgoed	www.velpsheem.nl		mogelijk restanten van een rena	1819	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	http://velpsheem.nl/kloosters_jezuieten.htm
104		sterrebos	www.estersheem.nl		omgracht landhuis met sterrebo	1434	vóór		ME	1800	vóór		NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://www.estersheem.nl/gebouwen/huize-de-bolt
105		landgoed	www.estersheem.nl			1541	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://www.estersheem.nl/gebouwen/landgoed-russendaal
106		tuinen	www.estersheem.nl			1541	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://www.estersheem.nl/gebouwen/landgoed-russendaal
107		landgoed	www.estersheem.nl		omgracht landhuis met sterrebo	1434	vóór		ME	1800	vóór		NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://www.estersheem.nl/gebouwen/huize-de-bolt
108		landgoed	www.wikipedia.org			1750	vanaf (binnen 50 jaar)		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://nl.wikipedia.org/wiki/Ossenbroek
109		landgoed	Landgoederen in Noord-Brabant (2012)			1308	vóór		ME				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	
110		landgoed	Landgoederen in Noord-Brabant (2012)			1806	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	
111		landgoed	Landgoederen in Noord-Brabant (2012)		behorende bij kasteel Tongelaar	1282	vóór		ME				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	
112		landgoed	www.wikipedia.org			1850	vanaf		NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://nl.wikipedia.org/wiki/Landgoed_Princepeel
113		tuinen	www.wikipedia.org			1870			NT				NT				3	attentiegebied	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	https://nl.wikipedia.org/wiki/Landgoed_Princepeel
114		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
115		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
116		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
117		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
118		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
119		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
120		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
121		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
122		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
123		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
124		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
125		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
126		molenkolk	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
127		molenkolk	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
128		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
129		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
130		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
131		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
132		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
133		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
134		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
135		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
136		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
137		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1400	vanaf (binnen 100 jaar)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
138		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
139		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
140		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
141		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
142		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
143		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
144		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
145		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
146		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
147		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
148		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
149		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
150		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
151		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
152		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	

id	IdSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	AnnotatieI	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link	
164		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
165		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
166		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
167		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
168		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
169		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
170		molenkolk	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
171		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
172		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
173		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
174		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
175		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
176		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
177		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
178		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
179		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
180		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
181		molenkolk	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
182		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
183		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
184		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
185		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
186		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
187		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
188		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
189		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
190		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
191		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
192		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
193		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
194		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
195		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
196		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
197		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
198		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
199		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
200		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
201		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
202		eendenkooi	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
203		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
204		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
205		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
206		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
207		gracht	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
208		haven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	economie en infrastructuur	waterstaat	
209		ven	kadastraal minuutplan 1832			1832	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
210		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
211		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
212		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
213		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
214		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
215		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
216		ven	topografische kaart 1957			1957	vóór		NT				NT				3	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat	
217		kerk en kerkhof	www.online-begraafplaatsen.nl			1480	vóór		ME					NT			3	waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.online-begraafplaatsen.nl/begraafplaats/3569/Kerkhof-RK-Heilige-Martinuskerk-Cuijk
218		kerk en kerkhof	www.online-begraafplaatsen.nl		in gebruik als beeldentuin	1811			NT					NT			3	waarde-archeologie 2	religie en begraven	</	

id	IdSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	AnnotatieJ	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link
234		kerk en kerkhof	www.bhic.nl			1819			NT	1951							3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.wierookwijwaterenworstenbrood.nl/ontdekk/en/verhalen/de-antoniuskerk-in-maashees
235		kerk en kerkhof	www.wikipedia.org			1832	vóór		NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/San_Salvatorkerk_(Oeffelt)
236		kerk en kerkhof	www.theobaldusparochie.nl			1500	vanaf (binnen 50 jaar)		NT	1957			NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.theobaldusparochie.nl/ovloon-kerkinloon.html
237		kerk en kerkhof	www.bhic.nl			1722			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.wierookwijwaterenworstenbrood.nl/ontdekk/en/verhalen/de-h-rochuskerk-in-rijkevoort
238		grafkelder	www.brabantbekijken.nl			1842			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		http://www.brabantbekijken.nl/2012/10/speciale-kelder-voor-je-overleden.html
239		begraafplaats	www.bhic.nl			1893			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://wierookwijwaterenworstenbrood.nl/ontdekken/verhalen/sint-catharinaklooster-in-sambeek
240		grafkelder	www.sambeeksheem.nl		ontruimd	1894			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.sambeeksheem.nl/grafkelder.html
241		begraafplaats	www.online-begraafplaatsen.nl										NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.online-begraafplaatsen.nl/begraafplaats/3583/RK-Begraafplaats-Sint-Agatha
242		begraafplaats	www.bhic.nl			1862			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.wierookwijwaterenworstenbrood.nl/ontdekk/en/verhalen/het-klooster-mariendaal
243		begraafplaats	www.online-begraafplaatsen.nl			1645			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.online-begraafplaatsen.nl/begraafplaats/3543/Kerkhof-Emmausklooster-Avant-Spirit-Velp
244		kerk en kerkhof	www.online-begraafplaatsen.nl		opgeheven	1100	vanaf (binnen 150 jaar)		ME				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.online-begraafplaatsen.nl/begraafplaats/3542/RK-Kerkhof-Nieuwe-St-Vincentiuskerk-Velp
245		begraafplaats	www.wikipedia.org			1771			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/loodse_begraafplaats_(Vierlingsbeek)
246		kerkhof	www.koningskerkje.nl			1844			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		http://www.koningskerkje.nl/#geschiedenis
247		begraafplaats	www.online-begraafplaatsen.nl										NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.online-begraafplaatsen.nl/begraafplaats/3494/RK-Begraafplaats-St-Laurentius-Vierlingsbeek
248		kerk en kerkhof	www.bhic.nl			1000	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/vierlingsbeek-in-vogelvlucht
249		begraafplaats	www.reliwiki.nl			1900			NT				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://reliwiki.nl/index.php/Langenboom_Dominicanenstraat_-_Mariakapel
250		kerk en kerkhof	www.wikipedia.org			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/H.H._Hubertus_en_Barbarakerk
251		kapel	kad.minuutplan 1832			1424	voor		ME	1879			NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
252		kapel	kad.minuutplan 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
253		kapel	kad.minuutplan 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
254		kerk	kad.minuutplan 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
255		kerk	kad. minuut 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
256		klooster	kad.minuutplan 1832			1371			ME				NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
257		klooster	kad.minuutplan 1832			1645			NT				NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
258		kerk	kad.minuut 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
259		kapel	kad.minuut 1832			1600	voor		NT				NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
260		kapel	kad. minuut 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
261		kerk en kerkhof	www.wikipedia.org; TMK 1837			1400	circa		ME				NT				3 waarde-archeologie 2	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Corneliuskerk_(Wanroij)
262		kerk	kad.minuutplan 1832										NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		
263		klooster	www.wikipedia.org			1653			NT				NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/Karmelietenklooster_(Boxmeer)
264		klooster	www.wikipedia.org			1672			NT				NT				3 waarde-archeologie 3	religie en begraven		https://nl.wikipedia.org/wiki/Karmelietessenklooster_(Boxmeer)
265		oefenschans	AHN3			1800	vanaf (tot einde eeuw)		NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
266		oefenschans	AHN3			1800	vanaf (tot einde eeuw)		NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
267		kogelvanger	AHN3			1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
268		kogelvanger	AHN3			1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
269		kogelvanger	AHN3			1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
270		kogelvanger	AHN3			1850			NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
271		kogelvanger	AHN3			1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
272		kogelvanger	AHN3			1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
273		militair vliegveld	www.bhic.nl			1945			NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/vliegveld-b-89-mill
274		arbeidskamp	www.tracesofwar.nl		Ook NAD 412 of Kamp Zuid genoemd	1940			NT	1944			NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		https://www.tracesofwar.nl/sights/73695/Sporen-van-de-Oorlog-Overloon-10-Arbeidskamp.htm
275		arbeidskamp	www.wikipedia.org		Ook NAD 411 of Kamp Noord genoemd	1940			NT	1944			NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		https://nl.wikipedia.org/wiki/Nederlandse_Arbeidsdienst
276		militair oefenterrein	topografische kaart 1967		na 1939 in gebruik genomen als	1850	circa		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
277		militair oefenterrein	Topografische kaart 1967		Op locatie geallieerd vliegveld uit	1945	vanaf		NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
278		legerplaats			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
279		legerplaats			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
280		legerplaats			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 attentiegebied	oorlog en defensie		
281		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
282		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
283		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
284		schans			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
285		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
286		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
287		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
288		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
289		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
290		schans			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
291		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
292		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
293		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
294		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
295		batterij			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
296		hoornwerk			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
297		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
298		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
299		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
300		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
301		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
302		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
303		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
304		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
305		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
306		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
307		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
308		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
309		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
310		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
311		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
312		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
313		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
314		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3 waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		

id	IdSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	Annotatie	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link
315		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
316		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
317		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
318		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
319		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
320		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
321		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
322		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
323		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
324		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
325		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
326		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
327		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
328		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
329		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
330		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
331		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
332		schans			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
333		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
334		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
335		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
336		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
337		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
338		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
339		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
340		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
341		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
342		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
343		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
344		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
345		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
346		redoute			circumvallatielinie Grave	1602			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
347		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
348		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
349		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
350		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
351		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
352		batterij			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
353		kasteel	Kastelengids van Noord-Brabant (1999), Becc e.a.			1282	voor		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	
354		kasteel			Opgenomen in de nieuwbouw va	1457	voor		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	www.kasteleninbrabant.nl
355		moated site	www.kastelenin nederland			1475	voor		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=800
356		moated site	www.kastelenin nederland.nl			1484			ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=794
357		moated site	www.kastelenin nederland.nl			1427			ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=834
358		bunker	www.tracesofwar.nl			1936			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://www.tracesofwar.nl/sights/866/Kazemat-Noord.htm
359		bunker	www.tracesofwar.nl			1936			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://www.tracesofwar.nl/sights/21427/Kazemat-Zuid.htm
360		moated site	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/files/media/luneveenpdf.pdf
361		moated site	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/files/media/luneveenpdf.pdf
362		moated site	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/files/media/luneveenpdf.pdf
363		moated site	www.kastelenin nederland.nl			1366			ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=973
364		moated site	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/files/media/luneveenpdf.pdf
365		moated site	Jan Hendriks		mogelijke locatie	1400	vanaf (binnen 50 jaar)		ME									waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.brabantserfgoed.nl/collectie/object/enb-119-documenten/b774bf598b3e7d28eaa70229e0d29326abe9afb3
366		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
367		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
368		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
369		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
370		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
371		legerplaats			circumvallatielinie Genneperhuis	1641			NT				NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	
372		vestingwerken	RAAP-rapport 2275										NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
373		vestingwerken	RAAP-rapport 2275										NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
374		vestingwerken	RAAP-rapport 2275										NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
375		vestingwerken	RAAP-rapport 2275										NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
376		vestingwerken	RAAP-rapport 2275										NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
377		vestingwerken	RAAP-rapport 2275			1674			NT				NT				3	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	
378		kasteel			inclusief laat-19e eeuwse deel								NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	
379		kasteel	verwachtingskaart Grave, 2011										NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	
380		kasteel	www.wikipedia.org			1477			ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Kasteel_Aldendriel
381		kasteel	www.nepomukboxmeer.nl			1478	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/over-boxmeer/bekende-gebouwen-in-boxmeer/De-Weijer/
382		kasteel	www.nepomukboxmeer.nl			1598	vóór		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/over-boxmeer/bekende-gebouwen-in-boxmeer/huize-elzendonck/
383		kasteel	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/over-boxmeer/bekende-gebouwen-in-boxmeer/huis-het-leuker/
384		kasteel	www.nepomukboxmeer.nl			1400	vanaf (binnen anderhalve eeuw)		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/files/media/luneveenpdf.pdf
385		kasteel	www.nepomukboxmeer.nl			1782	vanaf		NT				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.nepomukboxmeer.nl/over-boxmeer/bekende-gebouwen-in-boxmeer/Het-Kasteel-van-Boxmeer/
386		kasteel	www.kastelenin nederland.nl			1362	vóór		ME				NT				3	waarde-archeologie 3	oorlog en defensie	https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=913
387		kazemat	bovengronds: rijksmonument										NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/420215
388		kazemat	bovengronds: rijksmonument										NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/420216
389		kazemat	bovengronds: rijksmonument			1694			NT	1694			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/506922
390		kazemat	bovengronds: rijksmonument			1936			NT	1936			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/518573
391		kazemat	bovengronds: rijksmonument			1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/518576
392		kazemat	bovengronds: rijksmonument			1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/518577

id	idSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	AnnotatieI	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link
393		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525590
394		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525591
395		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525592
396		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525593
397		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525600
398		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525601
399		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525604
400		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525607
401		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525608
402		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525609
403		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525617
404		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525627
405		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525637
406		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525647
407		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525657
408		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525656
409		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525677
410		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525678
411		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525679
412		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525680
413		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT			3	attentiegebied	oorlog en defensie		https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525

	ID	IdSub	Type	BronInfo	Naam	Opmerkinge	JaarBegin	AnnotatieJ	DatBegin	DatBeginH	JaarEind	Annotati_1	DatEind	DatEindH	DatToelich	BegrAanpas	PerKaarten	beleid	thema	subthema	link
	447		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519278
	448		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519279
	449		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519286
	450		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519287
	451		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519288
	452		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519289
	453		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519290
	454		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519291
	455		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519292
	456		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519293
	457		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525563
	458		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525555
	459		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525556
	460		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525557
	461		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525558
	462		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525559
	463		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525560
	464		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525561
	465		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525562
	466		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525595
	467		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525596
	468		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525618
	469		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519232
	470		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519233
	471		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519234
	472		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519235
	473		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525550
	474		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525551
	475		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525552
	476		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525553
	477		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525548
	478		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1939			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/525549
	479		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1939			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519273
	480		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1939			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/519274
	481		stuw	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1939			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Monumenten/524060
	482		kazemat	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519236
	483		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519237
	484		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519295
	485		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519296
	486		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519297
	487		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/519298
	488		brug	bovengronds: rijksmonument		Peel Raamstelling	1939			NT	1940			NT				3	attentiegebied	oorlog en defensie	https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/Pdf/Monument/525622

id	type	Naam	JaarBegin	AnnotatieJ	JaarEind	Annotati_1	Opmerkinge	BronInfo	ArcheoRele	ArcheoBuff	beleid	Thema	subthema	Link
501	beek	Brede Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
502	beek	Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
503	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
504	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
505	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
506	beek	Vierlingsbeek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
507	beek	Vierlingsbeek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
508	beek	Molenbeek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
509	beek	Strijpsche Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
510	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
511	beek	Molenbeek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
512	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
513	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
514	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
515	beek	Tovensche Beek/Papenvoortsche Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
516	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
517	beek	De Grootte Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
518	beek	De Grootte Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
519	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
520	beek	De Kleine Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
521	beek	Roode Beek	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
522	beek	De Lage Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
523	beek	De Leigraaf	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
524	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
525	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
526	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
527	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
528	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
529	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
530	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
531	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
532	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
533	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
534	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
535	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
536	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
537	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
538	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
539	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
540	beek	De Lage Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
541	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
542	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
543	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
544	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
545	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
546	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
547	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
548	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
549	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
550	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
551	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
552	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
553	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
554	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
555	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
556	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
557	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
558	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
559	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
560	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
561	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
562	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
563	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
564	beek	Hoge Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
565	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
566	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
567	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
568	beek		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
569	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
570	beek	De Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
571	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
572	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
573	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
574	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
575	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat
576	beek	Oeffeltse Raam	1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		5	attentiegebied	economie en infrastructuur	waterstaat

[illegible]

[illegible]

id	type	Naam	JaarBegin	AnnotatieI	JaarEind	Annotati_1	Opmerkinge	BronInfo	ArcheoRele	ArcheoBuff	beleid	Thema	subthema	Link
729	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
730	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
731	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
732	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
733	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
734	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
735	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
736	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
737	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
738	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
739	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
740	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
741	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
742	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
743	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
744	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
745	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
746	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
747	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
748	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
749	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
750	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
751	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
752	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
753	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
754	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
755	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
756	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
757	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
758	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
759	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
760	dijk		1832	vóór				kadastraal minuutplan 1832	ja		25	waarde-archeologie 5	economie en infrastructuur	waterstaat
761	landweer			bouwjaar onbekend				RCE	ja		15	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/user/uploads/pdfs/landweren/Landweer_Maashees.pdf
762	landweer			bouwjaar onbekend				RCE	ja		15	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/user/uploads/pdfs/landweren/Landweer_Maashees.pdf
763	landweer			bouwjaar onbekend				RCE	ja		15	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/user/uploads/pdfs/landweren/Landweer_Maashees.pdf
764	landweer			bouwjaar onbekend				RCE	ja		15	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/user/uploads/pdfs/landweren/Landweer_Maashees.pdf
765	landweer		1359	vóór	1553	na	mogelijke locatie	RCE	ja		15	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/user/uploads/pdfs/landweren/Landweer_Maashees.pdf
766	verdedigingslinie	Peel-Raamstelling	1939				bestaande uit tankgrachten, wallen, loopgraven, mijnevelden en kazematten	RCE	ja		50	attentiegebied	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=militaire%5Flandschapskaart#
767	oefenloopgraaf		1940	vóór				AHN3	ja		5	attentiegebied	oorlog en defensie	
768	oefenloopgraaf		1940	vóór				AHN3	ja		5	attentiegebied	oorlog en defensie	
769	oefenstelling		1940	vóór				AHN3	ja		5	attentiegebied	oorlog en defensie	
770	oefenstelling		1940	vóór				AHN3	ja		5	attentiegebied	oorlog en defensie	
771	oefenstelling		1940	vóór				AHN3	ja		5	attentiegebied	oorlog en defensie	
772	antitankgracht	Defensiekanaal	1939					www.wikipedia.org	ja		10	attentiegebied	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Defensiekanaal
773	antitankgracht	Defensiekanaal	1939					www.wikipedia.org	ja		10	attentiegebied	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Defensiekanaal
774	antitankgracht	Defensiekanaal	1939					www.wikipedia.org	ja		10	attentiegebied	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Defensiekanaal
775	aspergeversperring		1940					www.wikipedia.org	ja		10	attentiegebied	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Slagbij_Mill
776	aspergeversperring		1939					www.wikipedia.org	ja		10	attentiegebied	oorlog en defensie	https://nl.wikipedia.org/wiki/Slagbij_Mill
777	loopgraaf		1939				gerestaureerd	www.tracesofwar.nl	ja		5	waarde-archeologie 5	oorlog en defensie	https://www.tracesofwar.nl/sights/20866/Gereconstrueerde-Loopgraaf-Peel-Raamstelling.htm
778	loopgraaf		1939				gerestaureerd	www.tracesofwar.nl	ja		5	waarde-archeologie 5	oorlog en defensie	https://www.tracesofwar.nl/sights/20866/Gereconstrueerde-Loopgraaf-Peel-Raamstelling.htm
779	verdedigingslinie	Peel-Raamstelling	1939				bestaande uit tankgrachten, wallen loop	RCE	ja		50	attentiegebied	oorlog en defensie	https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=militaire%5Flandschapskaart#

id	type	Naam	JaarBegin	AnnotatieJ	JaarEind	Annotati_1	Opmerkinge	BronInfo	ArcheoRele	ArcheoBuff	beleid	Thema	subthema	Link
780	verdedigingslinie	Peel-Raamstelling	1939				bestaande uit tankgrachten, wallen loo	RCE	ja	50	attentiegebied	oorlog en defensie		https://rce.webgispublisher.nl/Vie wer.aspx?map=militaire%5Flands chapskaart#
781	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
782	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
783	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
784	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
785	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
786	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
787	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
788	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
789	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
790	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
791	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
792	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
793	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
794	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
795	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
796	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
797	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
798	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
799	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
800	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
801	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
802	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
803	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
804	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
805	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
806	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
807	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
808	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
809	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
810	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
811	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
812	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
813	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
814	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
815	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
816	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
817	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
818	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
819	schipbrug		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
820	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
821	circumvallatielinie		1602				Circumvallatielinie Grave		ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
822	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
823	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
824	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
825	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
826	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
827	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
828	cicumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
829	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		
830	circumvallatielinie		1641				Circumvallatielinie Gennepershuis	RAAP-rapport 5826	ja	10	waarde-archeologie 4	oorlog en defensie		

id	Type	Naam	JaarBegin	Annotatie1	JaarEind	Annotatie_2	Opmerkinge	BronInfo	ArcheoBuffer	beleid	Thema	Subthema	Link
901	justitieplaats	Justitieplaats van de Vrije Hoge Heerlijkheid Oploo	1500	circa	1790			www.wikipedia.org	50	waarde-archeologie 5	oorlog en defensie		https://nl.wikipedia.org/wiki/Groote_Slink
902	justitieplaats	Justitieplaats van de stad Grave en het Land van Cuijk	1795	voor	1795		terrein is afgegraven	www.estersheem.nl	50	waarde-archeologie 5	oorlog en defensie		https://www.estersheem.nl/escharen-terug-in-de-tijd/galgenberg
903	justitieplaats	Justitieplaats van het Land van Ravenstein	1795	voor	1795			www.estersheem.nl	50	waarde-archeologie 5	oorlog en defensie		https://www.estersheem.nl/escharen-terug-in-de-tijd/galgenberg
904	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
905	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
906	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
907	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
908	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
909	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
910	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
911	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
912	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
913	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
914	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
915	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
916	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
917	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
918	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
919	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
920	sluis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
921	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
922	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
923	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
924	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
925	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
926	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
927	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
928	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
929	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
930	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
931	sluis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
932	bruglocatie (mogelijk)		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
933	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
934	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
935	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
936	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
937	duiker		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
938	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
939	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
940	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
941	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
942	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
943	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
944	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
945	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
946	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
947	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
948	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
949	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
950	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
951	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
952	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
953	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
954	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
955	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
956	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
957	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
958	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
959	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
960	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
961	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
962	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
963	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
964	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
965	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
966	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
967	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	

[illegible]

[illegible]

[illegible]

id	Type	Naam	JaarBegin	Annotatie	JaarEind	Annotatie_1	Opmerkinge	BronInfo	ArcheoBuffer	beleid	Thema	Subthema	Link
1178	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1179	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1180	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1181	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1182	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1183	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1184	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1185	voorde		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1186	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1187	duiker		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1188	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1189	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1190	bruglocatie		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1191	sluis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1192	sluis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1193	sluis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	10	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur	waterstaat	
1194	veerhuis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1195	korenmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1196	korenmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1197	watermolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1198	korenmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1199	korenmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1200	veerhuis	De Staaijveer	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1201	veerhuis		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1202	schorsmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1203	molen	Molen van Poos	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1204	molen	Maria Molen	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1205	molen	Heidebloem	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1206	molen	De Groeningse- of Vierlingsbeekse	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1207	rosmolen	Rosmolen van Renier Cleophas	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1208	rosmolen	Rosmolen van Hendrikus van Samb	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1209	molen	Hamse Molen	1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1210	molen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		
1211	houtzaagmolen		1832	voor	0			kad.minuut 1832	50	waarde-archeologie 4	economie en infrastructuur		

Bijlage 4. Catalogus met vondstlocaties

Bijlage 5. Indeling van de archeologische terreinen naar beleidscategorie

GeometrieType	Thema	Subthema	Type	ArcheoBuffer (m)	Beleidscategorie
punt	wonen		bebouwing	50	waarde-archeologie 4
vlak	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	landgoed		attentiegebied
vlak	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	sterrebos		attentiegebied
vlak	wonen	landgoederen en buitenplaatsen	tuinen		attentiegebied
vlak	religie en begraven		begraafplaats		waarde-archeologie 2
vlak	religie en begraven		grafkelder		waarde-archeologie 2
vlak	religie en begraven		kapel		waarde-archeologie 3
vlak	religie en begraven		kerk		waarde-archeologie 3
vlak	religie en begraven		kerk en kerkhof		waarde-archeologie 2
vlak	religie en begraven		kerkhof		waarde-archeologie 2
vlak	religie en begraven		klooster		waarde-archeologie 3
lijn	oorlog en defensie		antitankgracht	10	attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		arbeidskamp		waarde-archeologie 4
lijn	oorlog en defensie		aspergeversperring	10	attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		batterij		waarde-archeologie 4
vlak	oorlog en defensie		brug		attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		bunker		waarde-archeologie 4
lijn	oorlog en defensie		circumvallatielinie	10	waarde-archeologie 4
lijn	oorlog en defensie		circumvallatielinie	10	waarde-archeologie 4
vlak	oorlog en defensie		hoornwerk		waarde-archeologie 4
punt	oorlog en defensie		justitieplaats	50	waarde-archeologie 5 - hoge verwachting
vlak	oorlog en defensie		kasteel		waarde-archeologie 3
vlak	oorlog en defensie		kazemat		attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		kogelvanger		attentiegebied
lijn	oorlog en defensie		landweer	15	waarde-archeologie 4
vlak	oorlog en defensie		legerplaats		attentiegebied
lijn	oorlog en defensie		loopgraaf	5	waarde-archeologie 5
vlak	oorlog en defensie		militair oefenterrein		attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		militair vliegveld		attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		moated site		waarde-archeologie 3
lijn	oorlog en defensie		oefenloopgraaf	5	attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		oefenschans		waarde-archeologie 4
lijn	oorlog en defensie		oefenstelling	5	attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		redoute		waarde-archeologie 4
vlak	oorlog en defensie		schans		waarde-archeologie 4
lijn	oorlog en defensie		schipbrug	10	waarde-archeologie 4
vlak	oorlog en defensie		stuw		attentiegebied
lijn	oorlog en defensie		verdedigingslinie	50	attentiegebied
vlak	oorlog en defensie		vestingwerken		waarde-archeologie 4
lijn	economie en infrastructuur	waterstaat	beek	5	attentiegebied
punt	economie en infrastructuur	waterstaat	bruglocatie	10	waarde-archeologie 4
punt	economie en infrastructuur	waterstaat	bruglocatie (mogelijk)	10	waarde-archeologie 4
lijn	economie en infrastructuur	waterstaat	dijk	25	waarde-archeologie 5 - hoge verwachting
punt	economie en infrastructuur	waterstaat	duiker	10	waarde-archeologie 4
vlak	economie en infrastructuur	waterstaat	eendenkooi		waarde-archeologie 4
vlak	economie en infrastructuur	waterstaat	gracht		waarde-archeologie 3
vlak	economie en infrastructuur	waterstaat	haven		waarde-archeologie 3
punt	economie en infrastructuur		molen	50	waarde-archeologie 4
vlak	economie en infrastructuur	waterstaat	molenkolk		waarde-archeologie 4
punt	economie en infrastructuur	waterstaat	sluis	10	waarde-archeologie 4
vlak	economie en infrastructuur		uitzichtheuvel		waarde-archeologie 4
punt	economie en infrastructuur		veerhuis	50	waarde-archeologie 4
vlak	economie en infrastructuur	waterstaat	ven		attentiegebied
punt	economie en infrastructuur	waterstaat	voorde	10	waarde-archeologie 4

Bijlage 6. Verwachtingsmodel

Landschap	LandschapCode	periode	PerCode	EenheidCor	EenheidOmschrijving	AfdekkendeLaag	AfdLaagCor	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	opmerking	CodePerEe	CodeTotaal
Horst	H	Pleistocene	P	bd	beekdal			hoog	laag	laag	middel		P_bd	H_P_bd
Horst	H	Pleistocene	P	de	erosiedal			middel	laag	laag	laag_p		P_de	H_P_de
Horst	H	Pleistocene	P	dr	dekzandrug			hoog	middel	hoog	hoog		P_dr	H_P_dr
Horst	H	Pleistocene	P	drl	lage dekzandrug			middel	middel	middel	middel		P_drl	H_P_drl
Horst	H	Pleistocene	P	dr-sl	dekzandrug afgedekt met lage stuifduinen	lage stuifduinen	sh	hoog	middel	laag	middel		P_dr-sl	H_P_dr-sl
Horst	H	Pleistocene	P	dw	dekzandwelvingen			middel	middel	middel	middel		P_dw	H_P_dw
Horst	H	Pleistocene	P	gdv	gordeldekzandvlakte			laag	laag	laag	laag_p		P_gdv	H_P_gdv
Horst	H	Pleistocene	P	gdw	gordeldekzandwelvingen			middel	middel	middel	middel		P_gdw	H_P_gdw
Horst	H	Pleistocene	P	hl	laagte op horst			laag	laag	laag	laag_p		P_hl	H_P_hl
Horst	H	Pleistocene	P	hv	horstvlakte			laag	laag	laag	laag_p		P_hv	H_P_hv
Horst	H	Pleistocene	P	hx-s	horst (onbepaald) met stuifuiuen en -laagtes	stuifduinen en -laagtes	s	onbekend	onbekend	laag	middel		P_hx-s	H_P_hx-sh
Horst	H	Pleistocene	P	hx-sh	horst (onbepaald) met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	onbekend	onbekend	laag	middel		P_hx-sh	H_P_hx-sh
Horst	H	Pleistocene	P	hx-sl	horst (onbepaald) met lage stuifduinen	lage stuifduinen	sl	onbekend	onbekend	laag	middel		P_hx-sl	H_P_hx-sl
Horst	H	Pleistocene	P	hx-su	horst (onbepaald) met uitblazingsvlakte	uitblazingsvlakte	su	laag	laag	laag	laag_p		P_hx-su	H_P_hx-su
Horst	H	Pleistocene	P	ld	dalvormige laagte			middel	laag	laag	laag_p		P_ld	H_P_ld
Horst	H	Pleistocene	P	ldh	dalvormige laagte op rand horst			middel	laag	middel	middel		P_ldh	H_P_ldh
Horst	H	Pleistocene	P	lm	moerassige laagte			laag	laag	laag	laag		P_lm	H_P_lm
Horst	H	Pleistocene	P	su	horst (onbepaald) met uitblazingsvlakte			laag	laag	laag	laag		P_su	H_P_su
Maasterrassen	T	Allerod	A	gd	doorbraakgeul			laag	laag	laag	laag		A_gd	T_A_gd
Maasterrassen	T	Allerod	A	geen	geen			geen	geen	geen	geen		A_geen	T_A_geen
Maasterrassen	T	Allerod	A	gm	geul van meanderende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	A_gm	T_A_gm
Maasterrassen	T	Allerod	A	gm-o	geul van meanderende rivier met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog	specifiek: watergerelateerd	A_gm-o	T_A_gm-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	A_gv	T_A_gv
Maasterrassen	T	Allerod	A	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog	specifiek: watergerelateerd	A_gv-o	T_A_gv-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	kr	kronkelwaard (ruggen en geulen)			hoog	hoog	hoog	hoog		A_kr	T_A_kr
Maasterrassen	T	Allerod	A	kr-d	kronkelwaardrug (Allerod) bedekt met rivierduin (Dryas)	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		A_kr-d	T_A_kr-d
Maasterrassen	T	Allerod	A	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		A_kr-o	T_A_kr-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	kv	vlakte in kronkelwaard			laag	laag	laag	laag		A_kv	T_A_kv
Maasterrassen	T	Allerod	A	kv-o	vlakte in kronkelwaard met oeverdek	oeverdek	o	middel	middel	laag	middel		A_kv-o	T_A_kv-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	kw	kronkelwaardwelvingen			middel	middel	middel	middel		A_kw	T_A_kw
Maasterrassen	T	Allerod	A	kw-o	kronkelwaardwelvingen met oeverdek	oeverdek	o	hoog	middel	middel	middel		A_kw-o	T_A_kw-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	tr	terrasrestrug			hoog	hoog	hoog	hoog		A_tr	T_A_tr
Maasterrassen	T	Allerod	A	tr-d	terrasrestrug afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		A_tr-d	T_A_tr-d
Maasterrassen	T	Allerod	A	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		A_tr-o	T_A_tr-o
Maasterrassen	T	Allerod	A	tu	terrasvlakte, laaggelegen			laag	laag	laag	laag		A_tu	T_A_tu
Maasterrassen	T	Allerod	A	tv	terrasvlakte			middel	middel	laag	middel		A_tv	T_A_tv
Maasterrassen	T	Allerod	A	tw	welvingen in terrasvlakte			hoog	hoog	middel	hoog		A_tw	T_A_tw
Maasterrassen	T	Allerod	A	tw-d	welvingen in terrasvlakte, afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		A_tw-d	T_A_tw-d
Maasterrassen	T	Allerod	A	tx-o	terras (onbepaald) met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		A_tx-o	T_A_tx-o
Maasterrassen	T	Bolling	B	tx-sh	terras (onbepaald) afgedekt met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	onbekend	onbekend	middel	middel		A_tx-sh	T_A_tx-sh
Maasterrassen	T	Bolling	B	gd	doorbraakgeul			laag	laag	laag	laag		B_gd	T_B_gd
Maasterrassen	T	Bolling	B	gd-o	doorbraakgeul afgedekt met oever	oeverdek	o	middel	laag	laag	laag		B_gd-o	T_B_gd-o
Maasterrassen	T	Bolling	B	geen	geen			geen	geen	geen	geen		B_geen	T_B_geen
Maasterrassen	T	Bolling	B	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	B_gv	T_B_gv
Maasterrassen	T	Bolling	B	tr	terrasrestrug			hoog	hoog	hoog	hoog		B_tr	T_B_tr
Maasterrassen	T	Bolling	B	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		B_tr-o	T_B_tr-o
Maasterrassen	T	Bolling	B	tu	terrasvlakte, laaggelegen			laag	laag	laag	laag		B_tu	T_B_tu
Maasterrassen	T	Bolling	B	tv	terrasvlakte			middel	middel	laag	middel		B_tv	T_B_tv
Maasterrassen	T	Bolling	B	tv-o	terrasvlakte met oeverdek	oeverdek	o	middel	middel	laag	middel		B_tv-o	T_B_tv-o
Maasterrassen	T	Bolling	B	tw	welvingen in terrasvlakte			hoog	hoog	middel	hoog		B_tw	T_B_tw
Maasterrassen	T	Bolling	B	tw-o	welvingen in terrasvlakte, met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		B_tw-o	T_B_tw-o
Maasterrassen	T	Bolling	B	tx-d	terras (onbepaald) afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		B_tx-d	T_B_tx-d
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	bd	beekdal			laag	laag	laag	laag_w	Specifiek: watergerelateerd	DJ_bd	T_DJ_bd
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	geen	geen			geen	geen	geen	geen		DJ_geen	T_DJ_geen
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	go	ontwateringsgeul			laag	laag	laag	laag	specifiek: watergerelateerd	DJ_go	T_DJ_go
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	DJ_gv	T_DJ_gv
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	laag	middel	middel	middel	specifiek: watergerelateerd	DJ_gv-o	T_DJ_gv-o
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	tr	terrasrestrug			hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr	T_DJ_tr
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr-o	T_DJ_tr-o
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	tv	terrasvlakte			laag	laag	laag	laag		DJ_tv	T_DJ_tv
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	tv-o	terrasvlakte met oeverdek	oeverdek	o	hoog	middel	laag	middel		DJ_tv-o	T_DJ_tv-o

Landschap	LandschapCode	periode	PerCode	EenheidCor	EenheidOmschrijving	AfdekkendeLaag	AfdLaagCor	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	opmerking	CodePerEe	CodeTotaal
Maasterrassen	T	Jonge Dryas	DJ	tw	welvingen in terrasvlakke			hoog	middel	middel	middel		DJ_tw	T_DJ_tw
Maasterrassen	T	Holoceen	H	bd	beekdal			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	H_bd	T_H_bd
Maasterrassen	T	Holoceen - Laat	HL	gm	geul van meanderende rivier			geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HL_gm	T_HL_gm
Maasterrassen	T	Holoceen - Laat	HL	kw	kronkelwaardwelvingen			geen	middel	middel	middel		HL_kw	T_HL_kw
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	geen	geen			geen	geen	geen	geen		HM_geen	T_HM_geen
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	geen	middel	hoog	middel	specifiek: watergerelateerd	HM_gv-o	T_HM_gv-o
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	geen	hoog	hoog	hoog		HM_kr-o	T_HM_kr-o
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	kw	kronkelwaardwelvingen			geen	middel	middel	middel		HM_kw	T_HM_kw
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	sg	stroomgordel			geen	middel	laag	laag		HM_sg	T_HM_sg
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	sg-o	stroomgordel met oeverdek	oeverdek	o	geen	hoog	hoog	hoog		HM_sg-o	T_HM_sg-o
Maasterrassen	T	Holoceen - Midden	HM	tv	terrasvlakke			geen	laag	laag	laag		HM_tv	T_HM_tv
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	geen	geen			geen	geen	geen	geen		HV_geen	T_HV_geen
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HV_gv	T_HV_gv
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	laag	middel	middel	middel	specifiek: watergerelateerd	HV_gv-o	T_HV_gv-o
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	tr	terrasrestrug			hoog	hoog	hoog	hoog		HV_tr	T_HV_tr
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	tv	terrasvlakke			laag	laag	laag	laag_p		HV_tv	T_HV_tv
Maasterrassen	T	Holoceen - Vroeg	HV	tv-o	terrasvlakke met oeverdek	oeverdek	o	laag	hoog	hoog	hoog		HV_tv-o	T_HV_tv-o
Maasterrassen	T	Weichsel	W	gd	doorbraakgeul			laag	laag	laag	laag		W_gd	T_W_gd
Maasterrassen	T	Weichsel	W	gdw	gordeldekzandwelvingen			middel	middel	middel	middel		W_gdw	T_W_gdw
Maasterrassen	T	Weichsel	W	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	W_gv	T_W_gv
Maasterrassen	T	Weichsel	W	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog	specifiek: watergerelateerd	W_gv-o	T_W_gv-o
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tr	terrasrestrug			hoog	hoog	hoog	hoog		W_tr	T_W_tr
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tr-d	terrasrestrug afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tr-d	T_W_tr-d
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tr-o	T_W_tr-o
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tr-sh	terrasrestrug afgedekt met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tr-sh	T_W_tr-sh
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tu	terrasvlakke, laaggelegen			laag	laag	laag	laag_p		W_tu	T_W_tu
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tv	terrasvlakke			middel	middel	laag	middel		W_tv	T_W_tv
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tv-o	terrasvlakke met oeverdek	oeverdek	o	middel	hoog	hoog	hoog		W_tv-o	T_W_tv-o
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tw	welvingen in terrasvlakke			hoog	hoog	middel	hoog		W_tw	T_W_tw
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tx_su	terras (onbepaald) met uitblazingsvlakke	uitblazingsvlakke	su	onbekend	laag	laag	laag		W_tx_su	T_W_tx_su
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tx-d	terras (onbepaald) afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tx-d	T_W_tx-d
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tx-o	terras (onbepaald) met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tx-o	T_W_tx-o
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tx-sh	terras (onbepaald) afgedekt met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	onbekend	onbekend	middel	middel		W_tx-sh	T_W_tx-sh
Maasterrassen	T	Weichsel	W	tx-sl	terras (onbepaald) afgedekt met lage stuifduinen	lage stuifduinen	sl	onbekend	onbekend	middel	middel		W_tx-sl	T_W_tx-sl
Uiterwaard	U	Allerod	A	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		A_kr-o	U_A_kr-o
Uiterwaard	U	Antropogeen	AN	Maas	Maas			geen	geen	geen	geen		AN_Maas	U_AN_Maas
Uiterwaard	U	Bolling	B	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		B_tr-o	U_B_tr-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	dv-o	dalvlakke met oeverdek	oeverdek	o	laag	laag	middel	laag		DJ_dv-o	U_DJ_dv-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	gb	beekloop in geul/uiterwaard			laag	laag	laag	laag_w		DJ_gb	U_DJ_gb
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	gd-o	doorbraakgeul afgedekt met oever	oeverdek	o	laag	laag	laag	laag		DJ_gd-o	U_DJ_gd-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	gv	geul van vlechtende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	DJ_gv	U_DJ_gv
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	laag	middel	middel	middel	specifiek: watergerelateerd	DJ_gv-o	U_DJ_gv-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tr-d	terrasrestrug afgedekt met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr-d	U_DJ_tr-d
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tr-dh	terrasrestrug met met rivierduin (hoog)	rivierduin, hoog	dh	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr-dh	U_DJ_tr-dh
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tr-dl	terrasvlakke met rivierduin (laag)	rivierduin, laag	dl	hoog	middel	middel	middel		DJ_tr-dl	U_DJ_tr-dl
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tr-o	terrasrestrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr-o	U_DJ_tr-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tr-sh	terrasrug afgedekt met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tr-sh	U_DJ_tr-sh
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tu	terrasvlakke, laaggelegen			laag	laag	laag	laag		DJ_tu	U_DJ_tu
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tu-o	terrasvlakke, laaggelegen; met oeverdek	oeverdek	o	laag	laag	laag	laag		DJ_tu-o	U_DJ_tu-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tv-d	terrasvlakke met rivierduin	rivierduin	d	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tv-d	U_DJ_tv-d
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tv-g	terrasvlakke met doorbraakgeul	doorbraakgeul	g	laag	laag	laag	laag		DJ_tv-g	U_DJ_tv-g
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tv-o	terrasvlakke met oeverdek	oeverdek	o	hoog	middel	laag	middel		DJ_tv-o	U_DJ_tv-o
Uiterwaard	U	Jonge Dryas	DJ	tw-o	welvingen in terrasvlakke, met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		DJ_tw-o	U_DJ_tw-o
Uiterwaard	U	Holoceen	H	bd	beekdal			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	H_bd	U_H_bd
Uiterwaard	U	Holoceen	H	dv-o	dalvlakke met oeverdek	oeverdek	o	middel	middel	laag	middel		H_dv-o	U_H_dv-o
Uiterwaard	U	Holoceen	H	gb	beekloop in geul/uiterwaard			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	H_gb	U_H_gb
Uiterwaard	U	Holoceen	H	gm	geul van meanderende rivier			laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	H_gm	U_H_gm
Uiterwaard	U	Holoceen	H	tr-sh	terrasrug afgedekt met hoge stuifduinen	hoge stuifduinen	sh	hoog	hoog	hoog	hoog		H_tr-sh	U_H_tr-sh
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	dv-o	dalvlakke met oeverdek	oeverdek	o	geen	laag	laag	laag		HL_dv-o	U_HL_dv-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	gd-o	doorbraakgeul afgedekt met oever	oeverdek	o	geen	laag	laag	laag		HL_gd-o	U_HL_gd-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	gk	kronkelwaardgeul			geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HL_gk	U_HL_gk

Landschap	LandschapCode	periode	PerCode	EenheidCor	EenheidOmschrijving	AfdekkendeLaag	AfdLaagCor	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	Verwachtin	opmerking	CodePerEe	CodeTotaal
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	gm	geul van meanderende rivier			geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HL_gm	U_HL_gm
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HL_gv-o	U_HL_gv-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	km-o	kom in kronkelwaard met oeverdek	oeverdek	o	geen	laag	laag	laag		HL_km-o	U_HL_km-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	geen	hoog	middel	middel		HL_kr-o	U_HL_kr-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	kw	kronkelwaardwelingen			geen	middel	middel	middel		HL_kw	U_HL_kw
Uiterwaard	U	Holoceen - Laat	HL	Maas	Maas			geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HL_Maas	U_HL_Maas
Uiterwaard	U	Holoceen - Midden	HM	gr	restgeul			geen	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HM_gr	U_HM_gr
Uiterwaard	U	Holoceen - Midden	HM	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	geen	middel	hoog	middel	specifiek: watergerelateerd	HM_gv-o	U_HM_gv-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Midden	HM	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	geen	hoog	hoog	hoog		HM_kr-o	U_HM_kr-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Midden	HM	kw	kronkelwaardwelingen			geen	middel	middel	middel		HM_kw	U_HM_kw
Uiterwaard	U	Holoceen - Midden	HM	sg-o	stroomgordel met oeverdek	oeverdek	o	geen	hoog	hoog	hoog		HM_sg-o	U_HM_sg-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Vroeg	HV	gv-o	geul van vlechtende rivier met oeverdek	oeverdek	o	laag	laag	laag	laag_w	specifiek: watergerelateerd	HV_gv-o	U_HV_gv-o
Uiterwaard	U	Holoceen - Vroeg	HV	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	middel	hoog		HV_kr-o	U_HV_kr-o
Uiterwaard	U	Weichsel	W	kr-o	kronkelwaardrug met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		W_kr-o	U_W_kr-o
Uiterwaard	U	Weichsel	W	tx-o	terras (onbepaald) met oeverdek	oeverdek	o	hoog	hoog	hoog	hoog		W_tx-o	U_W_tx-o

Bijlage 2 Uitvoeringsagenda Beleidsnota Archeologie 2024

Wat	Wie	Wanneer	Budget exploitatie
Beleid - Beschikbaar maken digitale versie Archeologische Beleidsadvieskaart. - Updaten en herzien Archeologische Beleidsadvieskaart. - Opstellen van gemeentelijke archeologische onderzoeksagenda. Ter besluitvorming voorleggen aan de Raad. - Onderzoek mogelijkheid voor regionale archeologische onderzoeksagenda - Onderzoek mogelijke lastenverlichting initiatiefnemers (standaard PvE's)	Intern in afstemming met afd. GIS Intern Intern Intern Intern/extern uitbesteden	2024 2027 2024-2027 2024-2027 2024-2025	Kostenneutraal Kostenneutraal Kostenneutraal Kostenneutraal € 5000,-
Uitwerking oud onderzoek - Inventariseren, categoriseren en prioriteren oud onderzoek. - Onderzoek naar mogelijke financiering uitwerking oud onderzoek - Uitwerken oud onderzoek - Publieksvriendelijk overzicht archeologie Land van Cuijk	Intern Intern Intern in samenwerking met universiteiten en hogeschool Intern	2024 2024 2025-2027 e.v. 2027	Kostenneutraal Kostenneutraal Deels interne kosten, deels gesubsidieerd en deels door gemeente bekostigd € 10.000,-
Publiek en Archeologie - Onderzoek mogelijkheden publieksopgravingen - Inventarisatie mogelijkheden publiekspresentatie archeologie - Aanvraag incidenteel budget publieksbereik archeologie kadernota	Intern Intern met communicatie en toerisme/extern Intern	2024 2024-2025 2025-2027	Kostenneutraal € 10.000,- € 25.000,-/jaar

--	--	--	--

Bijlage 3 Planregels

Toelichting op de regels

In artikel 5.130 van de Omgevingswet wordt bepaald dat in een omgevingsplan rekening moet worden gehouden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed, met inbegrip van bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten. Met het oog hierop worden er in ieder geval regels gesteld ter bescherming van daarvoor in aanmerking komend cultureel erfgoed. Voor archeologische monumenten dient hierbij rekening te worden gehouden met¹ de volgende beginselen:

- a. het voorkomen van ontsiering, beschadiging of sloop van op grond van het omgevingsplan beschermde monumenten en archeologische monumenten;
- b. het voorkomen van aantasting van:
 1. de omgeving van rijksmonumenten, voorbeschermde rijksmonumenten en monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, voor zover die monumenten door die aantasting worden ontsierd of beschadigd; en
 2. het karakter van in het omgevingsplan beschermde stads- of dorpsgezichten of beschermde cultuurlandschappen door de sloop van bestaande gebouwen, de bouw van nieuwe gebouwen of andere belangrijke veranderingen; en het conserveren en in stand houden van archeologische monumenten, bij voorkeur in situ.

Om aan deze beginselen te kunnen voldoen zijn op de Archeologische Beleids- en Advieskaart ondergrenzen ten aanzien van de diepte en oppervlakte aangeduid, welke gekoppeld zijn aan archeologische verwachtingswaarden:

Ondergrenzen voor onderzoeksplicht

Op de Archeologische Waarden en Verwachtingen Kaart is aan het volledige grondgebied van Land van Cuijk een archeologische verwachtingswaarde toegekend, welke op de Archeologische Beleidsadvieskaart is vertaald naar een categorie met hieraan verbonden ondergrenzen voor

¹ Bij instructieregels tot het 'rekening houden met' gaat het niet om elementen die omwille van een zorgvuldige voorbereiding bij de besluitvorming moeten worden meegenomen, zoals bij een instructieregel tot het 'betrekken bij', maar om inhoudelijke sturing op de door het bestuursorgaan uit te voeren belangenafweging. De instructieregel geeft dan aan dat er sprake is van een zwaarwegend belang. Het bestuursorgaan heeft beoordelingsvrijheid, maar een eventuele afwijking van de norm mag op grond van het evenredigheidsbeginsel nooit groter zijn dan noodzakelijk om het gestelde doel te bereiken. Het bestuursorgaan kan andere belangen alleen zwaarder laten wegen met een draagkrachtige motivering.

archeologisch onderzoek. Deze categorieën en ondergrenzen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Vrijstellingsgrenzen archeologie Land van Cuijk			
Categorie	Verwachting/Waarde	vrijstellingsoppervlak (m ²)	vrijstellingsdiepte (cm -mv)
1	archeologisch rijksmonument	0	30
2	(potentieel) gemeentelijk archeologisch monument en historische begraafplaatsen/kerkhoven	0	30
3	terrein met archeologische waarde 1	50	30
4	terrein met archeologische waarde 2	100	30
5	hoge verwachting	250	30
6	middelhoge verwachting	1000	30
7a	lage verwachting; natte context archeologie	5000	80
7b	lage verwachting (Maasterrassen)	10.000 (= 1 ha)	50
7c	lage verwachting (Peelhorst)	geen onderzoek	nvt
8	geen verwachting	geen onderzoekspllicht	nvt

Tabel 1.1. Overzicht van de verschillende categorieën op de Archeologische Beleids- en Advieskaart met de hieraan gekoppelde ondergrenzen ten aanzien van vergunningplichtige grondroerende werkzaamheden.

Deze grenzen zijn vertaald in regels ten aanzien van de grondroerende werkzaamheden die binnen een plangebied kunnen voorkomen. Voorheen werden deze overgenomen in het bestemmingsplan. Omdat het niet duidelijk is hoe deze regels uiteindelijk vertaald worden in het omgevingsplan, worden hieronder de algemene regels beschreven. Deze zijn van toepassing op iedere categorie zoals weergegeven in tabel 1.1.

Algemene regels:

- De gemeente streeft naar duurzaam behoud van archeologische resten in situ. Indien duurzaam behoud in situ niet mogelijk is, worden behoudenswaardige archeologische resten middels een opgraving ex situ behouden.
- Indien in één plangebied van de beoogde ontwikkeling meerdere categorieën voorkomen, dan geldt de hoogste waarde (en dus de kleinste ondergrens) tenzij deze waarde minder dan 10% van het plangebied in beslag neemt.
- Indien geen onderzoek moet worden uitgevoerd omdat beneden de onderzoeksgrenzen (diepte- en/of oppervlakte-ondergrens) gebleven wordt, blijft de dubbelbestemming Waarde-Archeologie (WR-A) van het bestemmingsplan onverminderd van kracht.

- Indien op basis van de oppervlakte van de bodemverstorende ingrepen archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is, vindt dit plaats in het gehele plangebied en niet alleen voor de locatie van de beoogde bodemingrepen.
- Indien de bodem in minder dan 5% van het ingrepengebied verstoord wordt, kan het bevoegd gezag vrijstelling verlenen van de verplichting tot uitvoering van archeologisch onderzoek. De dubbelbestemming Waarde-Archeologie (WR-A) van het bestemmingsplan blijft onverminderd van kracht. Ingrepen als bomenteelt en palenbouw zijn hiervan uitgezonderd hier dient te allen tijde vooronderzoek plaats te vinden.
- In gebieden waar ingrepen gepland worden met een geleidelijk effect dient eerst vastgesteld te worden wat het effect van de ingreep (op termijn) kan zijn op de eventueel aanwezige archeologische ondergrond. Dit onderzoek vindt echter altijd plaats na afweging in het kader van een vergunningaanvraag.
- Voor -agrarische- activiteiten die vergunningplichtig zijn (zoals diepploegen, aspergeteelt, drainagesystemen aanleggen, enz.) geldt eveneens de verplichting tot het uitvoeren van een onderzoek om vast te stellen wat het effect op de langere termijn kan zijn.
- Bij een vergunningaanvraag dient het totaal aan grondroerende/vergunningplichtige werkzaamheden te worden beschouwd bij het bepalen van de oppervlakte en diepte van de ingrepen. Wanneer bijvoorbeeld een huis wordt gebouwd met een oppervlakte van 100 m² en hierbij een zone van 150 m² verhard wordt, is sprake van 250m² te verstoren oppervlakte.
- Bij archeologievriendelijke ontwikkelingen dient het vooronderzoek tot aan proefsleuven te zijn uitgevoerd, ten einde te kunnen bepalen in hoeverre de archeologievriendelijk ontwikkelingen gevolgen hebben voor de aanwezige archeologische resten.
- Bij het bepalen van de verstoringsdiepte dienen alle gevolgen te worden meegenomen. Naast ontgravingsdiepte worden ook de gevolgen van het gebruik van zwaar materieel in de ontgraven zone meegenomen. Hiervoor wordt een additionele verstoringsdiepte van 0.3 m bij de verstoringsdiepte opgeteld.
- Burgemeester en wethouders zijn bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, de inrichting en het gebruik van gronden, indien uit onderzoek is gebleken dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn erop gericht dat de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) worden behouden.
- Alvorens het bevoegd gezag kan beslissen over een omgevingsvergunning als wint zij schriftelijk advies in bij de gemeentelijke archeoloog van Land van Cuijk omtrent de vraag of

door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en of en zo ja welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

- De omgevingsvergunning wordt niet eerder verleend dan dat de initiatiefnemer een rapport heeft overlegd op basis van de in de beroepsgroep geldende norm en naar tevredenheid van het college van burgemeester en wethouders, waarin de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, in voldoende mate is vastgesteld;
- Een archeologisch onderzoek is niet vereist indien naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
- Het bevoegde gezag verleent de vergunning indien naar zijn oordeel genoegzaam blijkt dat:
 - a) er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
 - b) de betreffende archeologische waarden door de ingreep niet of niet onevenredig worden geschaad;
 - c) schade door grondroerende activiteiten kan worden voorkomen of zoveel mogelijk kan worden beperkt door het in acht nemen van aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften (archeologievriendelijke ontwikkelingen).
- Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het omgevingsplan te wijzigen door:
 - a) de voor 'Waarde – Archeologie' aangewezen gronden die, bij wijze van dubbelbestemming, bestemd zijn voor bescherming en veiligstelling van archeologische waarden te wijzigen of geheel of gedeeltelijk van de verbeelding te verwijderen, indien:
 - 1. uit nader archeologisch onderzoek is gebleken, dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn of zich op een andere plaats bevinden;
 - 2. het op grond van nader archeologisch onderzoek niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het omgevingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarde voorziet.
 - b) aan gronden de dubbelstemming 'Waarde-Archeologie' toe te kennen, indien uit archeologisch onderzoek blijkt dat op de betreffende gronden archeologische waarden aanwezig zijn die bescherming behoeven.

Bouwregels

- Uitsluitend mogen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden opgericht ten dienste van de in het omgevingsplan omschreven doeleinden, en voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mits:
 - a) het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
 - b) het nieuw te bebouwen oppervlak niet groter is dan de maximaal toegestane oppervlaktes bij de betreffende categorieën; of
 - c) het bouwplan zonder graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm onder maaiveld en zonder het gebruik van palen kan worden gerealiseerd; of
 - d) het een bouwwerk betreft dat uitsluitend voor archeologisch onderzoek is bestemd met een bouwhoogte tot 3 m.

Afwijken van de bouwregels

- Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen ten behoeve van een afwijking van het bepaalde in artikel 2 teneinde het oprichten van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde voor de op deze gronden liggende andere bestemming(en) toe te staan, indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad. Teneinde dit te bereiken kunnen aan een omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorschriften worden verbonden:
 - a) de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
 - b) de verplichting tot het doen uitvoeren van opgravingen;
 - c) de verplichting de activiteit die tot bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een daartoe gecertificeerd deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan een door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties. Hierbij worden aan de omgevingsvergunning voorschriften verbonden omtrent de gevolgen van behoudenswaardige archeologische resten die worden aangetroffen tijdens de uitvoering van bouwwerkzaamheden.

Regels voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden.

- Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op gronden waarvoor een archeologische verwachting/waarde geldt, zoals omschreven in tabel 1.1, de volgende werkzaamheden of andere werken uit te voeren:
 - a) grondwerkzaamheden, zoals het afgraven, ophogen, vergraven (inclusief grondverbetering) egaliseren, afplaggen diepploegen en diepwoelen van gronden;
 - b) het indrijven van voorwerpen in de grond zoals het plaatsen van hei-/boorpalen, damwanden, en het boren pompputten;
 - c) waterhuishoudkundige ingrepen zoals het aanbrengen van onderbemaling;
 - d) het aanleggen van dammen en stuwen en het aanbrengen van oeverbeschoeiing;
 - e) het aanleggen, dempen of wijzigen (zoals het verbreden, verdiepen, wijzigen van oevers en profiel) van sloten, greppels, watergangen en overige waterpartijen;
 - f) het aanbrengen van diepwortelende beplanting;
 - g) het rooien van diepwortelende beplantingen voor zover daarbij stobben worden verwijderd;
 - h) het omzetten van gras of akkerland in een teelt waarbij bodemvolume wordt afgevoerd waartoe gerekend worden boomteelt, graszodenteelt, aspergeteelt en siergewassenteelt;
 - i) het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
 - j) het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur, waarbij de breedte van de grondwerken meer dan 0,5 m bedragen;
 - k) het slopen van gebouwen en verwijderen van funderingen, waarbij grondroering plaatsvindt;
 - l) het aanleggen van een drainagestelsel en beregeningsinstallatie .
- Uitzonderingen op de hiervoor genoemde werkzaamheden worden gemaakt indien:
 - a) het oppervlak van de grondroerende werkzaamheden niet groter is dan de maximaal toegestane oppervlaktes bij de betreffende categorieën (tabel 1.1);
 - b) de diepte van de grondroerende activiteiten niet groter is dan de maximaal toegestane dieptes bij de betreffende categorieën (tabel 1.1). Dit geldt niet voor afplaggen, verharden en het omzetten van gras of akkerland in een teelt waarbij bodemvolume wordt afgevoerd, zoals omschreven onder 'h'.

- c) de grondroerende werkzaamheden ten dienste staan van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen, mits verricht door een ter zake deskundige;
- d) de werkzaamheden het normale beheer en onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhoud – en vervangingswerkzaamheden van bestaande riolen, bestratingen, beplantingen en binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
- e) het normale agrarisch gebruik betreffen waaronder worden verstaan grondbewerkingen ten dienste van agrarisch gebruik mits de bodem tot niet meer dan een diepte van 0,30 m onder maaiveld wordt geroerd;
- f) de werkzaamheden vooraf bij het bevoegd gezag zijn gemeld, voorzien van een schriftelijke verklaring met bewijsmateriaal waarbij wordt aangetoond dat de grond reeds dieper is geroerd dan de voorgestelde bewerkingsdiepte en voorzien van een verklaring dat in het geval van teelten zoals bedoeld onder 'h' het afgevoerde bodemvolume weer wordt aangevuld, waarop het bevoegd gezag op basis van deze melding voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk te kennen heeft gegeven dat voor de betreffende werkzaamheden geen omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is vereist.

